

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

พ.ศ. 2558

คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

“ภัยธรรมชาติหรือสาธารณภัยอาจเกิดขึ้นเมื่อใดก็ได้ ไม่มีผู้ใดจะคาดหมายได้ดังที่ได้เกิดขึ้น
ที่แหลมตะลุมพุกนครศรีธรรมราช และหลายจังหวัดภาคใต้ ...”

“... ให้ไป ให้ความอบอุ่นช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากโดยฉับพลัน ทำให้ผู้ประสบภัยได้รับ
การช่วยเหลือ มีกำลังใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป ...”

“...การช่วยเหลือผู้ประสบภัยนั้นจะต้องช่วยในระยะสั้น หมายความว่า เป็นเวลาที่ฉุกเฉินต้อง
ช่วยโดยเร็ว และต่อไปก็ต้องช่วยให้ต่อเนื่อง ส่วนเรื่องการช่วยเหลือในระยะยาว
ก็มีความจำเป็นเหมือนกันเป็นผลว่าเขาได้รับการดูแลช่วยเหลือวแลมาจนกระทั่งได้รับการศึกษา
ที่สามารถทำมาหากินได้โดยสุจริตและโดยมีประสิทธิภาพเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ...”

พระบรมราชาโชวาท

วันที่ 23 สิงหาคม 2506

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 เป็นการนำแนวคิดการพัฒนาระบบการป้องกัน การเตรียมความพร้อม และการสร้างภูมิคุ้มกันโดยพัฒนาภูมิความรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งระดับชุมชน ในการเฝ้าระวังและรับมือกับสาธารณภัย การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและการสร้างภูมิต้านทานให้แก่ชุมชนตามแนวทาง "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" รวมทั้งการนำแนวคิดการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยเพื่อป้องกันภัยตามหลักสากลคือ "รู้รับ - ปรับตัว - พื้นเร็วทั่ว - อย่างยั่งยืน" (Resilience) โดยเสริมสร้างความตระหนักในการลดความเสี่ยงตั้งแต่ก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย และกำกับการดำเนินการขับเคลื่อนให้เป็นไปตามกรอบพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และสอดคล้องกับกรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 - 2573 (Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015 - 2030)

ยุทธศาสตร์การดำเนินงานตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ประกอบด้วย การมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Reduction : DRR) การบูรณาการจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management) การเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน (Build Back Better and Safer) และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยเป็นแนวทางหลักในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของแผน และนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2558 เพื่อให้ทุกหน่วยงานใช้แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 เป็นแผนแม่บท (Master Plan) ในการจัดการสาธารณภัยของประเทศ โดยเป็นกรอบและทิศทางในการปฏิบัติการด้านสาธารณภัยให้แก่ประเทศไทย

คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ มีความมุ่งหวังให้แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 เป็นเครื่องมือในการลดผลกระทบจากสาธารณภัยและสามารถสร้างมาตรฐานของการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้เกิดขึ้นทุกชุมชน ตลอดจนการผนวกแนวคิดและวิธีการในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้อยู่ในกระบวนการพัฒนาประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

พลเอก

(ประวิตร วงษ์สุวรรณ)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

17 พฤษภาคม 2558

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

คำนำ

สารบัญ

คำย่อ

บทที่ 1	สถานการณ์และแนวโน้มสาธารณสุข	1
1.1	สถานการณ์สาธารณสุขโลก	1
1.2	สถานการณ์สาธารณสุขประเทศไทย	3
1.3	ปฏิทินสาธารณสุขในประเทศไทย	10
1.4	บทเรียนการจัดการสาธารณสุขที่ผ่านมา	11
1.5	บทสรุป	11
บทที่ 2	นโยบายและยุทธศาสตร์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุข	13
2.1	เป้าหมายการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุข	13
2.2	วัตถุประสงค์ของแผน	13
2.3	นโยบายการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขแห่งชาติ	14
2.4	ยุทธศาสตร์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุข	14
2.5	แหล่งที่มาและวิธีการงบประมาณในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุข	18
บทที่ 3	หลักการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุข	23
3.1	วงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุข	23
3.2	กลไกการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุข	24
3.3	บทบาท หน้าที่ และแนวทางปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	29
3.4	ขอบเขตสาธารณสุข	43
3.5	ระดับการจัดการสาธารณสุข	43
3.6	กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุข	44
บทที่ 4	การลดความเสี่ยงจากสาธารณสุข	53
4.1	แนวคิดเชิงกลยุทธ์การลดความเสี่ยงจากสาธารณสุข	53
4.2	กลยุทธ์ลดความเสี่ยงจากสาธารณสุข	53
	กลยุทธ์ที่ 1 สร้างระบบการประเมินความเสี่ยงจากสาธารณสุขให้มีมาตรฐาน	53
	กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนามาตรการลดความเสี่ยงจากสาธารณสุข	54
	กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนและทุกระดับสร้างแนวปฏิบัติในการลดความเสี่ยง	61

บทที่ 5 การจัดการในภาวะฉุกเฉิน	63
5.1 แนวคิดเชิงกลยุทธ์การจัดการในภาวะฉุกเฉิน	63
5.2 กลยุทธ์จัดการในภาวะฉุกเฉิน	64
กลยุทธ์ที่ 1 สร้างมาตรฐานการจัดการในภาวะฉุกเฉิน	64
กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบ/เครื่องมือสนับสนุนการเผชิญเหตุ	72
กลยุทธ์ที่ 3 เสริมสร้างระบบและแนวปฏิบัติในการบรรเทาทุกข์	86
บทที่ 6 การฟื้นฟู	89
6.1 แนวคิดเชิงกลยุทธ์ในการฟื้นฟู	90
6.2 กลยุทธ์ฟื้นฟูอย่างยั่งยืน	90
กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการประเมินความต้องการหลังเกิดสาธารณภัย (Post-Disaster Need Assessment : PDNA)	90
กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบปฏิบัติการและบริหารจัดการด้านการฟื้นฟู	92
กลยุทธ์ที่ 3 เสริมสร้างแนวทางการฟื้นฟูที่ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer)	92
บทที่ 7 ความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย	95
7.1 แนวคิดเชิงกลยุทธ์ความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยง จากสาธารณภัย	95
7.2 กลยุทธ์ร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงสาธารณภัย	96
กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมที่มีเอกภาพ	96
กลยุทธ์ที่ 2 ยกกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรม	98
กลยุทธ์ที่ 3 เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านสาธารณภัยของประเทศ	99
กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมบทบาทความเป็นประเทศแกนนำด้านการจัดการความเสี่ยง จากสาธารณภัย	100
บทที่ 8 การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ	101
8.1 การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ	101
8.2 การติดตามและประเมินผล	106
8.3 การวิจัยและพัฒนา	108
8.4 การทบทวนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ	108
ภาคผนวก ก นิยามศัพท์	109
ภาคผนวก ข ตัวอย่างลักษณะภัย	115
บรรณานุกรม	133

คำย่อ

- กระทรวงกลาโหม

กปช.จต.	:	กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด
ฐท.กท.	:	ฐานทัพเรือกรุงเทพ
ทท.	:	กองทัพไทย
ทบ.	:	กองทัพบก
ทร.	:	กองทัพเรือ
ทรภ.	:	ทัพเรือภาค
ทอ.	:	กองทัพอากาศ
นขต.ทบ.	:	หน่วยขึ้นตรงกองทัพบก
นขต.ทร.	:	หน่วยขึ้นตรงกองทัพเรือ
นขต.ทอ.	:	หน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศ
บก.ทท.	:	กองบัญชาการกองทัพไทย
มทบ.	:	มณฑลทหารบก
ศบท.	:	ศูนย์บัญชาการทางทหาร
ศบท.บก.ทท.	:	ศูนย์บัญชาการทางทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย
ศบภ.กท.	:	ศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กระทรวงกลาโหม
ศบภ.ทบ.	:	ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพบก
ศบภ.ทร.	:	ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพเรือ
ศบภ.ทอ.	:	ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพอากาศ
ศบภ.บก.ทท.	:	ศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กองบัญชาการกองทัพไทย
ศบภ.สป.	:	ศูนย์บรรเทาสาธารณภัย สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
สป.กท.	:	สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
นรช.	:	หน่วยเรือรักษาความสงบเรียบร้อยตามลำน้ำโขง
ฉก.นย.ภต.	:	หน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินภาคใต้

- กระทรวงมหาดไทย

รมว.มท.	:	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
ผวจ.	:	ผู้ว่าราชการจังหวัด
นอก.	:	นายอำเภอ

- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

อ.ปภ.	:	อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ศูนย์ ปภ.เขต	:	ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต

- สำนักนายกรัฐมนตรี

สมช.	:	สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
ตร.	:	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

บช.น.	:	กองบัญชาการตำรวจนครบาล
ศชต.	:	ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจชายแดนภาคใต้
บช.ก.	:	กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง
บช.ส.	:	กองบัญชาการตำรวจสันติบาล
บช.ตชต.	:	กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
สพฐ.ตร.	:	สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ
ภ.1-9	:	ตำรวจภูธรภาค 1-9

- องค์กรปฏิบัติ

ก.รমন.	:	กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
กอปภ.ก.	:	กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง
กอปภ.กทม.	:	กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร
กอปภ.จ.	:	กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
กอปภ.อ.	:	กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ
กอปภ.ทน./ทม./ทต.	:	กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาล
กอปภ.เมืองพัทยา	:	กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเมืองพัทยา
กอปภ.อบต.	:	กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วนตำบล
บกปภ.ช.	:	กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
สปฉ.	:	การสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน
ศบก.อ.	:	ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ
ศบก.จ.	:	ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด
ศบก.กทม.	:	ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์กรุงเทพมหานคร

- คณะกรรมการแห่งชาติ

กปภ.ช.	:	คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
กปอ.	:	คณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ

- ผู้บัญชาการ และผู้อำนวยการ

ผบ.ปภ.ช.	:	ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย)
ผอ.กลาง	:	ผู้อำนวยการกลาง (อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย)
ผอ.กอปภ.ก.	:	ผู้อำนวยการกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง
ผอ.จว.	:	ผู้อำนวยการจังหวัด
ผอ.กทม.	:	ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร
ผอ.อำเภอ	:	ผู้อำนวยการอำเภอ
ผอ.ท้องถิ่น	:	ผู้อำนวยการท้องถิ่น

1.1 สถานการณ์สาธารณสุขโลก

องค์การสหประชาชาติ (World Population Prospects : The 2012 Revision, UN) คาดว่าในปี พ.ศ. 2593 ประชากรโลกจะเพิ่มขึ้นเป็น 9,600 ล้านคน และ 19,000 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2643 จากปัจจุบันที่มีประชากรอยู่ประมาณ 7,200 ล้านคน ซึ่งจะทำให้ความต้องการสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานต่อการดำรงชีวิตในโลกยุคปัจจุบันมีสูงมากขึ้น กอปรกับการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเติบโตทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมการค้า และการลงทุน จึงต้องมีการแข่งขันและการขยายตัวตามเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งผลที่จะตามมาคือทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ถูกใช้อย่างรวดเร็วและฟุ่มเฟือย การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่ไม่คำนึงถึงความยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัวของทรัพยากรลดลง จึงเป็นเหตุให้ระบบนิเวศถูกทำลายอย่างต่อเนื่อง

คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Intergovernmental Panel on Climate Change : IPCC 2014) คาดการณ์ว่า อุณหภูมิโลกจะเพิ่มขึ้น 1.1 ถึง 6.4 องศาเซลเซียส ในช่วงปี พ.ศ. 2544 - 2643 เนื่องจากการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสะสมในชั้นบรรยากาศมากเกินไปที่เคยเกิดขึ้นทำให้เกิด “ภาวะโลกร้อน” (Global Warming) ซึ่งมีผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศเกิดการเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อฤดูกาลต่าง ๆ เช่น ช่วงฤดูร้อนที่ยาวนานขึ้น ฤดูหนาวที่สั้นลง ภาวะแห้งแล้งในช่วงฤดูแล้งที่ทวีความรุนแรง ฝนตกชุกเพิ่มขึ้นในช่วงฤดูฝน เกิดสภาวะอากาศแปรปรวนและสภาพอากาศเลวร้ายบ่อยครั้ง และระดับของน้ำทะเลที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อในวงกว้าง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างความเสียหายต่อประเทศต่าง ๆ เป็นมูลค่าหลายพันล้านบาท จึงเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญต่อการพัฒนาของประเทศ

ศูนย์วิจัยการระบาดวิทยาของภัยพิบัติ (Centre for Research on the Epidemiology of Disasters : CRED, UNISDR) ได้รวบรวมสถิติในรอบ 100 ปี ของทวีปเอเชียที่ชี้ชัดว่า จำนวนผู้เสียชีวิตจากภัยแล้งสูงสุด รองลงมาได้แก่ อุทกภัย แผ่นดินไหว พายุไซโคลน และสึนามิ ตามลำดับ ดังแผนภาพที่ 1 - 1 1 อย่างไรก็ตาม ภัยที่เกิดขึ้นบางครั้งอาจจะไม่ได้คร่าชีวิตมนุษย์เป็นจำนวนมากแต่สร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจแก่ประเทศนั้น ๆ ส่งผลให้ประชาชนเกิดความยากจนและไม่สามารถกลับคืนสู่ชีวิตปกติได้นานนับสิบปี ดังแผนภาพที่ 1 - 2

แผนภาพที่ 1 - 1 : แสดงจำนวนผู้เสียชีวิตจากสาธารณภัยในทวีปเอเชีย

แผนภาพที่ 1 - 2 : แสดงมูลค่าความเสียหายทางเศรษฐกิจจากสาธารณภัยในทวีปเอเชีย

ข้อมูลสถิติสถานการณ์ดังกล่าวคาดการณ์ว่า แนวโน้มการเกิดสาธารณภัยของโลกจะทวีความรุนแรง มีความถี่มาก และอาจทำให้เกิดความเสียหายมากขึ้น ดังนั้น ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงตระหนักและให้ความสำคัญในการดำเนินการลดความเสี่ยงและลดผลกระทบจากสาธารณภัย โดยมีกรอบดำเนินการหลัก ดังนี้

1.1.1 กรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 – 2573 (Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015 – 2030 : SFDRR)

เพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยและลดการสูญเสียชีวิต วิถีชีวิต และสุขภาพ ตลอดจนความสูญเสียต่อสินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ กายภาพ สังคม และสภาพแวดล้อมของบุคคล ธุรกิจ ชุมชน และประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมี เป้าหมาย คือ ป้องกันไม่ให้เกิดความเสี่ยงใหม่ พร้อมทั้งลดความเสี่ยงที่มีอยู่เดิมตามมาตรการทางเศรษฐกิจ โครงสร้าง กฎหมาย สุขภาพ วัฒนธรรม การศึกษา สภาพแวดล้อม เทคโนโลยี การเมือง และมาตรการเชิงสถาบัน (Institutional) ที่มีการบูรณาการและลดความเหลื่อมล้ำในการป้องกัน รวมถึงการทำให้ความอ่อนแอและความเปราะบางต่อสาธารณภัยลดลงด้วย ตลอดจนการเพิ่มให้มีการเตรียมความพร้อมมากขึ้นเพื่อการเผชิญเหตุและฟื้นฟูก่อนนำไปสู่ความสามารถที่จะรับมือและฟื้นคืนกลับ (Resilience) ได้ในระยะเวลาที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.1.2 กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change : UNFCCC) และพิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol)

เพื่อหาแนวทางยับยั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับมนุษย์และได้กำหนดหลักการที่สำคัญไว้ คือ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติระดับโลกที่ต้องการความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและการแก้ปัญหาาร่วมกันระหว่างประเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เป็นการป้องกันผลกระทบที่รุนแรงต่อการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

1.1.3 กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน (ASEAN Agreement on Disaster Management and Emergency Response : AADMER)

เพื่อให้มีกลไกด้านการจัดการสาธารณภัยระดับภูมิภาคที่มีประสิทธิภาพ สามารถลดความสูญเสียจากสาธารณภัยที่ส่งผลกระทบต่อชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศสมาชิกอาเซียน และเพื่อร่วมกันรับมือ (ASEAN Joint Response) สาธารณภัยขั้นร้ายแรงอย่างยิ่งของประเทศสมาชิกอาเซียน ที่จำเป็นต้องขอรับความช่วยเหลือจากประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ โดยความร่วมมือให้ใช้แนวทางที่กำหนดไว้ใน

AADMER ตลอดจนเครื่องมือและกลไกระดับภูมิภาคอาเซียนได้จัดทำไว้ อาทิ (1) ความตกลงอาเซียนฯ AADMER Work Programme (2010 – 2015) ซึ่งประเทศไทยเป็นแกนนำร่วมกับประเทศลาว ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ (Strategic Component 2 : Prevention and Mitigation) และเป็นประเทศแกนนำในส่วนขององค์ประกอบพื้นฐานที่ 3 (Building Block 3) คือ การกระจายสู่กลุ่มเป้าหมายและการทำให้เข้าสู่ระบบและกลไกปกติที่มีอยู่ (Outreach and Mainstreaming) (2) ระเบียบปฏิบัติมาตรฐานในการเตรียมความพร้อมและการรับมือเหตุภัยพิบัติฉุกเฉินของภูมิภาคอาเซียน (Standard Operating Procedure for Regional Standby Arrangements and Coordination of Joint Disaster and Emergency Response Operations : SASOP) และ (3) ศูนย์ประสานงานการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของอาเซียน (ASEAN Coordinating Centre for Humanitarian Assistance on Disaster Management : AHA Centre) เป็นต้น

1.1.4 ปฏิญญากรุงเทพฯว่าด้วยการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติของเอเชียและแปซิฟิก พ.ศ. 2557

(Bangkok Declaration on Disaster Risk Reduction in Asia and the Pacific 2014)

เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลและหน่วยงานเครือข่ายร่วมกันดำเนินการในประเด็นที่สำคัญ คือ (1) เสริมสร้างความพร้อมของชุมชนในการรับมือและฟื้นกลับเร็ว (2) ส่งเสริมการลงทุนสาธารณะในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยและสภาพภูมิอากาศเพื่อปกป้องผลพวงที่ได้จากการพัฒนา (3) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (4) ส่งเสริมการใช้และพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (5) สนับสนุนให้เกิดธรรมาภิบาลความโปร่งใสและความร่วมรับผิดชอบของทุกภาคส่วนในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย และ (6) สนับสนุนให้การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยปฏิญญากรุงเทพฯ นี้ ได้ตระหนักถึงการพัฒนามีคนเป็นศูนย์กลางเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันของชุมชนท้องถิ่นต่อสาธารณภัยตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

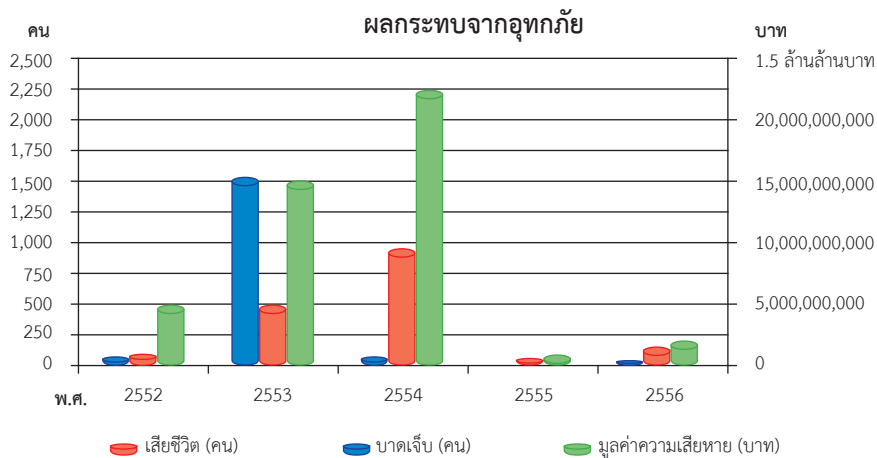
1.2 สถานการณ์สาธารณภัยประเทศไทย

1.2.1 สถิติสาธารณภัย

สถานการณ์สาธารณภัยของประเทศไทยที่สำคัญที่เกิดขึ้นและสร้างความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน มีดังนี้

(1) อุทกภัย (Flood)

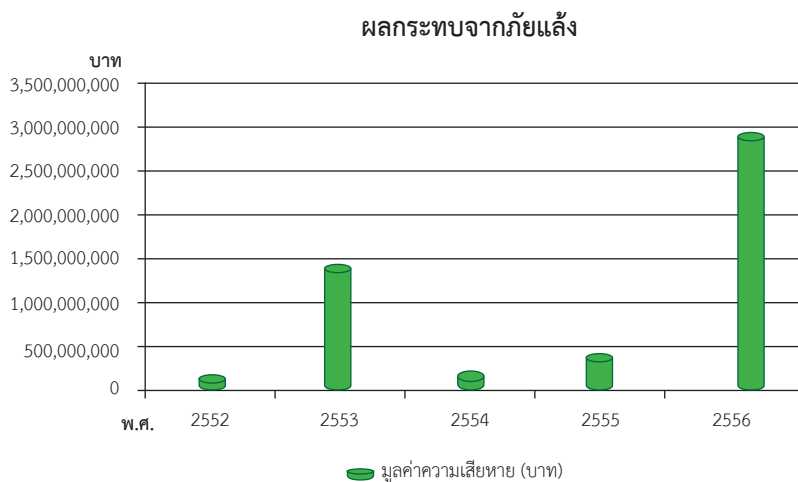
อุทกภัย เป็นสาธารณภัยที่เกิดจากฝนตกหนัก และฝนตกสะสมเป็นเวลานาน ทำให้เกิดน้ำป่าไหลหลาก น้ำท่วมฉับพลัน น้ำท่วมขัง และน้ำล้นตลิ่ง ประชาชนได้รับความเดือดร้อน สิ่งสาธารณประโยชน์ และทรัพย์สินของประชาชนได้รับความเสียหายโดยมีสาเหตุหลัก ได้แก่ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามันและประเทศไทยในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงกันยายน มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดปกคลุมอ่าวไทยและภาคใต้ในช่วงเดือนตุลาคมถึงธันวาคม ร่องมรสุมที่พาดผ่านภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือภาคกลาง รวมถึงหย่อมความกดอากาศต่ำ และพายุหมุนเขตร้อน (ดีเปรสชัน ไชนัน และไต้ฝุ่น) นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอื่น ๆ ที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากธรรมชาติ เช่น อ่างเก็บน้ำ เขื่อนแตก เป็นต้น ในระยะหลังปัญหาอุทกภัยเริ่มมีความรุนแรงขึ้น มีมูลค่าความเสียหายสูงมากขึ้น ดังแผนภาพที่ 1 - 3 อุทกภัยที่มีความสูญเสียมากที่สุดคือ มหาอุทกภัย ปี พ.ศ. 2554 ในพื้นที่ 64 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร มีผู้เดือดร้อน 5,247,125 ครัวเรือน จำนวน 16,224,302 คน เสียชีวิต 1,026 คน รวมมูลค่าความเสียหายสูงถึง 1.44 ล้านล้านบาท

แผนภาพที่ 1 - 3 : แสดงสถิติสถานการณ์อุทกภัย พ.ศ. 2552 - 2556

(2) ภัยแล้ง (Drought)

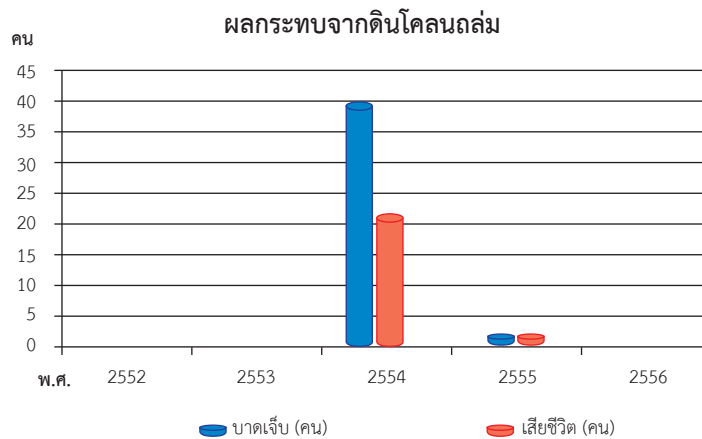
ภัยแล้ง เกิดขึ้นเนื่องจากน้ำ ฝน น้ำใต้ดิน หรือน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ หรืออ่างเก็บน้ำ มีน้อยกว่าปกติในช่วงเวลาหนึ่ง โดยมีปริมาณน้อยกว่าที่พืช คน หรือสัตว์ต้องการ ซึ่งเป็นสภาวะการขาดแคลน น้ำอุปโภคและบริโภค รวมถึง น้ำเพื่อการเกษตรและอุตสาหกรรมในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นเวลานานจนก่อให้เกิด ความเสียหาย และส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อชุมชน สังคม และระบบเศรษฐกิจโดยรวม และจากสภาวะ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศเป็นสาเหตุให้ฤดูฝนสั้นขึ้น ซึ่งหมายถึงว่าฤดูแล้งจะยาวนานขึ้น พื้นที่ ตอนบนของประเทศจะมีปริมาณฝนตกน้อยลง ทำให้ปริมาณน้ำในเขื่อนและอ่างเก็บน้ำทั่วประเทศมีปริมาณ ไม่เพียงพอเพื่ออุปโภคบริโภค และเพื่อการเกษตร โดยเฉพาะพื้นที่นอกเขตชลประทาน นอกจากนี้ความเจริญ ของชุมชน การขยายตัวทางเศรษฐกิจ เช่น ภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจบริการ และจำนวนประชากรที่ได้มี การขยายตัวเพิ่มขึ้นพร้อมกัน ทำให้มีความต้องการใช้น้ำในกิจกรรมต่าง ๆ ของทุกภาคส่วนมากขึ้น จึงเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำตามมา โดยมีมูลค่าความเสียหายที่ผ่านมา ดังแผนภาพที่ 1 - 4

แผนภาพที่ 1 - 4 : แสดงสถิติสถานการณ์ภัยแล้ง พ.ศ. 2552 - 2556

(3) ภัยจากดินโคลนถล่ม (Landslide)

ภัยจากดินโคลนถล่ม มักเกิดขึ้นพร้อมกันหรือเกิดตามมาหลังจากเกิดน้ำป่าไหลหลาก อันเนื่องมาจากพายุฝนที่ทำให้เกิดฝนตกหนักอย่างต่อเนื่องรุนแรง ส่งผลให้มวลดินและหินไม่สามารถรองรับการอุ้มน้ำได้ จึงเกิดการเคลื่อนตัวตามอิทธิพลของแรงโน้มถ่วงของโลก ปัจจุบันปัญหาดินโคลนถล่มเกิดบ่อยมากขึ้นและมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น อันมีสาเหตุมาจากพฤติกรรมของมนุษย์ เช่น การตัดไม้ทำลายป่า การทำการเกษตรในพื้นที่ลาดชัน การทำลายหน้าดิน เป็นต้น โดยมีผลกระทบดังแผนภาพที่ 1 - 5

แผนภาพที่ 1 - 5 : แสดงสถิติสถานการณ์ภัยจากดินโคลนถล่ม พ.ศ. 2552 - 2556

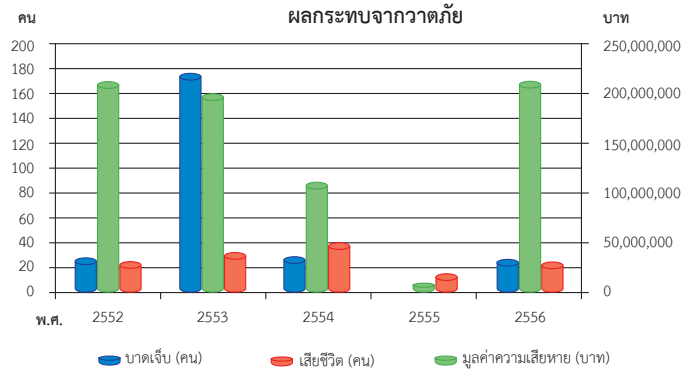
(4) แผ่นดินไหว และสึนามิ (Earthquake and Tsunami)

แผ่นดินไหว เป็นภัยธรรมชาติที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงและส่งผลกระทบได้กว้างไกล โดยมีสาเหตุเกิดจากการสั่นสะเทือนอย่างรุนแรงของพื้นดินในช่วงเวลาหนึ่ง เกิดขึ้นจากแรงเสียดทานระหว่างชั้นหินและชั้นดินภายใต้ผิวโลกตามแนวรอยเลื่อนของเปลือกโลกที่มีพลังและยังเคลื่อนตัวอยู่ทั้งภายในและภายนอกประเทศไทย ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันตกของประเทศที่อยู่ในแนวรอยเลื่อนได้รับผลกระทบจากแผ่นดินไหวบ่อยครั้งขึ้น ซึ่งสร้างความเสียหายให้แก่อาคารบ้านเรือน และทรัพย์สินของประชาชน ดังเช่น กรณีจังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2557 ความรุนแรงขนาด 6.3 รวมทั้งเกิดแผ่นดินไหวตาม (aftershock) อีกนับพันครั้ง นอกจากนี้ แผ่นดินไหวขนาดใหญ่ในมหาสมุทรยังอาจทำให้เกิดสึนามิที่เคลื่อนตัวด้วยความเร็วสูงมาก มีพลังรุนแรง สามารถเคลื่อนที่ไปได้เป็นระยะทางไกล ๆ เมื่อเคลื่อนที่เข้าสู่บริเวณชายฝั่งทะเลจะทำให้เกิดเป็นคลื่นขนาดใหญ่ ที่เรียกกันว่า “สึนามิ” (Tsunami) ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้คนที่อาศัยอยู่ตามบริเวณชายฝั่ง ดังที่เคยเกิดขึ้นบริเวณภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ในปี พ.ศ. 2547 ซึ่งทำให้มีผู้เสียชีวิตถึง 5,395 ราย

(5) วาทภัย (Storm)

วาทภัย เป็นสาธารณภัยที่มีสาเหตุจากพายุลมแรง จนทำให้เกิดความเสียหายแก่อาคารบ้านเรือน ต้นไม้ และสิ่งก่อสร้าง รวมถึงชีวิตของประชาชน โดยมีสาเหตุจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ คือ พายุฝนฟ้าคะนอง พายุฤดูร้อน และพายุหมุนเขตร้อน (ดีเปรสชัน ไชนัน ร้อน ใต้ฝุ่น) โดยเฉพาะพายุหมุนเขตร้อน จะส่งผลกระทบต่อพื้นที่เป็นบริเวณกว้างนับร้อยตารางกิโลเมตร (บริเวณที่ศูนย์กลางของพายุเคลื่อนที่ผ่านจะ

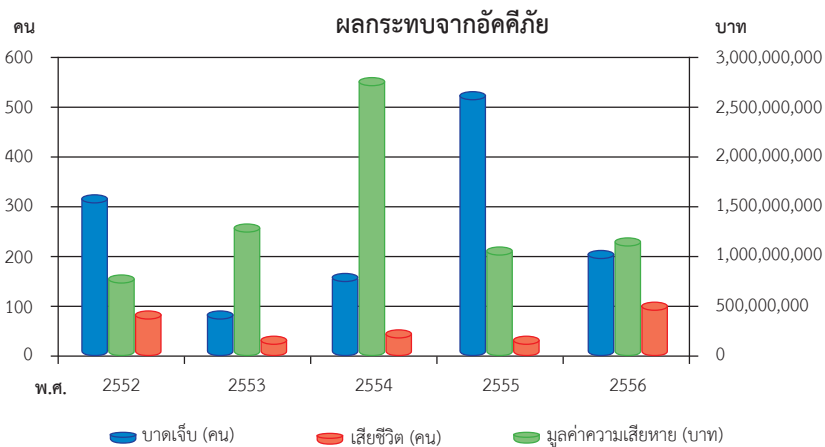
ได้รับผลกระทบมากที่สุด) เมื่อพายุมีกำลังแรงในขั้นดีเปรสชันจะทำให้เกิดฝนตกหนักและมักมีอุทกภัยตามมา หากพายุมีกำลังแรงขึ้นเป็นพายุโซนร้อนหรือพายุไต้ฝุ่นจะก่อให้เกิดภัยหลายอย่างพร้อมกันทั้งวาตภัย อุทกภัย และคลื่นพายุซัดฝั่งทะเล (Strom Surge) ซึ่งเป็นอันตรายและอาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ทำให้มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมากได้ สำหรับมูลค่าความเสียหายที่ผ่านมา ดังแผนภาพที่ 1 - 6

แผนภาพที่ 1 - 6 : แสดงสถิติสถานการณ์วาตภัย พ.ศ. 2552 - 2556

(6) อัคคีภัย (Fire)

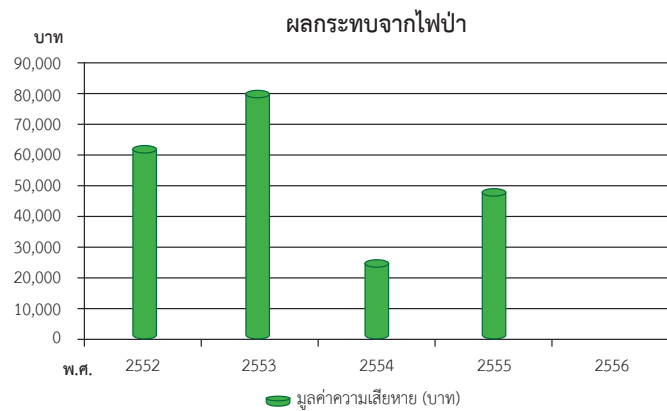
อัคคีภัย เป็นสาธารณภัยประเภทหนึ่งที่เกิดจากไฟ ไฟเป็นพลังงานอย่างหนึ่งที่ทำให้ความร้อน โดยความร้อนของไฟที่ขาดการควบคุม ดูแล จะทำให้เกิดการติดต่อกลุกลามไปตามบริเวณที่มีเชื้อเพลิง เกิดการลุกไหม้ต่อเนื่อง หากปล่อยเวลาของการลุกไหม้นานเกินไป จะทำให้เกิดการลุกลามมากยิ่งขึ้น สภาวะของไฟจะรุนแรงมากขึ้น ถ้าการลุกไหม้มีเชื้อเพลิงหนุ่นหรือมีไอของเชื้อเพลิงถูกขับออกมาจำนวนมาก ความร้อนแรงก็จะมากยิ่งขึ้น สิ่งที่ทำให้เกิดอัคคีภัยได้ง่าย ได้แก่ เชื้อเพลิง สารเคมี หรือวัตถุใด ๆ ที่มีสถานะเป็นของแข็ง ของเหลว หรือก๊าซที่อยู่ในภาวะพร้อมจะเกิดการสันดาปจากการจุดติดใด ๆ หรือ จากการสันดาปเอง โดยมีความสูญเสียที่ผ่านมา ดังแผนภาพที่ 1 - 7

แผนภาพที่ 1 - 7 : แสดงสถิติสถานการณ์ภัยจากอัคคีภัย พ.ศ. 2552 - 2556

(7) ภัยจากไฟป่าและหมอกควัน (Forest Fire & Smoke)

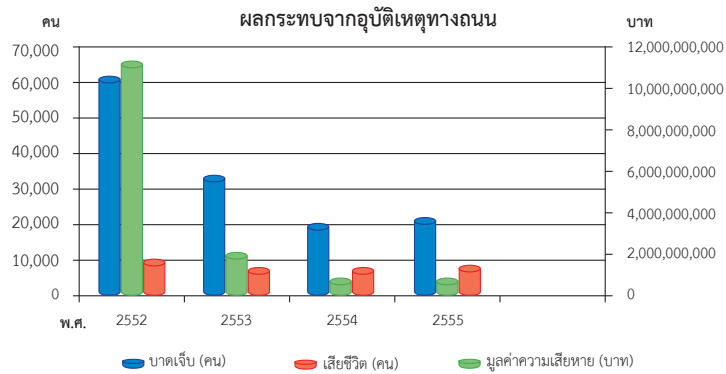
ไฟป่า คือ ไฟที่เกิดขึ้นแล้วลุกลามไปได้โดยอิสระปราศจากการควบคุม เผาผลาญเชื้อเพลิงธรรมชาติในป่า ปัจจุบันระดับของการเกิดไฟป่าในประเทศไทยมีความรุนแรงมากจนกลายเป็นปัจจัยที่รบกวนความสมดุลของระบบนิเวศอย่างรุนแรง ส่งผลกระทบต่อพืช ดิน น้ำ สัตว์ และสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ รวมทั้งชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนเศรษฐกิจ สังคม และการท่องเที่ยวในทุกพื้นที่ของประเทศไทย นอกจากนี้ไฟป่ายังก่อให้เกิดวิกฤตมลพิษหมอกควันจนกลายเป็นปัญหาใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย และการดำรงชีวิตของประชาชนเป็นวงกว้าง ตัวอย่างกรณีสนามบินจังหวัดแม่ฮ่องสอนต้องยกเลิกเที่ยวบินเป็นประจำนมาเนื่องจากหมอกควันทำให้ทัศนวิสัยไม่ดี เป็นอันตรายต่อการขึ้นลงของเครื่องบิน โดยที่ผ่านมามีมูลค่าความเสียหายดังแผนภาพที่ 1 - 8

แผนภาพที่ 1 - 8 : แสดงสถิติสถานการณ์ภัยจากไฟป่า พ.ศ. 2552 - 2556

(8) ภัยจากการคมนาคม

การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่องของประเทศซึ่งส่งผลให้เกิดภัยจากการคมนาคมมากขึ้น และเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตที่สำคัญในลำดับต้น ๆ ของประชากรของประเทศ รวมทั้งความสูญเสียด้านอื่น ๆ เช่น ความเสียหายต่อครอบครัวและสังคม การสูญเสียค่ารักษาพยาบาลจากอุบัติเหตุ การสูญเสียทรัพยากรบุคคลของชาติ ฯลฯ ซึ่งร้อยละ 90 ของภัยจากการคมนาคม คือ อุบัติเหตุทางถนน โดยมีสาเหตุจากพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้รถใช้ถนน การทำผิดกฎจราจร และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับขี การไม่สวมหมวกนิรภัย อีกทั้งยานพาหนะ สภาพถนน และสิ่งแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย จากข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุขในแต่ละปีมีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนประมาณ 14,000 คน หรือคิดเป็น 21.96 คนต่อประชากรหนึ่งแสนคน หรือเฉลี่ยเดือนละประมาณ 1,166 คน โดยมีความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินดังแผนภาพที่ 1 - 9

แผนภาพที่ 1 – 9 : แสดงสถิติสถานการณ์อุบัติเหตุที่เกิดจากการคมนาคม พ.ศ. 2552 - 2555

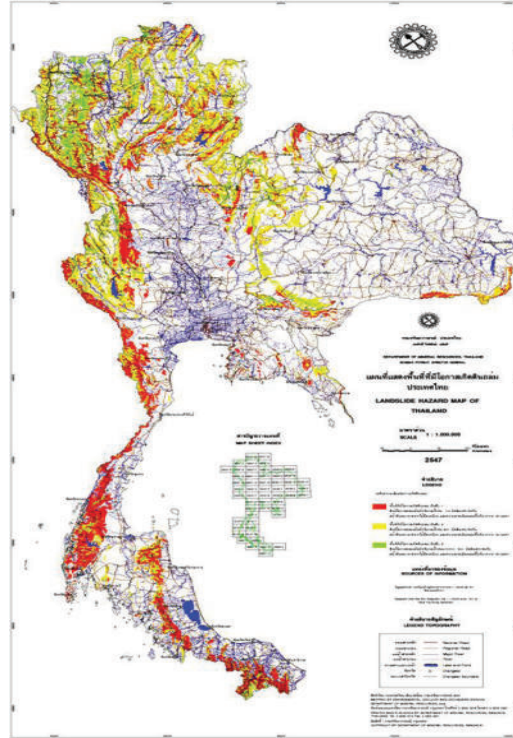
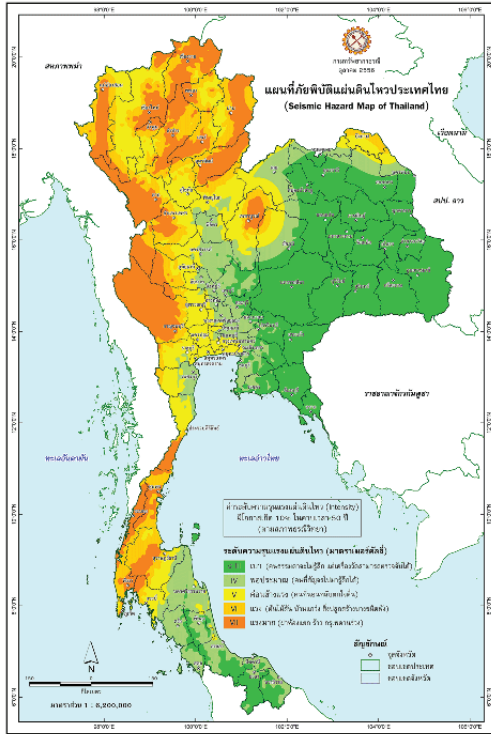
(9) โรคระบาด (Infectious disease)

โรคระบาด เป็นโรคที่เกิดขึ้นในระยะเวลาเดียวกันในชุมชนหรือในแหล่งหนึ่งแหล่งใด ในอัตราสูงกว่าสถานการณ์ปกติที่ควรเป็น โดยการติดเชื้อนั้นลุกลามแพร่กระจายจากแหล่งที่อยู่ใกล้เคียง จุดเริ่มต้นของโรค และสามารถแพร่กระจายลุกลามไปยังชุมชนอื่น ๆ ที่อยู่ไกลออกไป ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาได้เกิดโรคระบาดอย่างต่อเนื่องทั้งโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่เกิดจากเชื้อชนิดใหม่ที่เพิ่งค้นพบการระบาดในมนุษย์หรือโรคติดต่อที่พบในพื้นที่ใหม่ เช่น โรคเอดส์ โรคซาร์ โรคไข้หวัดนก โรคติดต่อไวรัสอีโบล่า เป็นต้น สำหรับโรคติดต่ออุบัติซ้ำซึ่งเป็นโรคติดต่อที่เคยแพร่ระบาดในอดีตที่สงบไปแล้วแต่กลับระบาดขึ้นใหม่ เช่น โรคไข้ปวดข้อยุงลาย กาฬโรค เป็นต้น ทั้งนี้ โรคติดต่ออุบัติใหม่หรือโรคติดต่ออุบัติซ้ำจะเกิดขึ้นอยู่เป็นระยะ ๆ ซึ่งอาจมีความเสี่ยงที่เกิดการแพร่กระจายเชื้อมาจากประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย โรคระบาดที่สำคัญ ๆ สรุปดังนี้

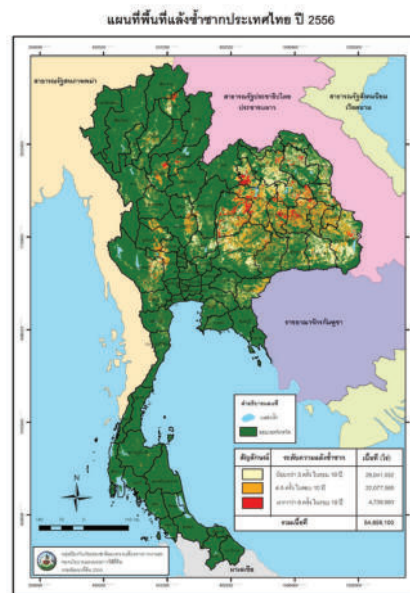
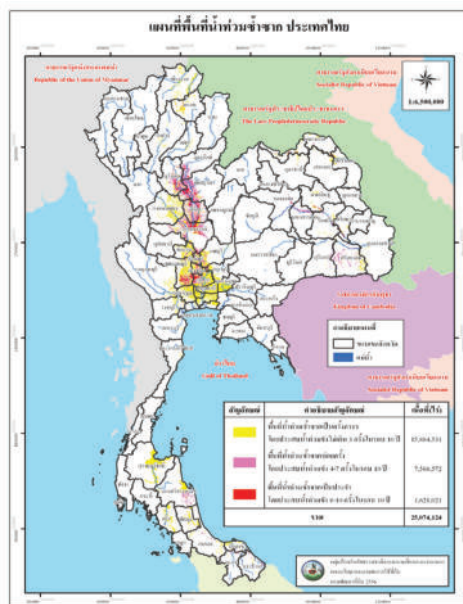
ปี พ.ศ.	โรคระบาด	ปี พ.ศ.	โรคระบาด
2547	โรคไข้หวัดนก	2555	โรคไข้เลือดออก
2552	โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (H1N1)	2556	โรคติดต่อระบบทางเดินหายใจเฉียบพลัน (Middle East Respiratory Syndrome : MERS - CoV)
2551-2552	โรคไข้ปวดข้อยุงลาย	2557	โรคติดต่อไวรัสอีโบล่า

1.2.2 พื้นที่เสี่ยงสาธารณภัย

พื้นที่เสี่ยงสาธารณภัย ประเภทภัยที่สำคัญและมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อประเทศไทย ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 - 10 : แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยแผ่นดินไหว (ซ้าย) และพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่ม (ขวา)

แผนภาพที่ 1 - 11 : แสดงพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย (ซ้าย) และพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง (ขวา)

1.3 ปฏิทินสาธารณสุขในประเทศไทย

ในรอบหลายสิบปีที่ผ่านมา สาธารณภัยเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และเกิดเป็นประจำในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จึงทำให้มีความสามารถคาดการณ์ได้มากขึ้น ได้แก่ อุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง ในขณะที่เดียวกันมีสาธารณสุขภัยรูปแบบใหม่และ/หรือมีรูปแบบที่เปลี่ยนไปจากเดิมเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ซึ่งทำให้คาดการณ์ได้ยาก มีความไม่แน่นอนสูง อาทิเช่น ภัยจากแผ่นดินไหว การกักตุนเชื้อสายพันธุ์ สึนามิ ดินโคลนถล่ม โรคระบาด นอกจากนี้ อุบัติเหตุทางถนน ยังเป็นสาธารณสุขภัยที่เกิดมากที่สุด ซึ่งการคาดการณ์ทำได้ยากเพราะเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ เว้นแต่ในบางช่วงระยะเวลา หากมีการใช้ถนนมาก เช่น เทศกาลต่าง ๆ ก็มีแนวโน้มจะเกิดอุบัติเหตุมากขึ้น

ปฏิทินสาธารณสุขภัย

ภัย/เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
อุทกภัย							ทุกภาค				ภาคใต้	
ภัยแล้ง						ฤดูแล้งทั่วทุกภาค						ฝนทิ้งช่วง
แผ่นดินไหว												
พายุฤดูร้อน												
อัคคีภัย												
ไฟป่า												
อุบัติเหตุทางถนน												
ภัยหนาว												
หมายเหตุ : ไม่ระวางตลอดปี											

แผนภาพที่ 1 - 12 : แสดงปฏิทินสาธารณสุขภัยในประเทศไทย

1.4 บทเรียนการจัดการสาธารณสุขภัยที่ผ่านมา

บทเรียนจากการจัดการสาธารณสุขภัยของประเทศไทยที่ผ่านมา สามารถสรุปปัญหา ข้อจำกัดด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

1.4.1 ด้านโครงสร้าง องค์กร และกลไกการจัดการสาธารณสุขภัย

โครงสร้าง องค์กร และกลไก ที่รับผิดชอบเมื่อเกิดสาธารณสุขภัยของประเทศไทยมีหลายระดับ หลายส่วนราชการและหน่วยงาน ตั้งแต่การเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ การแจ้งเตือนภัย การเผชิญเหตุ การจัดการในภาวะฉุกเฉิน การให้ความช่วยเหลือและบรรเทาทุกข์ขณะเกิดเหตุการณ์ จนถึงการฟื้นฟูผู้ประสบภัย และพื้นที่ภายหลังการเกิดภัย ซึ่งแต่ละส่วนราชการและหน่วยงานได้ร่วมกันปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังและมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะในการกำหนดแนวทางจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ เพื่อรับมือกับสาธารณสุขภัยที่เกิดขึ้นแล้วก็ตาม แต่ปัญหาพื้นฐาน คือ การขาดความเป็นเอกภาพในการจัดการสาธารณสุขภัยทั้งในระดับชาติ จังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กอปรกับผู้มีหน้าที่รับผิดชอบหลักตามกฎหมายไม่สามารถสั่งการได้ครอบคลุมทุกหน่วยงาน โดยเฉพาะหน่วยงานภาคเอกชนที่เข้าร่วมในการเผชิญเหตุด้วยตนเอง ทำให้การประสานงานและการสนธิกำลังจากส่วนราชการและหน่วยงานยังขาดประสิทธิภาพ ส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และไม่มีการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ รวมถึงขาดเป้าหมาย และแนวทางปฏิบัติร่วมกัน

1.4.2 ด้านกระบวนการวางแผน และการสนับสนุน

การระดมทรัพยากรเข้าสู่พื้นที่ประสบภัย ยังขาดแนวทางปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน เมื่อเกิดเหตุทุกหน่วยงานจะเข้าพื้นที่ประสบภัยด้วยตัวเอง ไม่มีการประสานงานกับหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมายในพื้นที่ ทำให้ขาดความพร้อมในการสนับสนุนการปฏิบัติงาน เนื่องจากทุกหน่วยงานมุ่งให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นลำดับแรก แต่การปฏิบัติงานกลับไม่มีการวางแผนในภาพรวม ต่างหน่วยต่างปฏิบัติงานตามแนวทางของตนเอง โดยไม่มีความรู้ความเข้าใจ ความมุ่งหมายในการปฏิบัติในภาพรวม ทำให้หน่วยเผชิญเหตุในพื้นที่ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา และเป็นระบบ เนื่องจากไม่มีการวางแผน การสนับสนุนด้านทรัพยากร เช่น เชื้อเพลิง อุปกรณ์พิเศษ และส่วนใหญ่ไม่มีการจัดเตรียมงบประมาณในการเผชิญเหตุ เป็นต้น จึงเกิดความสับสนและล่าช้าในการปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

1.4.3 ด้านองค์ความรู้ และข้อมูลเกี่ยวกับสาธารณสุขภัย

การวิจัยและพัฒนาการจัดการสาธารณสุขภัยของประเทศไทย ยังไม่มีความชัดเจนถึงยุทธศาสตร์ ทิศทางรูปแบบ และระบบการจัดการในภาวะฉุกเฉินที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศ ในแต่ละประเภทภัย ขาดข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยของแต่ละประเภทภัยที่แท้จริง เช่น พื้นที่แล้งซ้ำซาก พื้นที่ดินโคลนถล่ม ฯลฯ ที่จะมียุทธศาสตร์ต่อประชาชน รวมถึงระดับนโยบายขาดการให้ความสำคัญและการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

1.5 บทสรุป

จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างรวดเร็วในปัจจุบันทำให้เห็นชัดว่า แนวโน้มสถานการณ์สาธารณสุขภัยจะมีความรุนแรงมากขึ้น และถือเป็นภัยร้ายแรงที่จะคุกคามต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของประเทศได้ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์สาธารณสุขภัยยังส่งผลกระทบต่อทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคตอีกด้วย และผลพวงที่เกิดขึ้นจากการจัดการสาธารณสุขภัยประเทศหนึ่งยังมีผลกระทบ

ต่อประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศอื่น ๆ ได้ด้วยเช่นกัน ดังนั้น เมื่อทบทวนผลการปฏิบัติด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระยะที่ผ่านมาได้สะท้อนปัญหาและความท้าทายต่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเชิงโครงสร้าง กระบวนการ และองค์ความรู้ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบการป้องกัน การเตรียมความพร้อม และการสร้างภูมิคุ้มกันในการจัดการสาธารณภัยของประเทศให้เข้มแข็งภายใต้หลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” อันประกอบด้วย ความมีเหตุผล และความพอประมาณในการจัดการสาธารณภัย รวมทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีต่อการรับรู้ปรับตัวกับผลกระทบและความเปลี่ยนแปลง โดยอาศัยความรู้และคุณธรรมในการจัดการสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างยั่งยืน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559 มุ่งให้สังคมมีภูมิคุ้มกันเพื่อเตรียมพร้อมรองรับกับสาธารณภัย โดยการยกระดับขีดความสามารถในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ควบคุมและลดมลพิษ และพัฒนาระบบบริหารจัดการ พร้อมทั้งเพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลงและพันธกรณีระหว่างประเทศ นอกจากนี้ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติได้กำหนดให้มียุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. 2557 – 2561) เป็นกรอบทิศทางการดำเนินงานของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นให้คนในชาติมีภูมิคุ้มกัน มีส่วนร่วม และผนึกกำลังทุกภาคส่วนภายใต้การบริหารจัดการแบบเบ็ดเสร็จ (Comprehensive Management) ทั้งนี้ การดำเนินงานจะเชื่อมโยงกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และแผนบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงกลาโหม ดังนั้น จึงเป็นที่ประจักษ์ว่า นโยบายระดับประเทศได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศที่มีประสิทธิภาพได้สอดคล้องกับนโยบายระดับโลกภายใต้บริบท “การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย” (Disaster Risk Management) ซึ่งเป็นการนำแนวคิดเรื่องความเสี่ยงมาเป็นปัจจัยหลักในการจัดการสาธารณภัยจากเชิงรุกไปสู่การจัดการอย่างยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วย การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Reduction) การจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management) และการฟื้นฟูให้มีสภาพที่ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer) พร้อมทั้ง ได้ตระหนักว่าการจัดการสาธารณภัยในปัจจุบันไม่ได้เป็นเรื่องเฉพาะของประเทศไทยเพียงประเทศเดียวเท่านั้นแล้ว เพราะฉะนั้นการส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศจึงเป็นอีกบทบาทสำคัญที่ต้องกล่าวถึงในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศ

จากแนวคิดและบริบทที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นที่มาของการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ ของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ฉบับนี้ ซึ่งเป็นการเพิ่มเติมแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2553-2557 จากการที่สถานการณ์สาธารณภัยของประเทศและของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป โดยจะกล่าวรายละเอียดในบทต่อไปของแผนฉบับนี้

การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศไทยได้กำหนดให้มีแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2553 – 2557 เป็นแผนที่ใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในช่วงระยะเวลาดังกล่าว โดยในรอบหลายปีที่ผ่านมาได้มีการใช้แผนฉบับดังกล่าวในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ใหญ่ ๆ เช่น มหาอุทกภัย ปี พ.ศ. 2554 ภัยจากแผ่นดินไหว จังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2557 เป็นต้น ซึ่งทำให้ได้บทเรียนมากมายทั้งในมิติของปัญหาการบริหารจัดการ โครงสร้างการบูรณาการ และความสามารถของท้องถิ่นในการเผชิญเหตุดังที่กล่าวไว้ในบทเรียนการจัดการสาธารณภัยในบทที่ 1 ประกอบกับสถานการณ์สาธารณภัยของโลกและของประเทศไทยที่เพิ่มมากขึ้น จึงได้มีการปรับปรุงแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติให้สอดคล้องเหมาะสมกับช่วงเวลา เพื่อให้เป็นแผนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีเป้าหมายการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยและวัตถุประสงค์ของแผน ดังต่อไปนี้

2.1 เป้าหมายการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

2.1.1 ระบบการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศไทยมีความพร้อมรับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น โดยการบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งทำให้ผู้ประสบภัยได้รับการช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งพื้นที่ประสบภัยได้รับการฟื้นฟูอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เพื่อเป็นการสร้างมาตรฐานในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศ

2.1.2 สังคมไทยเป็นสังคมที่มีการเรียนรู้และมีภูมิคุ้มกันในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย โดยให้ท้องถิ่น ชุมชน และภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

2.1.3 ประชาชนมีความตระหนักถึงความปลอดภัย โดยให้ความสำคัญกับการสร้างองค์ความรู้ ความตระหนัก และวัฒนธรรมความปลอดภัย รวมถึงการพัฒนาศักยภาพสังคมและท้องถิ่นเพื่อมุ่งเข้าสู่ “การรู้รับ – ปรับตัว – ฟื้นเร็วทั่ว – อย่างยั่งยืน” (Resilience)

2.2 วัตถุประสงค์ของแผน

2.2.1 เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการปฏิบัติ (Concept of Operations) ให้แก่หน่วยงานทุกภาคส่วน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นถึงระดับประเทศในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างบูรณาการ เป็นระบบ และมีทิศทางเดียวกัน

2.2.2 เพื่อเป็นการประมวลแนวทางปฏิบัติและทิศทางการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยที่นานาประเทศใช้อยู่ในปัจจุบันและเป็นที่ยอมรับมาประยุกต์ใช้ในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยที่สอดคล้อง

กับบริบทของประเทศไทย และสามารถนำไปปรับใช้ในการจัดทำแผนระดับต่าง ๆ เช่น แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด/กรุงเทพมหานคร รวมถึงแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนปฏิบัติการสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านต่าง ๆ เป็นต้น ให้การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2.2.3 เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ประกอบด้วย การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Reduction) การจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management) และการฟื้นฟูให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer) ตั้งแต่ระดับชุมชน ท้องถิ่นถึงระดับประเทศ รวมถึงระดับนานาชาติ เพื่อให้มีความเสียหายน้อยที่สุดเมื่อเกิดสาธารณภัย

การดำเนินการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ได้อาศัยแนวทางจากนโยบายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยดังนี้

2.3 นโยบายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติได้กำหนดกรอบนโยบายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติไว้ 4 ด้าน ดังนี้

2.3.1 การพัฒนาและส่งเสริมการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย ด้วยการป้องกัน การลดผลกระทบ และการเตรียมความพร้อมให้มีประสิทธิภาพ โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เป็นชุมชนปลอดภัย และการส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการ เพื่อให้เกิดการรับรู้และปรับตัวต่อผลกระทบจากสาธารณภัยนำไปสู่การจัดการอย่างยั่งยืน

2.3.2 การบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาศักยภาพการจัดการสาธารณภัยในภาวะฉุกเฉินให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล พร้อมทั้งการบรรเทาทุกข์และช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ประสบภัยได้อย่างรวดเร็ว ทัวถึง และทันเหตุการณ์

2.3.3 การพัฒนาระบบการฟื้นฟูให้สามารถสนองต่อความต้องการของผู้ประสบภัยได้อย่างทัวถึงและเป็นธรรม พื้นที่ประสบภัยได้รับการซ่อมสร้างและฟื้นฟูสภาพให้กลับคืนสู่สภาพเดิมโดยเร็วหรือดีกว่า และปลอดภัยกว่าเดิม

2.3.4 การพัฒนาและส่งเสริมมาตรฐานความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยร่วมกับหน่วยงานเครือข่ายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ

2.4 ยุทธศาสตร์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

ยุทธศาสตร์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของแผนฉบับนี้ เป็นการตอบสนองต่อเป้าหมายการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศและวัตถุประสงค์ของแผนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในอันที่จะยกระดับไปสู่มาตรฐานตามหลักสากล เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐ รวมถึงความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณสุขภัย

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การบูรณาการการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุขภัย

2.4.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณสุขภัย

เป็นการลดโอกาสที่จะได้รับผลกระทบจากสาธารณสุขภัยอย่างเป็นระบบ โดยการวิเคราะห์และการจัดการกับปัจจัยที่เป็นสาเหตุและผลกระทบของสาธารณสุขภัย เพื่อลดความล่าช้า ลดปัจจัยที่ทำให้เกิดความเปราะบาง และเพิ่มศักยภาพของบุคคล ชุมชน และสังคมให้เข้มแข็งในการจัดการปัญหาในปัจจุบัน รวมถึงป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

(1) เป้าประสงค์

(1.1) เพื่อหลีกเลี่ยงภัยอันตรายและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยการลดความเปราะบางและความล่าช้า พร้อมทั้งการเพิ่มขีดความสามารถในการเตรียมพร้อมรับสาธารณสุขภัยที่เกิดขึ้น

(1.2) เพื่อให้มีมาตรการ/แนวทางปฏิบัติในการป้องกัน การลดผลกระทบ และการเตรียมความพร้อมที่มีประสิทธิภาพ

(2) กลยุทธ์ลดความเสี่ยงจากสาธารณสุขภัย

(2.1) สร้างระบบการประเมินความเสี่ยงจากสาธารณสุขภัยให้มีมาตรฐาน

(2.2) พัฒนามาตรการลดความเสี่ยงจากสาธารณสุขภัย

(2.3) ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนและทุกระดับสร้างแนวปฏิบัติในการลดความเสี่ยง

2.4.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การบูรณาการการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

เป็นการเผชิญเหตุและจัดการสาธารณสุขภัยในภาวะฉุกเฉินให้เป็นไปอย่างมีมาตรฐาน โดยการจัดการระบบ การจัดการทรัพยากร และภารกิจความรับผิดชอบ เพื่อเผชิญเหตุการณ์ฉุกเฉินที่เกิดขึ้นทุกรูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงลดความสูญเสียที่จะมีต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ทรัพยากร สภาพแวดล้อม สังคม และประเทศให้มีผลกระทบน้อยที่สุด

(1) เป้าประสงค์

(1.1) เพื่อให้การจัดการสาธารณสุขภัยในภาวะฉุกเฉินเป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐาน เป็นเอกภาพ และบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(1.2) เพื่อให้ผู้ประสบภัยได้รับความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์อย่างรวดเร็ว ทัวถึง และทันต่อเหตุการณ์

(1.3) เพื่อลดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณสุขภัยให้น้อยที่สุด

(2) กลยุทธ์จัดการในภาวะฉุกเฉิน

(2.1) สร้างมาตรฐานการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

(2.2) พัฒนาระบบ/เครื่องมือสนับสนุนการเผชิญเหตุ

(2.3) เสริมสร้างระบบและแนวปฏิบัติในการบรรเทาทุกข์

2.4.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน

เป็นการปรับสภาพระบบสาธารณูปโภค การดำรงชีวิต และสภาวะวิถีความเป็นอยู่ของชุมชนที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาวะปกติ หรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer) ตามความเหมาะสม โดยการนำปัจจัยในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยมาดำเนินการในการฟื้นฟูซึ่งหมายรวมถึงการซ่อมสร้าง (reconstruction) และการฟื้นฟูสภาพ (rehabilitation)

(1) เป้าประสงค์

(1.1) เพื่อฟื้นฟูให้ผู้ประสบภัยได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว ทัวถึง ต่อเนื่อง เป็นธรรม และสามารถกลับไปดำรงชีวิตได้ตามปกติ

(1.2) เพื่อให้พื้นที่ประสบภัยได้รับการฟื้นฟูให้กลับคืนสู่สภาวะปกติ หรือให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม

(2) กลยุทธ์ฟื้นฟูอย่างยั่งยืน

(2.1) พัฒนาระบบการประเมินความต้องการหลังเกิดสาธารณภัย (Post-Disaster Need Assessment : PDNA)

(2.2) พัฒนาระบบปฏิบัติการและบริหารจัดการด้านการฟื้นฟู

(2.3) เสริมสร้างแนวทางการฟื้นฟูที่ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer)

2.4.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

เป็นการพัฒนาศักยภาพการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล โดยการจัดระบบและกลไกในการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยคำนึงถึงระเบียบ กฎหมาย แนวทางปฏิบัติ การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และประเพณีปฏิบัติให้สอดคล้องกับกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศเป็นสำคัญ

(1) เป้าประสงค์

(1.1) เพื่อพัฒนาระบบและกลไกงานด้านสาธารณภัยร่วมกับหน่วยงาน และองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ

(1.2) เพื่อพัฒนาและเชื่อมโยงกับมาตรฐานงานด้านสาธารณภัยระดับภูมิภาค อนุภูมิภาค และระหว่างภูมิภาค

(2) กลยุทธ์ร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

(2.1) พัฒนาระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมที่มีเอกภาพ

(2.2) ยกกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรม

(2.3) เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านสาธารณภัยของประเทศ

(2.4) ส่งเสริมบทบาทความเป็นประเทศแกนนำด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

เป้าประสงค์

1. เพื่อหลีกเลี่ยงภัยอันตรายและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยการลดความเปราะบาง และความอ่อนแอรวมทั้งการเพิ่มขีดความสามารถในการเตรียมพร้อมรับสาธารณภัยที่เกิดขึ้น
2. เพื่อให้มีมาตรการ/แนวทางปฏิบัติในการป้องกัน การลดผลกระทบ และการเตรียมความพร้อมที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย

- กลยุทธ์ที่ 1** สร้างระบบการประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้มีมาตรฐาน
- กลยุทธ์ที่ 2** พัฒนามาตรการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย
- กลยุทธ์ที่ 3** ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนและทุกระดับสร้างแนวปฏิบัติในการลดความเสี่ยง

เป้าประสงค์

1. เพื่อให้การจัดการสาธารณภัยในภาวะฉุกเฉินเป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐาน เป็นเอกภาพ และบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. เพื่อให้ผู้ประสบภัยได้รับความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์อย่างรวดเร็วทั่วถึงและทันต่อเหตุการณ์
3. เพื่อลดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยให้มีน้อยที่สุด

กลยุทธ์จัดการในภาวะฉุกเฉิน

- กลยุทธ์ที่ 1** สร้างมาตรฐานการจัดการในภาวะฉุกเฉิน
- กลยุทธ์ที่ 2** พัฒนาระบบ/เครื่องมือสนับสนุนการเผชิญเหตุ
- กลยุทธ์ที่ 3** เสริมสร้างระบบและแนวปฏิบัติในการบรรเทาทุกข์

เป้าประสงค์

1. เพื่อฟื้นฟูให้ผู้ประสบภัยได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลืออย่างรวดเร็วทั่วถึง ต่อเนื่อง เป็นธรรม และสามารถกลับไปดำรงชีวิตได้ตามปกติ
2. เพื่อให้พื้นที่ประสบภัยได้รับการฟื้นฟูให้กลับคืนสู่สภาวะปกติหรือให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม

กลยุทธ์ฟื้นฟูอย่างยั่งยืน

- กลยุทธ์ที่ 1** พัฒนาระบบการประเมินความต้องการหลังเกิดสาธารณภัย (Post-Disaster Need Assessment : PDNA)
- กลยุทธ์ที่ 2** พัฒนาระบบปฏิบัติการและบริหารจัดการด้านการฟื้นฟู
- กลยุทธ์ที่ 3** เสริมสร้างแนวทางการฟื้นฟูที่ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer)

เป้าประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบและกลไกงานด้านสาธารณภัยร่วมกับหน่วยงาน และองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ
2. เพื่อพัฒนาและเชื่อมโยงมาตรฐานงานด้านสาธารณภัยระดับภูมิภาค อนุภูมิภาค และระหว่างภูมิภาค

กลยุทธ์ร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

- กลยุทธ์ที่ 1** พัฒนาระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมที่มีเอกภาพ
- กลยุทธ์ที่ 2** ยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรม
- กลยุทธ์ที่ 3** เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านสาธารณภัยของประเทศ
- กลยุทธ์ที่ 4** ส่งเสริมบทบาทความเป็นประเทศแกนนำด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

แผนภาพที่ 2 - 1: ยุทธศาสตร์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

2.5 แหล่งที่มาและวิธีการงบประมาณในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

2.5.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี

งบประมาณ	สาระสำคัญ
<p>(1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local)</p>	<p>(1.1) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ของตน เพื่อใช้ดำเนินการตั้งแต่ระยะก่อนเกิดขณะเกิด และหลังเกิดสาธารณภัย โดยเฉพาะงบประมาณเพื่อให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าและระยะยาว เช่น การอพยพ การจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย การสาธารณสุข การสื่อสาร การรักษาความสงบเรียบร้อย และการสาธารณสุขโรค เป็นต้น</p> <p>(1.2) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ของตนให้เป็นไปตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ซึ่งกำหนดให้มีแผนและขั้นตอนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ และยานพาหนะ พร้อมทั้งจัดให้มีเครื่องหมายสัญญาณหรือสิ่งอื่นใดในการแจ้งให้ประชาชนได้ทราบถึงการเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัย</p> <p>(1.3) ให้มีการตั้งงบประมาณในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตนตามกรอบแนวทางตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่</p> <p>(1.3.1) พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล (4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย</p> <p>(1.3.2) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 50 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล (1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน</p> <p>มาตรา 53 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50</p> <p>มาตรา 56 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53</p> <p>(1.3.3) พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 45 องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด (8) จัดทำกิจกรรมใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p>

งบประมาณ	สาระสำคัญ
	<p>(1.3.4) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542</p> <p>มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง (29) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย</p> <p>มาตรา 17 ภายใต้งบประมาณมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตน (22) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด - ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง หลักเกณฑ์การสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในการให้บริการสาธารณะ <p>(1.3.5) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาศัยอำนาจตามข้อ 6 จึงกำหนดหลักเกณฑ์ว่าด้วยการตั้งงบประมาณเพื่อการช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2543
(2) กรุงเทพมหานคร	<p>(2.1) ให้กรุงเทพมหานครตั้งงบประมาณในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ของตน โดยบรรจุไว้ในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2529 ให้ครอบคลุมด้านการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าและระยะยาว การอพยพ การจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย หรือผู้ได้รับภัยอันตรายหรือเสียหายจากสาธารณภัย การสาธารณสุข การสื่อสารและการสาธารณสุขโรค การรักษาความสงบเรียบร้อย และการปฏิบัติการใด ๆ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ และการจัดให้มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ยานพาหนะ และสิ่งอื่น ๆ ให้เป็นไปตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร</p> <p>(2.2) ให้กรุงเทพมหานครจัดสรรงบประมาณที่ได้รับจากกรอบงบประมาณรายจ่ายประจำปี เงินอุดหนุนรัฐบาลของกรุงเทพมหานคร เพื่อใช้ดำเนินงานด้านสาธารณภัย เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้อย่างทันทั่วถึงและทั่วถึง</p>

งบประมาณ	สาระสำคัญ
(3) จังหวัดและกลุ่มจังหวัด (Area)	(3.1) ให้จังหวัดตั้งงบประมาณสำหรับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากสำนักงบประมาณตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 โดยการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด และค่าของงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ เพื่อให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่รับผิดชอบ (3.2) ให้จังหวัดขอตั้งงบประมาณและขอรับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้อีกแนวทางหนึ่ง
(4) ส่วนราชการ (Function)	ให้หน่วยงานระดับกระทรวง และระดับกรมขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามภารกิจของหน่วยงานที่ดำเนินการรองรับยุทธศาสตร์ตามที่กำหนดไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

2.5.2 งบประมาณอื่น ๆ ได้แก่

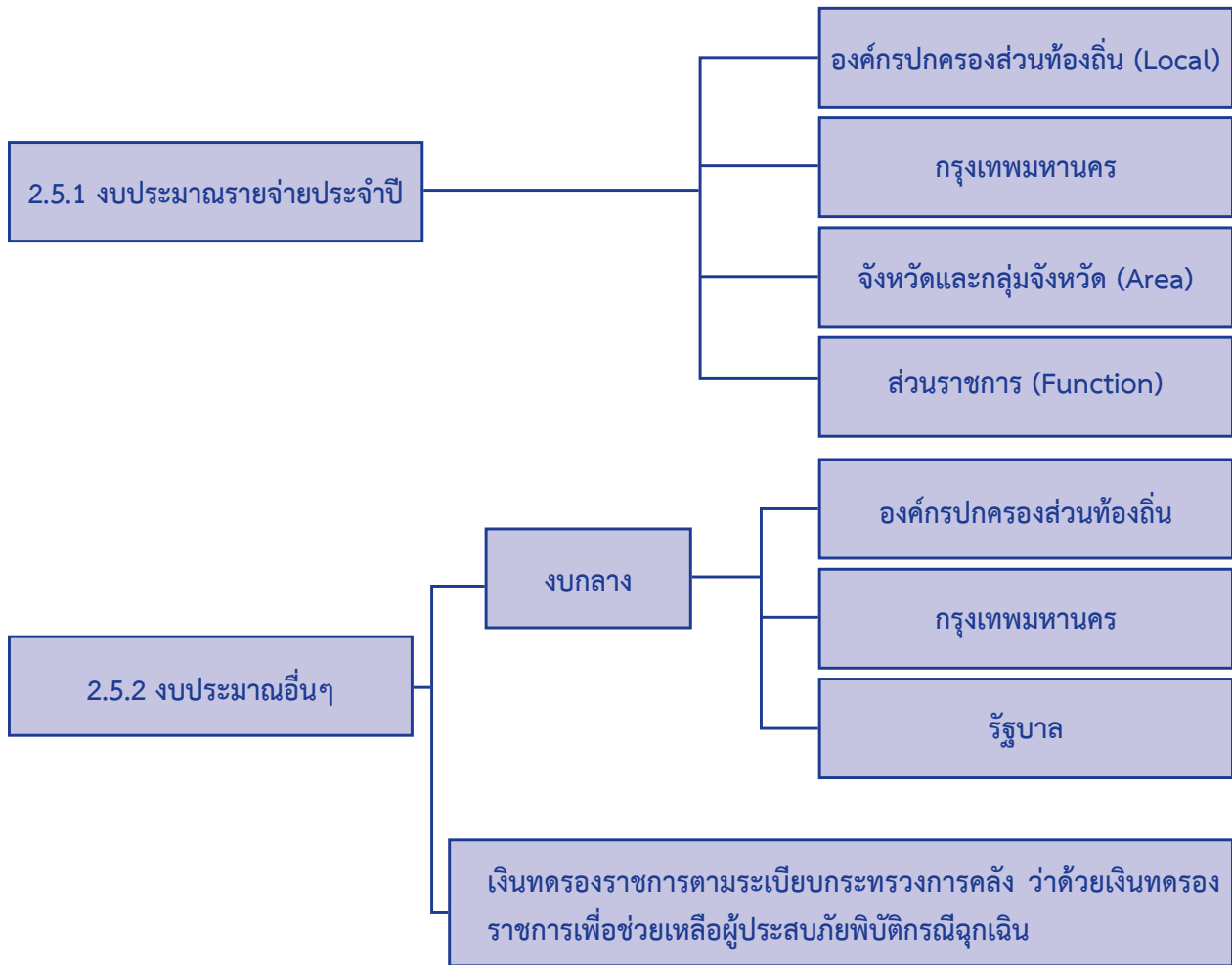
(1) งบกลาง

งบกลาง	สาระสำคัญ
(1.1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	(1.1.1) ก่อนเกิดภัย : ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบกลาง ประเภทเงินสำรองจ่ายให้เพียงพอต่อการเผชิญเหตุสาธารณภัยที่อาจจะเกิดขึ้น (1.1.2) ขณะเกิดภัย : ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเงินงบประมาณที่ได้เตรียมไว้ ไปใช้จ่ายเพื่อบรรเทา/ช่วยเหลือความเดือดร้อนของประชาชน ที่ประสบสาธารณภัยเป็นลำดับแรก ทั้งนี้ หากงบประมาณไม่เพียงพอ ให้โอนเงินงบประมาณเหลือจ่าย หรืองบประมาณในแผนงาน/โครงการอื่น ที่ยังไม่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องใช้จ่ายไปตั้งเป็นงบประมาณสำหรับจ่ายเพิ่มเติมได้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

งบกลาง	สาระสำคัญ
(1.2) กรุงเทพมหานคร	ให้กรุงเทพมหานครขอตั้งงบประมาณในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขภัยฉุกเฉินหรือจำเป็นไว้ในงบกลาง แนวทางตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2529 และให้กำหนดแผนปฏิบัติการในงบกลางให้ครอบคลุมการช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีเร่งด่วนโดยเฉพาะงบประมาณด้านการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าและระยะยาว การอพยพ การจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว และการสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย เป็นต้น
(1.3) รัฐบาล	<p>(1.3.1) กรณีส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใดมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายงบประมาณนอกเหนือจากที่ได้รับการจัดสรรหรือได้รับการจัดสรรงบประมาณแล้วไม่เพียงพอที่จะดำเนินการและมีความจำเป็นเร่งด่วน ให้ส่วนราชการฯ ขอใช้เงินงบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นโดยพิจารณาเฉพาะกรณีที่มีความจำเป็นและเร่งด่วนที่จะต้องรีบดำเนินการ เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการเท่านั้น ทั้งนี้ ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ</p> <p>(1.3.2) ให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่ประสงค์ขอรับการสนับสนุนงบกลางให้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติ กรณีการขออนุมัติใช้เงินงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ</p>

(2) เงินตรองราชการตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินตรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

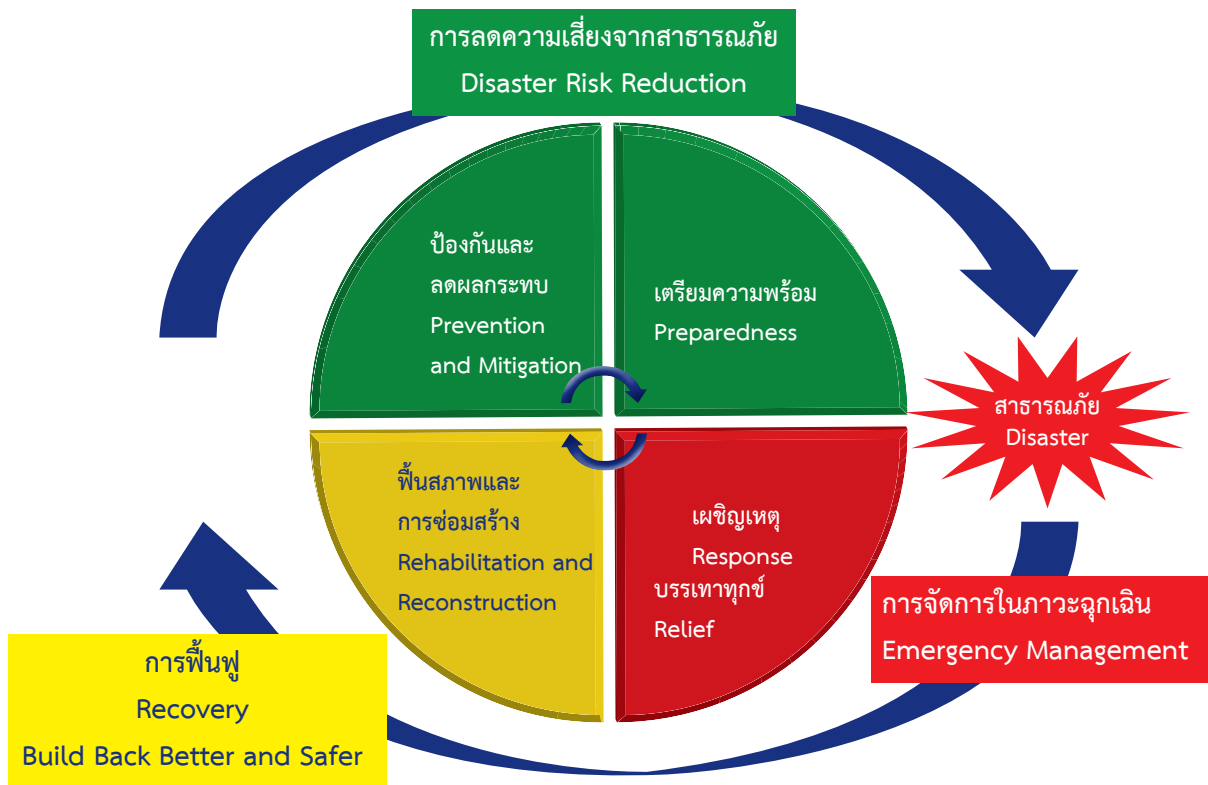
เมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นในพื้นที่ใด ให้จังหวัดใช้วงเงินตรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในกรณีฉุกเฉินให้ถูกต้องตามวิธีการและหลักเกณฑ์ที่กำหนด

แผนภาพที่ 2 - 2 : แหล่งที่มาและวิธีการงบประมาณในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

3.1 วงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

ปัจจุบันทั่วโลกยอมรับว่าสาธารณภัยเป็นเรื่องที่จัดการได้โดยไม่ต้องรอให้ภัยเกิดขึ้นก่อน จากแนวคิดในอดีตที่เคยมุ่งเน้น “การจัดการสาธารณภัย (Disaster Management : DM)” เมื่อภัยเกิดขึ้นแล้ว กล่าวคือ การจัดการในภาวะฉุกเฉิน การให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัย หรือการฟื้นฟูสภาพหลังจากภัยผ่านพ้น มาเป็นการให้ความสำคัญมากขึ้นกับการดำเนินการอย่างยั่งยืนโดยให้ความสำคัญกับ “การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Management : DRM)” ประกอบด้วย การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Reduction : DRR) ได้แก่ การป้องกัน (Prevention) การลดผลกระทบ (Mitigation) และการเตรียมความพร้อม (Preparedness) ควบคู่กับการจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management) ได้แก่ การเผชิญเหตุ (Response) และการบรรเทาทุกข์ (Relief) รวมถึงการฟื้นฟู (Recovery) ได้แก่ การฟื้นฟูสภาพและการซ่อมสร้าง (Rehabilitation and Reconstruction) การสร้างให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer) ดังแผนภาพที่ 3 - 1

แผนภาพที่ 3 - 1 : วงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

3.2 กลไกการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

3.2.1 ระดับนโยบาย

(1) คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.)

มีหน้าที่กำหนดนโยบายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ บูรณาการพัฒนาระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระหว่างหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานภาคเอกชน ให้มีประสิทธิภาพ โดยมีองค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ตามที่ระบุในมาตรา 6 และมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

(2) คณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ (กปอ.)

มีหน้าที่เสนอนโยบายเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติภัยของประเทศและเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ และประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ โดยมีองค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2538 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

3.2.2 ระดับปฏิบัติ

(1) กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.)

ทำหน้าที่บังคับบัญชา อำนวยการ ควบคุม กำกับ ดูแล และประสานการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

ในกรณีการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และกรณีการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) มีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้ควบคุม สั่งการ และบัญชาการ ซึ่งแนวทางปฏิบัติในการจัดตั้งองค์กรปฏิบัติการจัดการในภาวะฉุกเฉินจะกล่าวต่อไปในบทที่ 5

(2) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.)

ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จัดตั้งกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง โดยมีผู้อำนวยการกลาง เป็นผู้อำนวยการ มีความรับผิดชอบ ดังนี้

(2.1) ภาวะปกติ ประสานงาน และบูรณาการข้อมูลและการปฏิบัติการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เครื่องมืออุปกรณ์ แผนปฏิบัติการ เพื่อเตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณภัยทั้งระบบ

(2.2) ภาวะใกล้เกิดภัย เตรียมการเผชิญเหตุ ติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์ รวมถึงวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ประเมินสถานการณ์ และแจ้งเตือนภัย พร้อมทั้ง รายงาน และเสนอความเห็นต่อผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติหรือนายกรัฐมนตรีตามแต่ระดับการจัดการสาธารณภัย เพื่อตัดสินใจในการรับมือกับสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้น โดยเรียกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการประกอบกำลังเริ่มปฏิบัติการ

(2.3) ภาวะเกิดภัย อำนวยการและบูรณาการประสานการปฏิบัติ ในกรณีการจัดการสาธารณภัยขนาดเล็ก (ระดับ 1) และขนาดกลาง (ระดับ 2) ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง รับผิดชอบในการอำนวยการ ประเมินสถานการณ์ และสนับสนุนกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

แต่ละระดับ รวมถึงติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์ วิเคราะห์ประเมินสถานการณ์ รายงานสถานการณ์และแจ้งเตือน พร้อมทั้งเสนอความคิดเห็นต่อผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อตัดสินใจยกระดับในกรณีการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) และนายกรัฐมนตรีนหรือรองนายกรัฐมนตรีนซึ่งนายกรัฐมนตรีนมอบหมาย ในกรณีการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4)

ทั้งนี้ ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง ทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งในศูนย์ประสานการปฏิบัติของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ในกรณียกระดับเป็นการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) และขนาดร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4)

(3) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (กอปภ.จ.)

ทำหน้าที่อำนวยการ ควบคุม สนับสนุน และประสานการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้อำนวยการ รองผู้ว่าราชการจังหวัด ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย และนายกองคการบริหารส่วนจังหวัด เป็นรองผู้อำนวยการ และมีองค์ประกอบดังนี้

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

ประกอบด้วย

1. ผู้ว่าราชการจังหวัด	ผู้อำนวยการ
2. รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย	รองผู้อำนวยการ
3. นายกองคการบริหารส่วนจังหวัด	รองผู้อำนวยการ
4. ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด	กรรมการ
5. ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ที่ได้รับมอบหมาย	กรรมการ
6. ปลัดจังหวัด	กรรมการ
7. นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด	กรรมการ
8. ผู้แทนหน่วยงานของรัฐที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรแต่งตั้ง	กรรมการ
9. ผู้แทนสถาบันการศึกษาในพื้นที่ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรแต่งตั้ง	กรรมการ
10. ผู้แทนองค์การสาธารณกุศลที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรแต่งตั้ง	กรรมการ
11. ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต	กรรมการ
12. หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	กรรมการและเลขานุการ

หมายเหตุ อาจปรับเปลี่ยนและเปลี่ยนแปลงกรรมการได้ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควร

อำนาจหน้าที่

1. จัดทำแผนปฏิบัติการตามความเสี่ยงภัยด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
2. กำหนดแนวทาง/การดำเนินการเพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การเตรียมพร้อมรับมือกับสาธารณภัยของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
3. เฝ้าระวัง ติดตาม ประเมิน และวิเคราะห์สถานการณ์สาธารณภัย เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในการจัดการสาธารณภัยขนาดกลาง (ระดับ 2) ให้เสนอผู้อำนวยการจังหวัดจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดขึ้นเพื่อเผชิญเหตุสาธารณภัยในพื้นที่

4. รวบรวมและจัดทำคลังข้อมูลทรัพยากรในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่จังหวัด
5. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน และจังหวัดข้างเคียง โดยให้และรับการสนับสนุนทรัพยากร เพื่อช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายมอบหมาย

(4) กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร (กอปภ.กทม.)

ทำหน้าที่อำนาจการ ควบคุม สนับสนุน ประสานการปฏิบัติในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตกรุงเทพมหานคร และจัดทำแผนปฏิบัติการหรือแผนเผชิญเหตุตามประเภทความเสี่ยงภัยให้สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร รวมทั้งดำเนินการสนับสนุน การปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และเป็นหน่วยเผชิญเหตุเมื่อเกิดสาธารณภัยในพื้นที่รับผิดชอบ โดยมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในฐานะผู้อำนวยการ เป็นผู้รับผิดชอบ มีอำนาจหน้าที่และแนวทางปฏิบัติตามหมวด 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ทั้งนี้ องค์กรประกอบ และอำนาจหน้าที่ให้เป็นไปตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด

(5) กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ (กอปภ.อ.)

ทำหน้าที่อำนาจการ ควบคุม สนับสนุน และประสานการปฏิบัติกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่รับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และปฏิบัติงานตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดมอบหมาย โดยมีนายอำเภอ เป็นผู้อำนวยการ และ มีองค์กรประกอบ ดังนี้

กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ

ประกอบด้วย

1. นายอำเภอ	ผู้อำนวยการ
2. ปลัดอำเภอ หัวหน้ากลุ่มบริหารการปกครอง	รองผู้อำนวยการ
3. ผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจในเขตพื้นที่	กรรมการ
4. ผู้แทนกระทรวงกลาโหมที่ได้รับมอบหมาย	กรรมการ
5. สาธารณสุขอำเภอ	กรรมการ
6. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่	กรรมการ
7. ผู้แทนหัวหน้าส่วนราชการส่วนกลางในพื้นที่	กรรมการ
8. ผู้แทนหน่วยงานของรัฐที่นายอำเภอเห็นสมควรแต่งตั้ง	กรรมการ
9. ผู้แทนสถานศึกษาที่นายอำเภอเห็นสมควรแต่งตั้ง	กรรมการ
10. ผู้แทนองค์การสาธารณกุศลในพื้นที่ที่นายอำเภอเห็นสมควรแต่งตั้ง	กรรมการ
11. ปลัดอำเภอ หัวหน้าฝ่ายความมั่นคง	กรรมการและเลขานุการร่วม
12. ผู้แทนสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	กรรมการและเลขานุการร่วม

หมายเหตุ อาจปรับเปลี่ยนและเปลี่ยนแปลงกรรมการได้ตามที่นายอำเภอเห็นสมควร

อำนาจหน้าที่

1. จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ และแผนที่เกี่ยวข้อง เพื่ออำนาจการ ประสานงาน และสนับสนุนการปฏิบัติในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
2. กำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การเตรียมพร้อมรับมือกับสาธารณภัยและการฟื้นฟูของกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ และกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่
3. เฝ้าระวัง ติดตาม ประเมิน และวิเคราะห์สถานการณ์สาธารณภัย เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตพื้นที่ ให้เสนอผู้อำนาจการอำเภอจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ เพื่อควบคุมและบัญชาการ
4. รวบรวมและจัดทำคลังข้อมูลทรัพยากรในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่อำเภอ
5. ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดและหรือกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดมอบหมาย

(6) กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเมืองพัทยา (กอปภ.เมืองพัทยา)

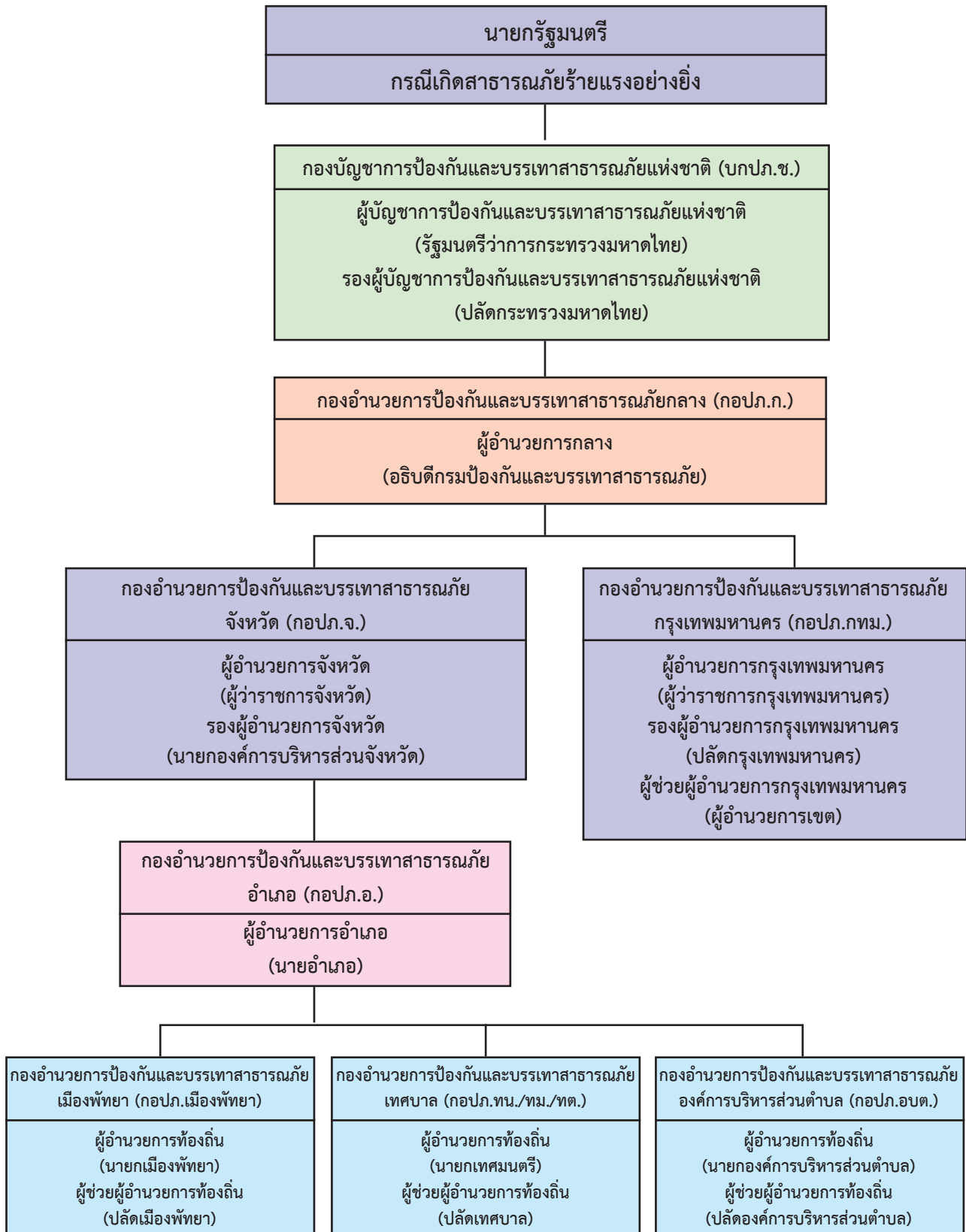
ทำหน้าที่อำนาจการ ควบคุม ปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และเผชิญเหตุ เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น พร้อมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเมืองพัทยา ให้สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ รวมถึงมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนาจการจังหวัดและผู้อำนาจการอำเภอตามที่ได้รับมอบหมาย พร้อมทั้งสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียง หรือเขตพื้นที่อื่นเมื่อได้รับการร้องขอ โดยมีนายกเมืองพัทยา เป็นผู้อำนาจการ

(7) กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาล (กอปภ.ทน./ทม./ทต.)

ทำหน้าที่อำนาจการ ควบคุม ปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และเผชิญเหตุ เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น พร้อมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาล ให้สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ รวมถึงมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนาจการจังหวัดและผู้อำนาจการอำเภอตามที่ได้รับมอบหมาย พร้อมทั้งสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียง หรือเขตพื้นที่อื่นเมื่อได้รับการร้องขอ โดยมีนายกเทศมนตรี เป็นผู้อำนาจการ

(8) กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วนตำบล (กอปภ.อบต.)

ทำหน้าที่อำนาจการ ควบคุม ปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และเผชิญเหตุ เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น พร้อมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วนตำบล ให้สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ รวมถึงมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนาจการจังหวัดและผู้อำนาจการอำเภอตามที่ได้รับมอบหมาย พร้อมทั้งสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียง หรือเขตพื้นที่อื่นเมื่อได้รับการร้องขอ โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้อำนาจการ

แผนภาพที่ 3 - 2 : กลไกการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

3.3 บทบาท หน้าที่ และแนวทางปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.3.1 บทบาทหน้าที่

ให้หน่วยงานที่อยู่ภายใต้สังกัดกระทรวง และหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยร่วมกัน ดังนี้

หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
 <p>(1) สำนักนายกรัฐมนตรี</p>	<p>(1.1) จัดหางบประมาณเพื่อดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (สำนักงานงบประมาณ)</p> <p>(1.2) สนับสนุนด้านการข่าวกรองและให้คำแนะนำด้านการรักษาความปลอดภัย ฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ)</p> <p>(1.3) บริหารจัดการการประชาสัมพันธ์และการจัดการข่าวสารตั้งแต่ภาวะปกติ ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย (กรมประชาสัมพันธ์)</p> <p>(1.4) จัดระบบการรับบริจาคเพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัย (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี)</p> <p>(1.5) ประสานงานหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูล สภาพภูมิอากาศ สภาพน้ำในลุ่มน้ำและเขื่อนหรือที่กักเก็บน้ำ</p>
 <p>(2) กระทรวงกลาโหม</p>	<p>(2.1) สนับสนุนภารกิจของรัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากภัยพิบัติ ตามมาตรา 8 (3) แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551</p> <p>(2.2) แจ้งเตือนกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่และหน่วยงานพลเรือนในพื้นที่เสี่ยงภัยกรณีคาดว่าจะเกิดภัยจากการสู้รบหรือภัยทางอากาศหรือการก่อวินาศกรรม</p>
 <p>(3) กระทรวงการคลัง</p>	<p>(3.1) กำหนดมาตรการด้านศุลกากร (ในการนำเข้าและส่งออก) เพื่อใช้สนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (กรมศุลกากร)</p> <p>(3.2) กำหนดมาตรการด้านการเงินและการคลังที่สนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย</p> <p>(3.3) กำหนดข้อกฎหมาย/ระเบียบที่ใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (กรมบัญชีกลาง)</p> <p>(3.4) กำหนดระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับระเบียบเงินทดรองราชการ (กรมบัญชีกลาง)</p>
 <p>(4) กระทรวงการต่างประเทศ</p>	<p>(4.1) ประสานงานกับหน่วยงานราชการของต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ ประจำประเทศไทย ในการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย</p> <p>(4.2) ติดต่อประสานขอรับความร่วมมือ ความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากรัฐบาลต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตั้งแต่ก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย</p> <p>(4.3) ชี้แจง และให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับหน่วยงานของต่างประเทศ รวมทั้งสถานทูตต่างประเทศประจำประเทศไทยเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่</p>

หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
<p>(5) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา</p> 	<p>(5.1) ให้ความรู้และเผยแพร่ความรู้ด้านความปลอดภัยเมื่อเกิดสาธารณภัยแก่นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยว</p> <p>(5.2) กำหนดมาตรการดูแลสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความปลอดภัย (กรมการท่องเที่ยว)</p> <p>(5.3) ฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัย (กรมการท่องเที่ยว)</p>
<p>(6) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์</p> 	<p>(6.1) เสริมสร้างเครือข่ายด้านการพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคมให้เป็นกลไกเสริมในการทำงานป้องกันสาธารณภัยในระดับชุมชนรากฐาน</p> <p>(6.2) สนับสนุนด้านการสังคมสงเคราะห์แก่ผู้ประสบภัย และดูแลช่วยเหลือเด็กกำพร้าคนพิการและผู้สูงอายุ ในพื้นที่ประสบภัย</p> <p>(6.3) วางแผนและฟื้นฟูด้านสังคมและจิตใจให้แก่ผู้ประสบภัยและผู้ประสบปัญหาทางสังคม</p> <p>(6.4) สนับสนุนกิจกรรมด้านสังคมสงเคราะห์ เพื่อฟื้นฟูภายในศูนย์พักพิงชั่วคราว</p> <p>(6.5) รับผิดชอบในการเตรียมการและบริหารจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว</p>
<p>(7) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> 	<p>(7.1) จัดทำฐานข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรมที่เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยและพื้นที่ที่เกิดภัยในอดีต (กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)</p> <p>(7.2) วางแผนและมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณภัย ด้านการเกษตร (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมการข้าว กรมฝนหลวงและการบินเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)</p> <p>(7.3) พัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ชลประทานเพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกรมวิชาการเกษตร)</p> <p>(7.4) ติดตามสถานการณ์ภัยและแจ้งเกษตรกรเพื่อเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมพัฒนาที่ดิน และกรมการข้าว)</p> <p>(7.5) สำรวจและประเมินความเสียหายด้านการเกษตร เพื่อให้การช่วยเหลือตามระเบียบของทางราชการ (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง และกรมชลประทาน)</p>

หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
	<p>(7.6) ปรับปรุง พื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่ชลประทานที่ได้รับความเสียหายจากสาธารณภัย เพื่อให้เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพได้ (กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)</p> <p>(7.7) ปฏิบัติการฝนหลวงและบริหารจัดการน้ำเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาคอขวดภัยแล้ง (กรมฝนหลวงและการบินเกษตร และกรมชลประทาน)</p> <p>(7.8) กำหนดแนวทางป้องกันและให้ความช่วยเหลือสัตว์เลี้ยง สัตว์เศรษฐกิจ และสัตว์งานไม่ให้ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัย (กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม และกรมการข้าว)</p>
<p>(8) กระทรวงคมนาคม</p> 	<p>(8.1) จัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านคมนาคม ให้สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ</p> <p>(8.2) ปรับปรุงเส้นทางและโครงข่ายคมนาคม สนับสนุนภารกิจการส่งกำลังบำรุง พร้อมทั้งแก้ไขเส้นทางเพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากสาธารณภัย</p> <p>(8.3) จัดให้มีเส้นทางสำรอง เส้นทางเลี่ยง หรือทำทางชั่วคราว รวมทั้งซ่อมหรือตัดแปลงแก้ไขสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบคมนาคม เพื่อสนับสนุน การปฏิบัติงานของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่</p> <p>(8.4) สนับสนุนการอพยพเคลื่อนย้ายประชาชนออกจากพื้นที่ประสบภัย หรือเสี่ยงต่อการเกิดสาธารณภัย เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัย</p> <p>(8.5) สนับสนุนข้อมูลเส้นทางสัญจร เส้นทางเลี่ยงพื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่ประสบภัยสำหรับประชาชน</p> <p>(8.6) บูรณะ พื้นฟู เส้นทางคมนาคมที่ได้รับความเสียหายให้สามารถใช้งานได้โดยเร็ว</p> <p>(8.7) จัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพยากรเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านคมนาคม</p> <p>(8.8) ให้การสนับสนุนงานด้านการจราจรในเส้นทางรับผิดชอบที่ประสบภัย</p> <p>(8.9) ประสานงานและรับแจ้งเหตุสาธารณภัย ภัยด้านความมั่นคง และสถานการณ์ฉุกเฉินระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคประชาสังคม</p>

หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
<p data-bbox="159 320 446 409">(9) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> 	<p data-bbox="462 320 1388 508">(9.1) ประเมินสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพอากาศ สิ่งปกคลุมดิน ปริมาณน้ำฝน สถานการณ์น้ำ ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมทั้งข้อมูล พื้นที่เสี่ยงภัยและพื้นที่ที่เกิดภัยในอดีต พร้อมทั้งประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแจ้งเตือน ประชาชน และเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์</p> <p data-bbox="462 519 1388 718">(9.2) ประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผน ควบคุม ป้องกันอันตราย จากสาธารณภัยประเภทต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ไฟป่าและหมอกควัน ธรณีพิบัติภัย (ดินถล่ม แผ่นดินไหว สึนามิ และหลุมยุบ) และ มลพิษต่าง ๆ เป็นต้น</p> <p data-bbox="462 729 1388 818">(9.3) วางแผน ปรับปรุง และพัฒนาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม เพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย</p> <p data-bbox="462 829 1388 917">(9.4) ปรับปรุง พื้นฟู แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ สภาพแวดล้อม และเขตอุทยาน ที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยให้กลับสู่สภาพเดิม และไม่เสี่ยงต่อการเกิดภัย</p> <p data-bbox="462 929 1388 1072">(9.5) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการเกิดสาธารณภัย รวมทั้งวางแผนดำเนินการฟื้นฟูและรักษาสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลเหมาะสม ต่อการดำรงชีวิตของประชาชนและสิ่งมีชีวิต</p> <p data-bbox="462 1083 1388 1117">(9.6) ควบคุมและป้องกันสัตว์ป่าและสัตว์อพยพที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัย</p>
<p data-bbox="159 1150 446 1294">(10) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร</p> 	<p data-bbox="462 1150 1388 1338">(10.1) ดำเนินการให้มีระบบสื่อสารและโทรคมนาคมทั้งระบบสื่อสารหลัก ระบบสื่อสารรอง ระบบสื่อสารสำรอง ตลอดจนให้บริการฐานข้อมูล ด้านสารสนเทศการสื่อสารให้ สามารถใช้การได้ในทุกสถานการณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน))</p> <p data-bbox="462 1349 1388 1437">(10.2) สนับสนุนข้อมูลสถานะและการพยากรณ์อากาศ (กรมอุตุนิยมวิทยา) และสถิติ เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ)</p> <p data-bbox="462 1448 1388 1537">(10.3) ให้บริการฐานข้อมูลด้านการเตือนภัยและการสื่อสารในภาวะวิกฤตตลอดจน สนับสนุนการใช้ระบบสื่อสารสำรอง</p> <p data-bbox="462 1548 1388 1747">(10.4) สนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการสื่อสาร การจัดช่องการสื่อสารสำรอง เพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉิน และสนับสนุนกำลังคน เพื่อบริการติดต่อสื่อสารได้ตลอดระยะเวลา ระหว่างที่เกิดภัยและพื้นที่ภายนอก เพื่อให้การช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว (บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน))</p> <p data-bbox="462 1758 1388 1847">(10.5) ฟื้นฟูระบบสื่อสารเพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารได้ (บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน))</p>

หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
<p data-bbox="236 320 510 364">(11) กระทรวงพลังงาน</p> 	<p data-bbox="539 320 1474 409">(11.1) บริหารจัดการด้านก๊าซธรรมชาติในสถานะฉุกเฉินด้านพลังงาน (กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน))</p> <p data-bbox="539 420 1474 508">(11.2) บริหารจัดการด้านน้ำมันเชื้อเพลิงในสถานะฉุกเฉินด้านพลังงาน (กรมธุรกิจพลังงาน)</p> <p data-bbox="539 519 1474 663">(11.3) บริหารจัดการอนุรักษ์และประหยัดพลังงานในสถานะฉุกเฉิน ด้านพลังงาน (สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน และกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน)</p> <p data-bbox="539 674 1474 807">(11.4) บริหารจัดการด้านไฟฟ้าในสถานะฉุกเฉินด้านพลังงาน (สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย)</p> <p data-bbox="539 818 1474 906">(11.5) บริหารจัดการแผนรองรับในสถานะฉุกเฉินด้านพลังงานในภาพรวม (สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน)</p> <p data-bbox="539 917 1474 1117">(11.6) จัดทำฐานข้อมูลแหล่งพลังงาน เพื่อใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ และกรมธุรกิจพลังงาน)</p> <p data-bbox="539 1128 1474 1260">(11.7) จัดหาทรัพยากรด้านพลังงาน ให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (กรมธุรกิจพลังงาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน))</p> <p data-bbox="539 1271 1474 1404">(11.8) สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญด้านพลังงานเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กรมธุรกิจพลังงาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน))</p>
<p data-bbox="236 1442 510 1486">(12) กระทรวงพาณิชย์</p> 	<p data-bbox="539 1442 1474 1530">(12.1) จัดทำทะเบียนฐานข้อมูลผู้ผลิต/ผู้นำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต่อการครองชีพ (กรมการค้าภายใน และองค์การคลังสินค้า)</p> <p data-bbox="539 1541 1474 1630">(12.2) สนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัย โดยประสานผู้ผลิต/ผู้นำเข้าสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพ (กรมการค้าภายใน)</p> <p data-bbox="539 1641 1474 1729">(12.3) จัดระบบการปันส่วนและกำหนดมาตรการควบคุมราคาสินค้าและบริการขณะเกิดภัย (กรมการค้าภายใน)</p> <p data-bbox="539 1740 1474 1873">(12.4) กำหนดมาตรการกำกับดูแลราคาสินค้าและปริมาณสินค้า เพื่อการจัดหาสินค้าที่จำเป็นในขณะเกิดสาธารณภัยและป้องปรามการฉวยโอกาสกักตุนสินค้าหรือขึ้นราคาสินค้าซ้ำเติมผู้บริโภค โดยมีการกำกับดูแลทั้งต้นทางและปลายทาง (กรมการค้าภายใน)</p>

หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
	<p>(12.5) ติดตามสินค้าที่เป็นพืชผลการเกษตรในพื้นที่ประสบภัย รวมทั้งสำรวจและประเมินความเสียหาย (กรมการค้าภายใน)</p> <p>(12.6) ประสานผู้ผลิต/ผู้นำเข้า เพื่อส่งสินค้าเข้าแต่ละพื้นที่ให้เพียงพอกับความต้องการ โดยเฉพาะพื้นที่ประสบภัย และให้จำหน่ายในราคาปกติ (กรมการค้าภายใน)</p>
<p>(13) กระทรวงมหาดไทย</p> 	<p>(13.1) สั่งการ และประสานให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ และพื้นที่ข้างเคียง หรือเมื่อได้รับการร้องขอ</p> <p>(13.2) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยการขุดดินและถมดิน กฎหมายว่าด้วยการควบคุมกิจการการค้าอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือความผาสุกแห่งสาธารณชนและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(13.3) ดำเนินการตามมาตรการด้านผังเมืองเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย</p> <p>(13.4) ประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัยเพื่อสามารถช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(13.5) อำนวยการและประสานการปฏิบัติการจัดการสาธารณภัยและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย พื้นฟูและบูรณะสภาพพื้นที่ประสบภัยในกรณีที่เกิดสาธารณภัยขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบรุนแรงกว้างขวาง</p> <p>(13.6) ส่งเสริมและรักษาความมั่นคงภายใน ความสงบเรียบร้อย และให้มีบริการประชาชนในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>(13.7) ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2556 โดยการประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน เขตพื้นที่จังหวัดประกาศโดยผู้ว่าราชการจังหวัด และเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครประกาศโดยอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย</p>
<p>(14) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย</p> 	<p>ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางของรัฐในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ ตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 โดยมีหน้าที่ดังนี้</p> <p>(14.1) จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเสนอคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี</p> <p>(14.2) จัดให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อหามาตรการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ</p>

หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
	<p>(14.3) ปฏิบัติการ ประสานการปฏิบัติ ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย</p> <p>(14.4) ให้การสงเคราะห์เบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย ผู้ได้รับภัยอันตราย หรือผู้ได้รับความเสียหายจากสาธารณภัย</p> <p>(14.5) แนะนำ ให้คำปรึกษา และอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน</p> <p>(14.6) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ</p>
<p>(15) กระทรวงยุติธรรม</p> 	<p>(15.1) ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และให้ความรู้แก่ประชาชนทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการเรียกร้องสิทธิและการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมาย (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม สำนักงานยุติธรรมจังหวัด)</p> <p>(15.2) สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญด้านนิติวิทยาศาสตร์เมื่อได้รับการร้องขอ (สถาบันนิติวิทยาศาสตร์)</p> <p>(15.3) สนับสนุนกำลังแรงงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (กรมคุมประพฤติ และกรมราชทัณฑ์)</p>
<p>(16) กระทรวงแรงงาน</p> 	<p>(16.1) จัดเตรียม จัดหาแรงงานที่มีความรู้ทางเทคนิค เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย</p> <p>(16.2) ให้การศึกษา อบรม และฝึกฝนแรงงานในสถานประกอบการ เพื่อความปลอดภัยในการทำงาน และสามารถป้องกันและรักษาความปลอดภัยในสถานประกอบการของตนเอง (กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน)</p> <p>(16.3) สำรวจ จัดเตรียม จัดหา โดยการเรียกร้องเกณฑ์จ้างหรือเช่าเครื่องมือเครื่องใช้ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย</p> <p>(16.4) ตรวจสอบข้อมูลแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยเพื่อให้การช่วยเหลือด้านคุ้มครอง และเรียกร้องสิทธิที่พึงได้ตามกฎหมายแรงงาน (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน)</p> <p>(16.5) ฝึกอาชีพและจัดหางานให้ผู้ประสบภัย (กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน)</p> <p>(16.6) จัดหน่วยให้บริการด้านประกันสังคมแก่แรงงานที่ประสบภัย (สำนักงานประกันสังคม)</p>

หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
<p data-bbox="156 316 443 360">(17) กระทรวงวัฒนธรรม</p> 	<p data-bbox="459 316 1394 515">(17.1) จัดทำฐานข้อมูลโบราณสถานที่สามารถใช้เป็นจุดอพยพ/ศูนย์พักพิงชั่วคราวหรือสถานที่อำนวยความสะดวกแก่การปฏิบัติงานของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ (กรมศิลปากร)</p> <p data-bbox="459 526 1394 725">(17.2) จัดเตรียมพื้นที่โบราณสถานที่สามารถใช้เป็นจุดอพยพ/ศูนย์พักพิงชั่วคราวหรือสถานที่อำนวยความสะดวกแก่การปฏิบัติงานของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ (กรมศิลปากร)</p> <p data-bbox="459 736 1394 814">(17.3) ฟื้นฟูบูรณะศาสนสถาน (ยกเว้นวัดและมัสยิด) โบราณสถาน โบราณวัตถุที่เสียหายจากสาธารณภัยให้กลับคืนสู่สภาพเดิม (กรมการศาสนา และกรมศิลปากร)</p>
<p data-bbox="156 847 443 935">(18) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี</p> 	<p data-bbox="459 847 1394 990">(18.1) ศึกษา ค้นคว้า และวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ และสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน))</p> <p data-bbox="459 1002 1394 1145">(18.2) ให้บริการข้อมูลดาวเทียมสำรวจทรัพยากร ข้อมูลภูมิสารสนเทศ และข้อมูลจากเรดาร์ชายฝั่งเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (สำนักพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน))</p> <p data-bbox="459 1156 1394 1344">(18.3) สนับสนุนองค์ความรู้และเทคโนโลยีเกี่ยวกับการจัดการสาธารณภัย (สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) สำนักพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) และสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน))</p>
<p data-bbox="156 1369 443 1413">(19) กระทรวงศึกษาธิการ</p> 	<p data-bbox="459 1369 1394 1468">(19.1) พัฒนาหลักสูตรการเรียน การสอนเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกระดับชั้น ตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับชั้นอุดมศึกษา</p> <p data-bbox="459 1479 1394 1557">(19.2) ส่งเสริมหน่วยงานการศึกษาให้มีบทบาทในการช่วยเหลือ/สนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย</p> <p data-bbox="459 1568 1394 1667">(19.3) ส่งเสริมให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกแก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย</p> <p data-bbox="459 1678 1394 1822">(19.4) สนับสนุนบุคลากรด้านการศึกษา เช่น ลูกเสือและเนตรนารี เป็นต้น เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่</p> <p data-bbox="459 1833 1394 1866">(19.5) สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นศูนย์พักพิงชั่วคราว</p>

หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
<p data-bbox="236 327 525 360">20. กระทรวงสาธารณสุข</p> 	<p data-bbox="539 327 1473 460">(20.1) จัดเตรียมความพร้อมสถานพยาบาลทุกระดับในการรับมือกับสาธารณสุขภัย รวมถึงพัฒนาบุคลากรสาธารณสุขและอาสาสมัครให้มีความรู้และทักษะ พร้อมทั้งจะปฏิบัติงานเมื่อเกิดสาธารณสุขภัย และป้องกันตนเองจากภัยที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงาน</p> <p data-bbox="539 482 1473 714">(20.2) จัดหาและจัดเตรียมสำรองทรัพยากรทางการแพทย์และสาธารณสุข รวมถึงการพัฒนาทีมปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์ในภาวะฉุกเฉินในระดับต่าง ๆ ที่พร้อมปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถใช้ประโยชน์ได้ทันทีเมื่อเกิดสาธารณสุขภัย ได้แก่ ทีม Mini MERT ระดับอำเภอ ทีม MERT (Medical Emergency Response Team) ระดับจังหวัด ทีมเฝ้าระวังสอบสวนโรคเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) เป็นต้น</p> <p data-bbox="539 736 1473 869">(20.3) จัดให้มีและพัฒนาระบบสื่อสารเพื่อการประสานงานและสั่งการภายในและภายนอกกระทรวงสาธารณสุข รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p data-bbox="539 891 1473 968">(20.4) พัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์และสาธารณสุข รวมทั้งเครื่องมือทางการแพทย์และเวชภัณฑ์ของภาครัฐและเอกชน</p> <p data-bbox="539 990 1473 1223">(20.5) เป็นหน่วยงานหลักด้านการแพทย์และสาธารณสุขรับผิดชอบในการตอบสนองต่อสาธารณสุข โดยประสานและจัดการให้มีผู้บัญชาการเหตุการณ์ด้านการแพทย์และสาธารณสุข (Public Health & Medical Incidence Commander) รวมทั้งจัดให้มีศูนย์ปฏิบัติการด้านการแพทย์และสาธารณสุขในระดับต่าง ๆ (Public Health Emergency Operation Center: PHEOC)</p> <p data-bbox="539 1245 1473 1532">(20.6) ประสานและสั่งการหน่วยงานสังกัดและหน่วยงานในกำกับของกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ (สพฉ.) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) องค์การเภสัชกรรม (GPO) เป็นต้น พร้อมทั้งประสานความร่วมมือหน่วยงาน เครือข่าย ภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น โรงพยาบาลในสังกัดมหาวิทยาลัย โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย โรงพยาบาลเอกชน มูลนิธิฯ อาสาสมัครต่าง ๆ เป็นต้น</p> <p data-bbox="539 1555 1473 1632">(20.7) ประสานการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรด้านการแพทย์และสาธารณสุขแบบบูรณาการ (Integrated resource management) จากทุกภาคส่วน</p> <p data-bbox="539 1654 1473 1886">(20.8) จัดให้มีการรักษาพยาบาลฉุกเฉิน (Emergency Care System) ครอบคลุมการแพทย์ฉุกเฉินก่อนถึงโรงพยาบาล (Emergency medical services : EMS) การรักษาพยาบาลฉุกเฉินที่โรงพยาบาล (Emergency Care in hospital) การส่งต่อ (Interhospital care) และจัดระบบเครือข่ายบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุข สนับสนุนการปฏิบัติงานทั่วประเทศ</p>

หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
	<p>(20.9) จัดให้มีระบบฐานข้อมูลและความเสียหายทางด้านการแพทย์และสาธารณสุข และการรายงานผลอย่างถูกต้องและรวดเร็ว</p> <p>(20.10) กำกับให้มีการคงสภาพและระดับประคองระบบบริการ ด้านการแพทย์และสาธารณสุขครอบคลุมทุกมิติ ได้แก่ มิติด้านการดูแลสุขภาพจิตใจ การอนามัยแม่และเด็ก การป้องกันและควบคุมโรค การรักษาพยาบาล การเฝ้าระวังโรคติดต่อ ตลอดจน การเข้าถึงบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขของผู้ประสบภัยได้อย่างทั่วถึงในทุกพื้นที่ของประเทศ</p> <p>(20.11) พัฒนาระบบการบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุข รวมถึงฟื้นฟูสภาพจิตใจ สังคม และวิถีชีวิตของผู้ประสบภัย และผู้เกี่ยวข้องให้กลับคืนสู่ภาวะปกติโดยเร็ว</p> <p>(20.12) จัดให้ความรู้แก่ประชาชนและชุมชนในด้านการป้องกัน การรักษาพยาบาล เบื้องต้น การสุขภาพิบาล และอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อให้สามารถช่วยตนเองและผู้อื่นได้</p> <p>(20.13) พัฒนาให้มีระบบการพยากรณ์โรค (Prognosis) และการแจ้งเตือนภัย (Warning system) พร้อมทั้ง มีการกระจายข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(20.14) พัฒนาวิชาการและองค์ความรู้ด้านเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค และเผยแพร่ ให้ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวปฏิบัติ</p>
<p>(21) สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ</p> 	<p>(21.1) สนับสนุนงานด้านการแพทย์ฉุกเฉินแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(21.2) สนับสนุนหน่วยงานที่จัดทำข้อมูลผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิตจากภัยที่เกิดขึ้น</p> <p>(21.3) จัดทำมาตรฐาน หลักเกณฑ์ เกณฑ์ และวิธีปฏิบัติการฉุกเฉินตามมาตรฐาน ในระบบการแพทย์ฉุกเฉิน</p> <p>(21.4) สนับสนุนให้มีระบบปฏิบัติการฉุกเฉิน และพัฒนาระบบสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการฉุกเฉิน</p> <p>(21.5) ศึกษา ค้นคว้า วิจัยและพัฒนา รวมถึงเผยแพร่ความรู้การแพทย์ฉุกเฉิน</p> <p>(21.6) จัดให้มีการศึกษาและฝึกอบรมการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์ฉุกเฉิน</p> <p>(21.7) ประสานงาน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติการฉุกเฉิน</p>
<p>(22) กระทรวงอุตสาหกรรม</p> 	<p>(22.1) กำหนดมาตรฐานและกำกับดูแลการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม สินค้าชุมชน ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบและวิธีการอื่นที่กำหนด</p> <p>(22.2) จัดทำแผนการจัดการสาธารณสุขภัยให้สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ</p> <p>(22.3) สนับสนุนข้อมูลและผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการสารเคมีและวัตถุอันตราย เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย</p>

หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
	<p>(22.4) จัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรของแหล่งอุตสาหกรรม เพื่อใช้สนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย</p> <p>(22.5) ให้ความช่วยเหลือภาคอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัย</p>
<p>(23) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ</p> 	<p>(23.1) รักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่ประสบภัยและพื้นที่ใกล้เคียง</p> <p>(23.2) ควบคุมและบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางอาญา</p> <p>(23.3) ปฏิบัติหน้าที่ด้านการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล การจัดการศพ การติดตามผู้สูญหาย และการส่งกลับ</p> <p>(23.4) จัดระบบจราจรในพื้นที่ประสบภัยและพื้นที่ใกล้เคียง</p> <p>(23.5) จัดชุดเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญพิเศษสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น ชุดกู้ภัย ชุดสุนัขค้นหา ชุดเก็บกู้ และทำลายวัตถุระเบิด เป็นต้น</p> <p>(23.6) สนับสนุนกำลังเจ้าหน้าที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ และยานพาหนะ แก่กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่</p>
<p>(24) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ</p> 	<p>(24.1) จัดทำฐานข้อมูลวัดที่สามารถใช้เป็นจุดอพยพ/ศูนย์พักพิงชั่วคราว หรือสถานที่อำนวยความสะดวกแก่การปฏิบัติงานของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่</p> <p>(24.2) จัดเตรียมพื้นที่วัดที่สามารถใช้เป็นจุดอพยพ/ศูนย์พักพิงชั่วคราว หรือสถานที่อำนวยความสะดวกแก่การปฏิบัติงานของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่</p> <p>(24.3) พื้นปูพระณะวัดที่เสียหายจากสาธารณภัยให้กลับสู่สภาพปกติหรือดีกว่าเดิม</p>
<p>(25) มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ในพระบรมราชูปถัมภ์</p> 	<p>(25.1) ให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ</p> <p>(25.2) ให้การสงเคราะห์ด้านการศึกษา ทุนการศึกษา และเด็กกำพร้าหรืออนาถาที่ครอบครัวประสบสาธารณภัย</p> <p>(25.3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั่วประเทศ</p> <p>(25.4) ให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือและบรรเทาแก่ประชาชนที่ได้รับความทุกข์ยากเดือดร้อน</p>

หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
<p>(26) สภากาชาดไทย</p> 	<p>(26.1) จัดเตรียมโลหิต ยา เวชภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนเครื่องมือศัลยกรรม เพื่อใช้ในการบรรเทาทุกข์และสงเคราะห์ผู้ประสบภัย</p> <p>(26.2) ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ สมาชิกสภากาชาดไทย อาสาภาค เหล่ากาชาด จังหวัด และประชาชนเพื่อเตรียมพร้อมรับสาธารณภัย รวมถึงให้ความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลและการสาธารณสุขเพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นได้เมื่อประสบภัย</p> <p>(26.3) บรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัยขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุด้วยการบริการทางการแพทย์ ทั้งการรักษาพยาบาล ป้องกันโรค และสงเคราะห์เครื่องอุปโภคบริโภค ตลอดจนอุปกรณ์และบริการอื่น ๆ ตามความจำเป็นของผู้ประสบภัย</p> <p>(26.4) ติดต่อและประสานความร่วมมือกับสภากาชาดประเทศต่าง ๆ ผ่านคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ และสหพันธ์กาชาดและสภาเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศ</p>
<p>(27) สำนักงาน คณะกรรมการ กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และ กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ</p> 	<p>ควบคุม กำกับ ดูแล การใช้คลื่นความถี่วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ เพื่อสนับสนุนการจัดการสาธารณภัย เมื่อได้รับการประสานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>
<p>(28) องค์การสาธารณสุข มูลนิธิ และภาคเอกชน</p>	<p>(28.1) สนับสนุนกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติหรือกองอำนวยการป้องกันและสาธารณภัยในพื้นที่</p> <p>(28.2) สนับสนุนการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย</p> <p>(28.3) ร่วมปฏิบัติงานตามที่อยู่อำนวยการมอบหมายตามขีดความสามารถและทรัพยากร</p>

3.3.2 แนวทางการปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ

(1) แนวทางการปฏิบัติร่วมกับหน่วยทหาร

ในการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร่วมระหว่างพลเรือนกับทหารนั้น จะต้องมีการประสานงานระหว่างกันอย่างใกล้ชิด และพยายามเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างกัน รวมทั้งดำรงการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนระหว่างการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสนับสนุนการจัดการสาธารณภัยของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และศูนย์บัญชาการเหตุการณ์แต่ละระดับ ฝ่ายทหารอาจพิจารณาจัดตั้งศูนย์ประสานงานระหว่างพลเรือนกับทหาร หรือศูนย์ปฏิบัติงานร่วมระหว่างพลเรือนกับทหาร ขึ้นอยู่กับระดับของหน่วยและสถานการณ์สาธารณภัย เพื่อประชุมหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูลในการจัดการสาธารณภัย รวมทั้งการบรรยายสรุปสถานการณ์ประจำวัน เพื่อทำความเข้าใจต่อสถานการณ์ให้ตรงกัน โดยยึดกรอบแนวทางการปฏิบัติตามมาตรฐานหลักสากล และพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ดังนี้

(1.1) ดำเนินการตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

(1.2) ดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติงานร่วมระหว่างพลเรือนกับทหารในการบรรเทาสาธารณภัย

(1.3) ดำรงการติดต่อสื่อสารและประสานการปฏิบัติอย่างใกล้ชิดระหว่างพลเรือนกับทหารในพื้นที่

(2) แนวทางการปฏิบัติร่วมกับภาคประชาสังคม และองค์การสาธารณกุศล

(2.1) ให้จัดเจ้าหน้าที่ประสานงานกับศูนย์บัญชาการเหตุการณ์แต่ละระดับ (กรณีเกิดสาธารณภัย) เพื่อร่วมปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ประสบภัยให้เป็นไปอย่างมีเอกภาพ

(2.2) ให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ ร่วมกับองค์การสาธารณกุศลจัดทำแนวทางปฏิบัติในการสนับสนุนกำลังทรัพยากร เจ้าหน้าที่ อุปกรณ์ และเครื่องมือ เพื่อการปฏิบัติงานขององค์กรปฏิบัติในการจัดการสาธารณภัยแต่ละระดับ

(3) แนวทางการปฏิบัติร่วมกับต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

(3.1) ได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) และมีความจำเป็นต้องขอรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ให้กระทรวงการต่างประเทศนำเรื่องเสนอสู่การพิจารณาของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติดังกล่าวข้างต้นแล้ว ให้ประสานงานกับกระทรวงมหาดไทย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยให้กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานการรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศต่อไป

(3.2) ให้กระทรวงการต่างประเทศ จัดทำมาตรฐานวิธีปฏิบัติสำหรับหน่วยงานและองค์การระหว่างประเทศที่ดำเนินการให้ความช่วยเหลือประเทศไทยในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(3.3) กรณีที่รัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศหรือองค์กรภาคเอกชนต่างประเทศมีความประสงค์จะให้การสนับสนุนสิ่งของ กำลังเจ้าหน้าที่หรือสิ่งอื่นใด เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในราชอาณาจักรไทยให้ดำเนินการตามข้อผูกพันสัญญาข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศที่ได้มีการจัดทำขึ้น โดยยกเว้นอากรแก่สิ่งของนั้น ทั้งนี้ ให้กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

(3.4) ให้กระทรวงการต่างประเทศจัดทำแนวทางการปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือต่างประเทศกรณีเกิดสาธารณภัย และมีการร้องขอความช่วยเหลือจากประเทศไทย โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน

3.4 ขอบเขตสาธารณภัย

ขอบเขตสาธารณภัยตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติฉบับนี้ ให้เป็นไปตามความหมาย “สาธารณภัย” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ดังนี้

“อัคคีภัย วัตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณสุข ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย”

3.5 ระดับการจัดการสาธารณภัย

ระดับการจัดการสาธารณภัยแบ่งเป็น 4 ระดับ ทั้งนี้ ขึ้นกับพื้นที่ ประชากร ความซับซ้อน หรือความสามารถในการจัดการสาธารณภัย ตลอดจนศักยภาพด้านทรัพยากร ที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าควบคุมสถานการณ์เป็นหลัก ดังนี้

ระดับ	การจัดการ	ผู้มีอำนาจตามกฎหมาย
1	สาธารณภัยขนาดเล็ก	ผู้อำนวยการอำเภอ ผู้อำนวยการท้องถิ่น และ/หรือ ผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร ควบคุมและสั่งการ
2	สาธารณภัยขนาดกลาง	ผู้อำนวยการจังหวัด หรือผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร ควบคุม สั่งการและบัญชาการ
3	สาธารณภัยขนาดใหญ่	ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ควบคุม สั่งการและบัญชาการ
4	สาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง	นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย ควบคุม สั่งการและบัญชาการ

3.6 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เป็นกฎหมายหลักในการจัดการ ความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศ โดยมีกฎหมาย/ระเบียบ/ประกาศ/คำสั่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสนับสนุน การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ดังนี้

3.6.1 กฎหมายหลัก

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง รวม 6 ฉบับ ได้แก่

- (1) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายจากการบำบัด ภัยอันตรายจากสาธารณภัย พ.ศ. 2554
- (2) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการปฏิบัติหน้าที่ของ เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2553
- (3) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553
- (4) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเครื่องแบบ เครื่องหมาย และบัตรประจำตัวเจ้าพนักงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2554
- (5) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการออกหนังสือรับรอง กรณีผู้ประสบภัย หรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สิน ร้องขอหลักฐานเพื่อรับการสงเคราะห์ หรือบริการอื่นใด พ.ศ. 2552

- (6) ประกาศกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เรื่อง แบบหนังสือรับรองผู้ประสบภัย

3.6.2 กฎหมาย/ระเบียบ/ประกาศ/คำสั่ง ที่สำคัญเพื่อการสนับสนุนการจัดการความเสี่ยง จากสาธารณภัย

- (1) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
 - (1.1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2550
 - (1.2) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจาก น้ำมัน พ.ศ. 2547
 - (1.3) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารระบบเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ พ.ศ. 2552
 - (1.4) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริจาคและการให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบสาธารณภัย พ.ศ. 2542
 - (1.5) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนร่วมบรรเทาความเสียหาย ทางการเกษตร พ.ศ. 2539
 - (1.6) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนร่วมบรรเทาความเสียหายทางการเกษตร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548

- (1.7) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประสานงานด้านสาธารณสุขโรค พ.ศ. 2529
- (1.8) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ พ.ศ. 2538
- (1.9) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยนโยบายและการฟื้นฟูทะเลไทย พ.ศ. 2539
- (1.10) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2544
- (1.11) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการบริหารสินเชื่อกษेत्रแห่งชาติ

พ.ศ. 2541

(2) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 และระเบียบกระทรวงการคลังที่เกี่ยวข้อง
ได้แก่

(2.1) ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบ
ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2556

- หลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณี
ฉุกเฉิน พ.ศ. 2556

(2.2) ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือคนไทย
ในต่างประเทศ พ.ศ. 2549

(2.3) ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อใช้จ่ายกรณีฉุกเฉินหรือ
จำเป็นในการรักษาความมั่นคงของประเทศ พ.ศ. 2532

(2.4) ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อการป้องกันและ
ขจัดภาวะมลพิษทางทะเลเนื่องจากน้ำมัน พ.ศ. 2527

(2.5) ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือราษฎร
ที่ประสบภาวะฝนแล้ง พ.ศ. 2521

(3) พระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย
พ.ศ. 2555

(4) พระราชกำหนดกองทุนส่งเสริมการประกันภัยพิบัติ พ.ศ. 2555

(5) คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 85/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนด
นโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

(6) พระราชบัญญัติ/ระเบียบ/ประกาศ/คำสั่งอื่น ๆ

(6.1) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457

(6.2) พระราชบัญญัติควบคุมกิจการธนาคารในภาวะฉุกเฉิน พุทธศักราช 2484

(6.3) พระราชบัญญัติควบคุมและจัดการกิจการหรือทรัพย์สินของคนต่างด้าวบางจำพวก
ในภาวะคับขัน พุทธศักราช 2484

(6.4) พระราชบัญญัติคั้นและคูนน้ำ พ.ศ. 2505

(6.5) พระราชบัญญัติทางหลวงสัมปทาน พ.ศ. 2542

(6.6) พระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการ การปฏิบัติงานของชาติ หรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม พ.ศ. 2543

(6.7) พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535

(6.8) พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554

- ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง กำหนดแบบแจ้งการเกิดอุบัติเหตุร้ายแรง หรือการประสบอันตรายจากการทำงาน พ.ศ. 2554

(6.9) พระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ พ.ศ. 2546

(6.10) พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551

(6.11) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

(6.12) พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523

- กฎกระทรวงกำหนดแบบและวิธีการให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะที่เข้ามาในราชอาณาจักรแจ้งและยื่นเอกสารต่อเจ้าพนักงานสาธารณสุขประจำด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ พ.ศ. 2552

(6.13) พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499

(6.14) พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

(6.15) พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

(6.16) พระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ พ.ศ. 2504

- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการกากกัมมันตรังสี พ.ศ. 2546

(6.17) พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490

(6.18) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานของผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ในกรณีเกิดภัยพิบัติหรือเหตุฉุกเฉิน

(6.19) กฎกระทรวงยกเว้นค่าธรรมเนียมรายปีและค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานให้แก่ผู้ประกอบการโรงงานซึ่งได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ พ.ศ. 2547

(6.20) ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจโครงการช่วยเหลือฟื้นฟูความเสียหายจากภัยพิบัติธรรมชาติและสาธารณภัย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551

3.6.3 กฎหมายในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยที่สำคัญ

สาธารณภัย	กฎหมายหลักในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย	กฎหมาย/ระเบียบ/ประกาศ/คำสั่ง ที่สำคัญเพื่อสนับสนุนการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย	กฎหมาย/ระเบียบ/ประกาศ/คำสั่งอื่น ๆ ที่นำมาปรับใช้กับทุกสาธารณภัย
(1) แผ่นดินไหว, อาคารถล่ม	พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง	(1.1) พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 (1.2) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตดัดแปลงอาคารเพื่อเสริมความมั่นคงแข็งแรงของอาคารให้สามารถต้านแรงสั่นสะเทือนจากแผ่นดินไหว พ.ศ. 2555 (1.3) กฎกระทรวงกำหนดการรับน้ำหนัก ความต้านทาน ความคงทนของอาคารและพื้นดินที่รองรับอาคารในการต้านทานแรงสั่นสะเทือนของแผ่นดินไหว พ.ศ. 2550 ฯลฯ	กฎหมาย/ระเบียบ/ประกาศอื่น ๆ ดังระบุไว้ใน ● ข้อ 3.6.2 (1.3)-(1.8), (1.10), (1.11) ● ข้อ 3.6.2 (2.1)-(2.3) ● ข้อ 3.6.2 (3)-(4) ● ข้อ 3.6.2 (6) (6.1)-(6.11), (6.18) ให้นำมาปรับใช้กับการจัดการสาธารณภัยตามควรแก่กรณี
(2) อุทกภัย	พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง	(2.1) พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 (2.2) พระราชบัญญัติ การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 (2.3) พระราชกำหนด การให้ความช่วยเหลือ ทางการเงินแก่ผู้ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย พ.ศ. 2555	

สาธารณภัย	กฎหมายหลัก ในการจัดการความเสี่ยงจาก สาธารณภัย	กฎหมาย/ระเบียบ/ประกาศ/ คำสั่ง ที่สำคัญเพื่อสนับสนุน การจัดการความเสี่ยงจาก สาธารณภัย	กฎหมาย/ระเบียบ ประกาศ/คำสั่ง อื่น ๆ ที่นำมาปรับใช้ กับทุกสาธารณภัย
		<p>(2.4) คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบ แห่งชาติ ที่ 85/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนด นโยบายและการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ</p> <p>(2.5) ระเบียบสำนักนายก รัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารระบบ เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ พ.ศ. 2552</p> <p>(2.6) ระเบียบสำนักนายก รัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหาร ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ฯลฯ</p>	<p>กฎหมาย/ระเบียบ/ ประกาศอื่น ๆ ดังระบุไว้ใน</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ข้อ 3.6.2 (1.3)- (1.8), (1.10), (1.11) ● ข้อ 3.6.2 (2.1)- (2.3) ● ข้อ 3.6.2 (3)-(4) ● ข้อ 3.6.2 (6) (6.1)-(6.11), (6.18) <p>ให้นำมาปรับใช้ กับการจัดการ สาธารณภัย ตามควรแก่กรณี</p>
(3) อัคคีภัย	พระราชบัญญัติป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง	<p>(3.1) พระราชบัญญัติควบคุม อาคาร พ.ศ. 2522</p> <p>(3.2) พระราชบัญญัติ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554</p> <p>(3.3) กฎกระทรวงกำหนด ประเภทและระบบความปลอดภัย ของอาคารที่ใช้เพื่อประกอบ กิจการเป็นสถานบริการ พ.ศ. 2555</p>	

สาธารณภัย	กฎหมายหลัก ในการจัดการความเสี่ยงจาก สาธารณภัย	กฎหมาย/ระเบียบ/ประกาศ/ คำสั่ง ที่สำคัญเพื่อสนับสนุน การจัดการความเสี่ยงจาก สาธารณภัย	กฎหมาย/ระเบียบ ประกาศ/คำสั่ง อื่น ๆ ที่นำมาปรับใช้ กับทุกสาธารณภัย
		<p>(3.4) กฎกระทรวงว่าด้วย การอนุญาตให้ใช้อาคาร เพื่อประกอบกิจการ โรงแรม ประเภทและระบบความปลอดภัย ของโรงแรม และอัตราค่า ธรรมเนียมสำหรับการอนุญาต ให้ใช้อาคาร เพื่อประกอบกิจการ โรงแรม พ.ศ. 2550</p> <p>(3.5) กฎกระทรวงกำหนดชนิด หรือประเภทของอาคารที่เจ้าของ อาคารหรือผู้ครอบครองอาคาร หรือผู้ดำเนินการต้องทำ การประกันภัยความรับผิดตาม กฎหมายต่อชีวิต ร่างกาย และ ทรัพย์สินของบุคคลภายนอก พ.ศ. 2548</p> <p>(3.6) ประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ ในการจัดให้มีการประกันภัย ความเสียหายแก่ผู้ได้รับ ความเสียหายจากภัยอันเกิด จากการประกอบกิจการควบคุม ประเภทที่ 3 พ.ศ. 2549</p> <p>ฯลฯ</p>	<p>กฎหมาย/ระเบียบ/ ประกาศอื่น ๆ ดังระบุไว้ใน</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ข้อ 3.6.2 (1.3)-(1.8), (1.10), (1.11) ● ข้อ 3.6.2 (2.1)-(2.3) ● ข้อ 3.6.2 (3)-(4) ● ข้อ 3.6.2 (6) <p>(6.1)-(6.11), (6.18)</p> <p>ให้นำมาปรับใช้ กับการจัดการ สาธารณภัย ตามควรแก่กรณี</p>

สาธารณภัย	กฎหมายหลัก ในการจัดการความเสี่ยงจาก สาธารณภัย	กฎหมาย/ระเบียบ/ประกาศ/ คำสั่ง ที่สำคัญเพื่อสนับสนุน การจัดการความเสี่ยงจาก สาธารณภัย	กฎหมาย/ระเบียบ ประกาศ/คำสั่ง อื่น ๆ ที่นำมาปรับใช้ กับทุกสาธารณภัย
(4) ภัยจาก สารเคมี/วัตถุ อันตราย	พระราชบัญญัติป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง	(4.1) พระราชบัญญัติวัตถุ อันตราย พ.ศ. 2535 (4.2) พระราชบัญญัติพลังงาน ปรมาณูเพื่อสันติ พ.ศ. 2504 - กฎกระทรวงกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการ กากกัมมันตรังสี พ.ศ. 2546 (4.3) พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธ ปืน พ.ศ. 2490 ฯลฯ	กฎหมาย/ระเบียบ/ ประกาศอื่น ๆ ดังระบุไว้ใน ● ข้อ 3.6.2 (1.3)- (1.8), (1.10), (1.11) ● ข้อ 3.6.2 (2.1)- (2.3) ● ข้อ 3.6.2 (3)-(4) ● ข้อ 3.6.2 (6) (6.1)-(6.11), (6.18) ให้นำมาปรับใช้ กับการจัดการ สาธารณภัย ตามควรแก่กรณี
(5) สาธารณภัย ทางน้ำและ ทางทะเล เช่น มลพิษทางน้ำ เนื่องจาก น้ำมัน, การกู้ภัย ทางทะเล	พระราชบัญญัติป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง	(5.1) พระราชบัญญัติการเดินเรือ ในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 (5.2) พระราชบัญญัติให้อำนาจ ทหารเรือปราบปรามการกระทำ ความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (5.3) พระราชบัญญัติว่าด้วย ความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิต ปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ. 2530 (5.4) พระราชบัญญัติเพิ่มอำนาจ ตำรวจในการป้องกันและ ปราบปรามการกระทำผิดทางน้ำ พ.ศ. 2496	

สาธารณภัย	กฎหมายหลัก ในการจัดการความเสี่ยงจาก สาธารณภัย	กฎหมาย/ระเบียบ/ประกาศ/ คำสั่ง ที่สำคัญเพื่อสนับสนุน การจัดการความเสี่ยงจาก สาธารณภัย	กฎหมาย/ระเบียบ ประกาศ/คำสั่ง อื่น ๆ ที่นำมาปรับใช้ กับทุกสาธารณภัย
		<p>(5.5) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535</p> <p>(5.6) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>(5.7) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน พ.ศ. 2547</p> <p>(5.8) ประกาศกรมเจ้าท่า ที่ 411/2543 เรื่อง มาตรการความปลอดภัยในการขนส่งน้ำมันและเคมีภัณฑ์</p> <p>(5.9) ประกาศกรมเจ้าท่า ที่ 412/2543 เรื่อง แนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการขจัดมลพิษประจำท่าเรือสำหรับขนส่งสินค้าอันตราย</p> <p>(5.10) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายและการฟื้นฟูทะเลไทย พ.ศ. 2539</p> <p>(5.11) ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อการป้องกันและขจัดภาวะมลพิษทางทะเลเนื่องจากน้ำมัน พ.ศ. 2527</p> <p>(5.12) พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง (เฉพาะจังหวัดที่มีเขตพื้นที่ในทะเล)</p> <p>ฯลฯ</p>	<p>กฎหมาย/ระเบียบ/ประกาศอื่น ๆ ดังระบุไว้ใน</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ข้อ 3.6.2 (1.3)-(1.8), (1.10), (1.11) ● ข้อ 3.6.2 (2.1)-(2.3) ● ข้อ 3.6.2 (3)-(4) ● ข้อ 3.6.2 (6) <p>(6.1)-(6.11), (6.18)</p> <p>ให้นำมาปรับใช้กับการจัดการสาธารณภัยตามควรแก่กรณี</p>

สาธารณสุข	กฎหมายหลัก ในการจัดการความเสี่ยงจาก สาธารณสุข	กฎหมาย/ระเบียบ/ประกาศ/ คำสั่ง ที่สำคัญเพื่อสนับสนุน การจัดการความเสี่ยงจาก สาธารณสุข	กฎหมาย/ระเบียบ ประกาศ/คำสั่ง อื่น ๆ ที่นำมาปรับใช้ กับทุกสาธารณสุข
(6) ภัยจาก โรคระบาด ในมนุษย์	พระราชบัญญัติป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง	(6.1) พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523 (6.2) พระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ฯลฯ	กฎหมาย/ระเบียบ/ ประกาศอื่น ๆ ดังระบุไว้ใน ● ข้อ 3.6.2 (1.3)- (1.8), (1.10), (1.11) ● ข้อ 3.6.2 (2.1)- (2.3) ● ข้อ 3.6.2 (3)-(4) ● ข้อ 3.6.2 (6) (6.1)-(6.11), (6.18) ให้นำมาปรับใช้ กับการจัดการ สาธารณสุข ตามควรแก่กรณี
(7) ภัยจาก โรคระบาดสัตว์	พระราชบัญญัติป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง	(7.1) พระราชบัญญัติโรคระบาด สัตว์ พ.ศ. 2499 (7.2) พระราชบัญญัติเชื้อโรคและ พิษจากสัตว์ พ.ศ. 2525 (7.3) พระราชบัญญัติ โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 ฯลฯ	

หมายเหตุ ในกรณีที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อปฏิบัติใด มิได้ระบุไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทา
สาธารณสุขแห่งชาตินี้ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ บังคับบัญชา สั่งการ ควบคุม กำกับดูแล หรือมีอำนาจหน้าที่อื่นในการ
ป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 พิจารณานำ
กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อปฏิบัติ นั้น มาปรับใช้เพื่อสนับสนุนกฎหมายหลักในการจัดการสาธารณสุขใด ๆ
เท่าที่จะเปิดช่องให้กระทำได้ โดยไม่ขัดหรือแย้งกัน โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพในการจัดการความเสี่ยงจาก
สาธารณสุขที่กำหนดไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขแห่งชาตินี้

การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย เป็นแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการลดโอกาสที่จะได้รับผลกระทบทางลบจากสาธารณภัยโดยการวิเคราะห์และการบริหารจัดการปัจจัยที่เป็นสาเหตุและผลกระทบของสาธารณภัยเพื่อกำหนดนโยบาย มาตรการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้สามารถลดความล่อแหลม ลดปัจจัยที่ทำให้เกิดความเปราะบาง และเพิ่มศักยภาพในการจัดการปัญหา โดยมีเป้าหมายในการลดความเสี่ยงที่มีอยู่ในชุมชนและสังคมในปัจจุบัน รวมถึงป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk) หมายถึง โอกาสที่สาธารณภัยทำให้เกิดการสูญเสียต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ความเป็นอยู่ และภาคบริการต่าง ๆ ในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง ณ ระยะเวลาใดเวลาหนึ่งในอนาคต ซึ่งสามารถแทนด้วยสมการแสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง ได้แก่ ภัย ความล่อแหลม ความเปราะบาง และศักยภาพ ดังนี้

$$\text{ความเสี่ยง (Risk)} = \frac{\text{ภัย (Hazard)} \times \text{ความล่อแหลม (Exposure)} \times \text{ความเปราะบาง (Vulnerability)}}{\text{ศักยภาพ (Capacity)}}$$

4.1 แนวคิดเชิงกลยุทธ์ลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย

การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยในแต่ละประเทศไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้โดยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง เนื่องจากสาธารณภัยเป็นเรื่องของทุกคน จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดแนวทางให้ดำเนินการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยร่วมกันทุกภาคส่วนของประเทศ ทั้งนี้ระดับสากลและระดับภูมิภาคได้มีการจัดทำกรอบการดำเนินงานเพื่อเป็นแนวทางในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้เกิดประสิทธิผล และได้มีการยอมรับแนวคิดในการปฏิบัติการเพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยหรือ Disaster Risk Reduction : DRR ขึ้น เพื่อให้เข้าใจความเสี่ยงจากสาธารณภัย เสริมสร้างศักยภาพในการบริหารและจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ลงทุนด้านการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยเพื่อให้มีภูมิคุ้มกันในการพร้อมรับมือและฟื้นคืนกลับได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งพัฒนาศักยภาพเพื่อเตรียมพร้อมในการเผชิญเหตุสาธารณภัยอย่างมีประสิทธิภาพ และการฟื้นฟูสภาพและซ่อมสร้างให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิมในช่วงการฟื้นฟู

4.2 กลยุทธ์ลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย

4.2.1 กลยุทธ์ที่ 1 สร้างระบบการประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้มีมาตรฐาน

การประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัย เป็นกระบวนการที่ช่วยตรวจสอบระดับของความเสี่ยงที่ชุมชนหรือสังคมมีต่อสาธารณภัย โดยการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับความล่อแหลมและความเปราะบางที่อาจก่อให้เกิดอันตราย ทั้งนี้ ผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นเครื่องมือทางกลยุทธ์ที่จัดการสาธารณภัยนั้น ๆ โดยให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นหน่วยรับผิดชอบประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัย โดยมีแนวทางการปฏิบัติในการประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัย ดังนี้

- (1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกระบวนการประเมินความเสี่ยง ประกอบด้วย
 - (1.1) ประเมินสถานการณ์ปัจจุบันและข้อมูลหรือผลการศึกษามีอยู่เพื่อทราบถึงขีดความสามารถในการเตรียมพร้อมรับมือกับสาธารณภัย
 - (1.2) ประเมินภัยอันตราย เพื่อให้ทราบถึงความรุนแรงของภัย ประเภทภัย และสถานที่รวมถึงการดำรงชีวิตของชุมชนและสังคมที่จะได้รับผลกระทบ
 - (1.3) การประเมินความล่อแหลม เพื่อให้ทราบถึงประชาชนและทรัพย์สินที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงจากสาธารณภัย
 - (1.4) การวิเคราะห์ความเปราะบาง เพื่อให้ทราบถึงระดับความเสี่ยงของสภาพหรือองค์ประกอบของสิ่งนั้นว่ามีความสามารถต้านทานต่อภัยอันตรายได้เท่าใด
 - (1.5) การวิเคราะห์ความสูญเสียและผลกระทบ เพื่อคาดคะเนความสูญเสียต่อประชาชน ทรัพย์สิน การบริการ การดำรงชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากสาธารณภัย และประเมินผลกระทบที่จะสร้างความสูญเสียต่อเศรษฐกิจและสังคม
 - (1.6) การจัดทำข้อมูลสถานะความเสี่ยงและการประเมินผลเพื่อให้การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยเกิดความคุ้มค่าตามหลักเศรษฐศาสตร์
 - (1.7) การวางแผนปฏิบัติการและการทบทวนกลยุทธ์ในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย เพื่อจัดลำดับความสำคัญ จัดสรรแหล่งทรัพยากร (งบประมาณและบุคลากร) และริเริ่มโครงการในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย
- (2) เพิ่มศักยภาพให้ระดับท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัดในการประเมินความเปราะบาง และ ความล่อแหลม
- (3) เพิ่มศักยภาพและปรับปรุงการประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยระดับชาติ เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายการลดความเสี่ยง การจัดสรรงบประมาณ การออกกฎหมายหรือระเบียบ การจัดทำแผนงาน และโครงการ รวมถึงการจัดทำดัชนีความเสี่ยงและแผนที่เสี่ยงภัย เป็นต้น

4.2.2 กลุ่มที่ 2 พัฒนามาตรการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย

(1) แนวทางปฏิบัติในการป้องกันและลดผลกระทบ

การป้องกันและลดผลกระทบ เป็นการดำเนินการที่เน้นช่วงก่อนเกิดภัย ทั้งที่ใช้โครงสร้างและไม่ใช้โครงสร้าง เพื่อขจัดหรือลดโอกาสที่สาธารณภัยจะสร้างผลกระทบต่อบุคคล ชุมชน หรือสังคม ได้แก่

- (1.1) การกำหนดเขตพื้นที่ และจัดกลุ่มที่ตั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เพื่อหลีกเลี่ยงพื้นที่เสี่ยงภัย เช่น การวางแผนการใช้ที่ดิน การจัดทำแผนที่เสี่ยงภัย การกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยของกิจกรรมต่าง ๆ การกำหนดโซนนิ่ง เป็นต้น
- (1.2) การกำหนดมาตรฐานการก่อสร้างอาคารที่ต้านทาน และไม่ก่อให้เกิดสาธารณภัยต่าง ๆ เช่น แผ่นดินไหว พายุ เป็นต้น
- (1.3) การเสริมสร้างความแข็งแรงของตลิ่ง ปลูกต้นไม้ ไม้พุ่ม หล้าแฝก และป่าโกงกาง ป้องกันชุมชนริมน้ำหรือริมทะเล
- (1.4) การขุดลอกคูคลอง ท่อระบายน้ำ และรักษาความสามารถในการระบายน้ำของพื้นที่แบบปกติและแบบฉุกเฉิน

(1.5) การปรับแผนการเกษตรเพื่อกระจายความเสี่ยง เช่น ปลูกป่าต้นไม้ ปลูกไม้คลุมหน้าดิน กันดินพังทลาย ทำแนวปลูกแบบขวาง แนะนำพันธุ์พืชที่ทนต่อแมลงศัตรูพืชและความแห้งแล้ง รวมถึงส่งเสริมการปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น

(1.6) การพัฒนาบ่อบาดาล และบ่อน้ำตื้น

(1.7) การสร้างความตระหนักเพื่อป้องกันการติดต่อของเชื้อโรค และอื่น ๆ

(1.8) การออกกฎหมายที่จำเป็นในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย

(2) แนวทางปฏิบัติในการเตรียมความพร้อม

การเตรียมความพร้อม เป็นการดำเนินการที่เน้นช่วงก่อนเกิดภัยเพื่อให้ประชาชนหรือชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีองค์ความรู้ ชีตความสามารถ และทักษะต่าง ๆ พร้อมทั้งจะรับมือกับสาธารณภัย ได้แก่

(2.1) การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน (Community Based Disaster Risk Management : CBDRM) เน้นการอาศัยชุมชนเป็นศูนย์กลางในการป้องกัน แก้ไขบรรเทา และฟื้นฟูความเสียหายจากสาธารณภัย โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ กำหนดแนวทางแก้ปัญหาในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย เพื่อลดความเสี่ยงภัยของชุมชนและเพิ่มขีดความสามารถให้คนในชุมชนมีศักยภาพในการระงับบรรเทาภัยได้ด้วยตนเองในระดับหนึ่งก่อนที่หน่วยงานภายนอกจะเข้าไปให้ความช่วยเหลือ จึงเป็นเครื่องมือในการเตรียมประชาชน/ชุมชน ให้มีความพร้อมที่จะเผชิญสาธารณภัย และได้รับผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินให้น้อยที่สุด รวมทั้งเป็นการสร้างภาคีเครือข่ายภาคประชาชนในรูปแบบอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลืองานเจ้าหน้าที่ในขั้นตอนการเตรียมความพร้อม เช่น การศึกษาข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลภัย การแจ้งเตือนภัย การจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของชุมชน/หมู่บ้าน การฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการประเมินผล เป็นต้น

(2.2) การฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นเครื่องมือและกิจกรรมในการสร้างความพร้อมและเพิ่มศักยภาพของหน่วยงานและบุคลากร รวมทั้งเป็นการทดสอบการประสานงานและการบูรณาการความร่วมมือ ทำให้ทราบจุดบกพร่องและช่องว่างในการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ แผนปฏิบัติการ และแผนเผชิญเหตุให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ การฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้หมายรวมถึงการฝึกซ้อมแผนการซักซ้อม และการฝึกปฏิบัติตามความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละหน่วยงาน

ประเภทของการฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

(2.2.1) การฝึกเชิงอภิปราย (Discussion Base Exercise) เป็นการฝึกโดยใช้วิธีการหารืออภิปรายเกี่ยวกับแผน มาตรการ หรือวิธีการปฏิบัติเพื่อมุ่งเน้นประเด็นยุทธศาสตร์และนโยบายของหน่วยงานเป็นสำคัญ แบ่งออกเป็น

(2.2.1.1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นการตั้งสมมติฐานสถานการณ์สาธารณภัยที่อาจเกิดขึ้นเพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันในการค้นหาทางเลือกที่เหมาะสมต่อการเผชิญเหตุ

(2.2.1.2) การฝึกบนโต๊ะ (Table Top Exercise) เป็นการจำลองสถานการณ์แบบกว้าง เพื่อค้นหาจุดอ่อน ปัญหา อุปสรรคของแผนฯ เพื่อนำมากำหนดแนวทาง ขั้นตอนการปฏิบัติ และระเบียบปฏิบัติประจำ (Standard Operating Procedure : SOP) โดยเน้นการฝึกในระดับผู้บริหารและผู้มีอำนาจตัดสินใจ

(2.2.2) การฝึกเชิงปฏิบัติการ (Operation Base Exercise) เป็นการฝึกที่มีการจำลองสถานการณ์ให้ใกล้เคียงความเป็นจริง โดยมีการเคลื่อนย้าย ระดมทรัพยากรและบุคลากรจริงตามสถานการณ์ แบ่งออกเป็น

(2.2.2.1) การฝึกปฏิบัติ (Drill) เป็นการฝึกปฏิบัติของหน่วยงานขนาดเล็กระดับพื้นที่ โดยเน้นการเผชิญเหตุของเจ้าหน้าที่ภาคสนามเฉพาะด้าน

(2.2.2.2) การฝึกเฉพาะหน้าที่ (Functional Exercise) เป็นการฝึกของหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงานเพื่อทดสอบและประเมินขีดความสามารถของบุคคลที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบเฉพาะด้าน รวมทั้งบทบาทหน้าที่ที่ใช้ในการเผชิญเหตุกับสถานการณ์สมมติที่กำหนดขึ้น

(2.2.2.3) การฝึกเต็มรูปแบบ (Full Scale Exercise) เป็นการฝึกที่มีความสลับซับซ้อน มีขั้นตอนการเตรียมการและการใช้ทรัพยากรมากที่สุดเมื่อเทียบกับการฝึกรูปแบบอื่น ๆ รวมทั้งเกี่ยวข้องกับบุคลากรจากหลากหลายหน่วยงานในหลายระดับ โดยมีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรและบุคลากรเพื่อเผชิญเหตุตั้งแต่การประสานข้อมูล การสนับสนุนทรัพยากรของกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ จนถึงการเชื่อมโยงและการสั่งการจากศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ไปยังเจ้าหน้าที่ปฏิบัติภาคสนาม

กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ และหน่วยงานที่รับผิดชอบแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินแต่ละด้าน ต้องจัดให้มีการฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำประเภทการฝึกดังกล่าวไปปรับใช้ในการฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานตามความเหมาะสม นอกจากนี้ การประเมินผลแต่ละครั้งควรมีประเด็นคำถามอย่างน้อย ได้แก่ การฝึกบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ความจำเป็นในการปรับปรุงระบบการจัดการในภาวะฉุกเฉิน ขั้นตอน และแนวทางปฏิบัติในการประสานงาน การสื่อสาร ทรัพยากร ทักษะ ประสบการณ์ ความต้องการ การฝึกอบรมทรัพยากรเพิ่มเติม ข้อบกพร่อง อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการฝึกครั้งต่อไป

(2.3) การเตรียมการอพยพ

ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับจัดทำแผนอพยพ แผนอพยพส่วนราชการ หรือวางมาตรการการอพยพ ซึ่งอย่างน้อยมีสาระสำคัญประกอบด้วย บัญชีจำนวนผู้อพยพ บัญชีส่วนราชการ สิ่งอำนวยความสะดวกในการอพยพ การกำหนดเขตพื้นที่รองรับ การอพยพให้อยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสม การกำหนดเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบการอพยพไว้ให้ชัดเจน การกำหนดเส้นทางอพยพหลัก และเส้นทางอพยพสำรองสำหรับแต่ละประเภทภัย รวมทั้งการสำรวจและการจัดเตรียมพาหนะ น้ำมันเชื้อเพลิง แหล่งพลังงาน และระบบสื่อสารสำหรับการอพยพ

(2.4) การเตรียมการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว (Temporary Shelter Management)

เป็นการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยชั่วคราวในสถานการณ์ที่เกิดสาธารณภัยขึ้น ซึ่งรัฐต้องมีการเตรียมแผนรับมือต่อจากการอพยพในภาวะฉุกเฉิน โดยกำหนดอาคารที่จะใช้เป็นศูนย์พักพิงชั่วคราวไว้ และการบริหารจัดการในศูนย์พักพิงชั่วคราว เพราะจะมีผลโดยตรงต่อการดำรงชีวิตและศักดิ์ศรีกับผู้ประสบภัยที่เข้าพักพิง ทั้งนี้ การเตรียมการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราวที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพควรประกอบด้วยอย่างน้อย ดังนี้

(2.4.1) จัดหาสถานที่ตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว โดยกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับต้องดำเนินการคัดเลือกสถานที่ตั้ง

(2.4.2) จัดการภายในศูนย์พักพิงชั่วคราว ให้กำหนดผู้รับผิดชอบภายในศูนย์พักพิงชั่วคราว ได้แก่ ผู้จัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรระหว่างประเทศ ผู้นำชุมชน หรือผู้อำนวยการโรงเรียน (กรณีโรงเรียนเป็นศูนย์ฯ) ทั้งนี้ ศูนย์พักพิงชั่วคราวอาจมีโครงสร้างภายในแบ่งเป็นฝ่ายปฏิบัติการและฝ่ายอำนวยการตามความเหมาะสม

(2.4.3) ปัจจัยความจำเป็นขั้นต่ำของศูนย์พักพิงชั่วคราวอื่น ๆ

(2.4.4) ให้มีการบริหารจัดการข้อมูลผู้อพยพ โดยมีการเก็บบันทึกข้อมูลที่จำเป็นให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำแผนบริหารจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว

(2.5) การจัดตั้งองค์กรการเรียนรู้สาธารณภัย

(2.5.1) ศูนย์การเรียนรู้สาธารณภัย

เป็นแนวคิดเพื่อให้ประชาชน/ชุมชนได้เรียนรู้ขั้นตอนและวิธีการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยเพื่อลดผลกระทบและความสูญเสียชีวิตที่อาจเกิดขึ้น ประกอบกับเป็นการเพิ่มทักษะให้ประชาชน/ชุมชนช่วยเหลือตนเองและสามารถรักษาชีวิตรอดได้เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น รวมทั้งเป็นวิธีการปรับเปลี่ยนทัศนคติให้ผู้ประสบภัยได้พยายามช่วยเหลือตนเองเป็นลำดับแรกระหว่างรอความช่วยเหลือจากภาครัฐ ทั้งนี้ ศูนย์การเรียนรู้สาธารณภัยยังให้องค์ความรู้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ได้แก่ บุคลากรของทุกภาคส่วน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการด้านสาธารณภัยของประเทศต่อไป

ให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับพิจารณาจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้สาธารณภัยแต่ละระดับตามความเหมาะสม ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้สาธารณภัยประเทศ ศูนย์การเรียนรู้สาธารณภัยจังหวัด ศูนย์การเรียนรู้สาธารณภัยอำเภอ และศูนย์การเรียนรู้สาธารณภัยท้องถิ่น

(2.5.2) สถาบันพัฒนาการจัดการสาธารณภัยแห่งชาติ

เป็นแนวคิดให้มีสถาบันหลักในการศึกษา ฝึกอบรม และพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยแก่ส่วนราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีกระบวนการศึกษาและอบรมโดยมุ่งเน้นการพัฒนาองค์ความรู้และประสบการณ์ในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยในแต่ละระดับพื้นที่ การจำลองสถานการณ์ภัยให้ครอบคลุมการจัดการสาธารณภัย การประสานและการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้กับเจ้าหน้าที่ตั้งแต่ผู้เผชิญเหตุถึงผู้บัญชาการเหตุการณ์ให้สามารถทำหน้าที่ในความรับผิดชอบได้อย่างเป็นระบบและมีการประสานงานอย่างบูรณาการ สำหรับระดับผู้บริหารจะมีความสามารถในการอำนวยการ กำกับ ดูแล ควบคุม สั่งการ และตัดสินใจในภาวะฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้กำหนดเป็นสถาบันการพัฒนาการจัดการสาธารณภัยระดับประเทศ และสถาบันพัฒนาการจัดการสาธารณภัยระดับภาค

ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง จัดทำแนวทางและรายละเอียดร่วมกับหน่วยงานและสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง จัดให้มีการเรียนการสอน การฝึกอบรม ตั้งแต่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จนถึงปริญญาตรี หรือสูงกว่าตามความเหมาะสม

(2.6) การพัฒนาคล้งข้อมูลสาธารณสุขแห่งชาติ

เป็นการจัดทำระบบมาตรฐานกลางด้านฐานข้อมูลและสารสนเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลด้านสาธารณสุขเพื่อให้ทุกหน่วยงานสามารถนำระบบมาตรฐานกลางฐานข้อมูลไปดำเนินการจัดทำพัฒนา ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลของแต่ละหน่วยงานให้เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งสามารถเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานได้ โดยให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นหน่วยงานหลัก ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2552 ดำเนินการพัฒนาคล้งข้อมูลสาธารณสุขแห่งชาติ ดังนี้

(2.6.1) การเชื่อมโยงข้อมูลเข้าสู่ระบบคล้งข้อมูลสาธารณสุขแห่งชาติเข้ากับฐานข้อมูลของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ฐานข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัย ฐานข้อมูลการรายงานเหตุด้านสาธารณสุข ฐานข้อมูลทรัพยากร เครื่องจักรกล อุปกรณ์เครื่องมือกู้ภัย ฐานข้อมูลการฝึก ฐานข้อมูลคลังทรัพยากรด้านสาธารณสุข เป็นต้น โดยเชื่อมโยงฐานข้อมูลเข้าสู่คล้งข้อมูลสาธารณสุขแห่งชาติต้องให้มีเสถียรภาพ ครอบคลุม ครบถ้วน และสามารถเชื่อมโยงให้แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่าง ส่วนราชการ หน่วยงาน และองค์การสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องด้านสาธารณสุขทั้งในและต่างประเทศ

(2.6.2) การจัดทำระบบการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลจากคล้งข้อมูลสาธารณสุขแห่งชาติ

(2.6.3) การพัฒนาระบบข้อมูล เพื่อไปสู่ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support System : DSS) ของผู้บัญชาการเหตุการณ์แต่ละระดับที่เชื่อมโยงข้อมูลกับคล้งข้อมูลสาธารณสุขแห่งชาติ

(2.6.4) การจัดทำระบบการนำเสนอข้อมูลสาธารณสุขให้กับประชาชนทั่วไป เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับความรู้ด้านการศึกษาและการรวบรวมสถิติ เช่น ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัย พื้นที่ประสบภัย สถิติการเกิดภัย ทรัพยากรพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญ การให้ความช่วยเหลือ มูลค่าความเสียหาย และการฟื้นฟู เป็นต้น

(2.7) การจัดตั้งคลังสำรองทรัพยากร (Stockpiling)

เป็นการสำรองทรัพยากรเพื่อความรวดเร็วในการสั่งใช้และการสนับสนุนทรัพยากรไปยังพื้นที่ประสบภัย โดยให้มีการกำหนดวงรอบการจัดการและการรักษาสภาพทรัพยากรให้พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา สำหรับทรัพยากรประเภทใดที่มีระยะเวลาหมดอายุการใช้งานให้กำหนดวงรอบ การหมุนเวียนใช้ให้เหมาะสม ทั้งนี้ ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลางกำหนดคลังสำรองทรัพยากรอย่างน้อยภาคละ 1 แห่งในพื้นที่ที่มีความเหมาะสม และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยนำทรัพยากรไปใช้ในการปฏิบัติ

(2.8) แผนการบริหารความต่อเนื่อง (Business Continuity Plan : BCP)

เป็นแผนรองรับการดำเนินภารกิจเพื่อให้บริการประชาชนได้อย่างต่อเนื่อง เมื่ออยู่ในสภาวะวิกฤต โดยแนวคิดการบริหารความต่อเนื่องของหน่วยงานภาครัฐเน้นการควบคุม ดูแล และป้องกันทรัพยากรที่สำคัญต่อการดำเนินงานหรือให้บริการเพื่อสร้างประโยชน์สูงสุดสำหรับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยหากการควบคุมภายในที่มีอยู่ไม่สามารถควบคุม ดูแล และป้องกันได้ทั้งหมดเมื่อเกิดสภาวะวิกฤตจะทำให้การดำเนินงานหรือการให้บริการของหน่วยงานลดลงและไม่ต่อเนื่อง ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ คือ ต้องเร่งดำเนินการให้การดำเนินงานหรือการให้บริการกลับมาให้เหมือนภาวะปกติ แม้ในสถานการณ์สาธารณสุขตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2555

(3) แนวทางปฏิบัติของระบบการเตือนภัย

เป็นโครงสร้าง และระบบสื่อสารที่ช่วยให้มีข้อมูลเกี่ยวกับสาธารณภัย และการส่งข้อมูล ที่ถูกต้องรวดเร็วไปยังส่วนราชการ หน่วยงาน และประชาชน ดังนี้

(3.1) ระดับของระบบการเตือนภัย มีความหมายของสีในการเตือนภัย ดังนี้

- สีแดง** หมายถึง สถานการณ์อยู่ในภาวะอันตรายสูงสุด ให้อาศัยอยู่แต่ในสถานที่ปลอดภัย และปฏิบัติตามข้อสั่งการ
- สีส้ม** หมายถึง สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตรายสูง เจ้าหน้าที่กำลังควบคุมสถานการณ์ ให้อพยพไปยังสถานที่ปลอดภัย และปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด
- สีเหลือง** หมายถึง สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย มีแนวโน้มที่สถานการณ์ จะรุนแรงมากขึ้น ให้จัดเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ และปฏิบัติตามคำแนะนำ
- สีน้ำเงิน** หมายถึง สถานการณ์อยู่ในภาวะเฝ้าระวัง ให้ติดตามข้อมูลข่าวสารอย่างใกล้ชิด ทุก ๆ 24 ชั่วโมง
- สีเขียว** หมายถึง สถานการณ์อยู่ในภาวะปกติ ให้ติดตามข้อมูลข่าวสารเป็นประจำ

(3.2) กระบวนการแจ้งเตือนภัย ประกอบด้วย

(3.2.1) การเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์

เป็นการติดตามข้อมูลความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ที่อาจส่งผลให้เกิด สาธารณภัย รวมทั้งทำหน้าที่เฝ้าระวัง ให้ข้อมูลและข่าวสารแก่ประชาชน โดยมีส่วนราชการและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องที่มีความรู้และเครื่องมือทางเทคนิค เช่น กรมอุตุนิยมวิทยา กรมชลประทาน กรมทรัพยากรธรณี กรมอุทกศาสตร์ ฯลฯ มีหน้าที่เฝ้าระวัง และติดตามสถานการณ์ปฏิบัติงานตลอด 24 ชั่วโมง โดยให้กระทรวง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นหน่วยจัดวางระบบสื่อสาร รวมทั้งให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจัดเตรียม จัดหาอุปกรณ์ และเครื่องมือสื่อสารสำหรับเชื่อมกับระบบสื่อสารให้เพียงพอและใช้การได้ตลอดเวลา โดยให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร วิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์เพื่อตัดสินใจในการเตรียมรับมือกับสาธารณภัย

(3.2.2) การแจ้งเตือนล่วงหน้า

เป็นการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่บ่งชี้ว่ามีแนวโน้มที่จะเกิดสาธารณภัยขึ้น ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงภัยไปยังส่วนราชการ หน่วยงาน กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ และประชาชน เพื่อให้ติดตามข้อมูลข่าวสารและความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ระยะเวลาสำหรับการแจ้งเตือน ล่วงหน้าขึ้นอยู่กับสาธารณภัยแต่ละประเภท โดยปกติควรมีการแจ้งเตือนล่วงหน้าก่อนเกิดสาธารณภัย ไม่ต่ำกว่า 120 ชั่วโมง

ให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นหน่วย ประสานงานกลางร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์ ในการจัดวางแนวทาง มาตรการ และขั้นตอนการปฏิบัติ ร่วมกับ หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และแจกจ่ายข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้การแจ้งเตือนล่วงหน้าที่มีมาตรฐานเป็นรูปแบบเดียวกันซึ่งสะดวกต่อการรับทราบและทำความเข้าใจ กับข้อมูลที่ได้รับ

(3.2.3) การแจ้งเตือนภัย

เป็นการยืนยันข้อมูลว่ามีโอกาสเกิดสาธารณภัยมากกว่าร้อยละ 60 และเป็นการแจ้งแนวทางปฏิบัติให้กับส่วนราชการ หน่วยงาน กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ และประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย เพื่อให้เตรียมความพร้อมรับมือกับสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้น โดยให้มีการแจ้งเตือนภัยไม่ต่ำกว่า 72 ชั่วโมงก่อนเกิดภัย และมีข้อมูลการแจ้งเตือนภัย ได้แก่

(3.2.3.1) คาดการณ์ระยะเวลา และบริเวณพื้นที่ที่จะเกิดสาธารณภัย

(3.2.3.2) ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นและความยาวนานของภัย (ระยะเวลา)

(3.2.3.3) แนวทางการปฏิบัติตนของส่วนราชการ หน่วยงาน และประชาชน

(3.2.3.4) การเตรียมความพร้อมรับมือ เช่น อาหาร น้ำดื่ม ยารักษาโรค

เป็นต้น

ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง จัดวางแนวทาง มาตรการ และขั้นตอนการปฏิบัติ ร่วมกับหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการแจ้งเตือนภัยเพื่อการส่งการไปยัง กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต พร้อมทั้ง ให้กรมประชาสัมพันธ์ ร่วมกับกรมการปกครอง กำหนดขั้นตอนวิธีปฏิบัติเพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ แจกจ่าย ข้อมูลข่าวสาร และแจ้งเตือนภัยให้กับผู้ปกครองท้องที่และประชาชนเพื่อให้มั่นใจได้ว่าประชาชนได้รับข้อมูล ข่าวสารที่ถูกต้องและรวดเร็ว โดยมีการปฏิบัติเพื่อเตรียมรับสถานการณ์ เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด

ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับรายงาน ผลการปฏิบัติ ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลางทราบภายใน 24 ชั่วโมงนับตั้งแต่ได้รับแจ้ง การเตือนภัยเพื่อเป็นการยืนยันการสื่อสารสองทาง (Two - way Communication)

(3.2.4) การรับมือและการอพยพ

กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับพิจารณา กำหนดแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติสำหรับส่วนราชการ หน่วยงาน และองค์กรเอกชนในการรับมือกับ สาธารณภัยที่เกิดขึ้น รวมถึงการจัดทำแผนอพยพและการฝึกอพยพ โดยศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต เป็นหน่วยงานสนับสนุนทรัพยากร เครื่องมือพิเศษ ทั้งนี้ หากเกินศักยภาพที่จะรับมือกับสถานการณ์ได้ ให้รายงานกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลางทราบทันที

(3.3) การพัฒนาระบบเตือนภัย

การพัฒนาระบบเตือนภัยมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อทำให้การเตือนภัยมีความแม่นยำ น่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

(3.3.1) พัฒนาศักยภาพในการพยากรณ์และการเผยแพร่ข้อมูลเตือนภัย

(3.3.1.1) ปรับปรุงอุปกรณ์เครื่องมือและเทคโนโลยีให้สามารถรองรับ กับระบบเตือนภัยในปัจจุบันและต่างประเทศได้

(3.3.1.2) จัดทำระเบียบปฏิบัติประจำ (Standard Operating Procedure : SOP) และเสริมสร้างขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

(3.3.1.3) จัดวางระบบสื่อสารหลัก อย่างน้อย 2 ระบบ และระบบ สื่อสารสำรอง

(3.3.2) เสริมสร้างกระบวนการและวิธีการเตือนภัย โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

(3.3.2.1) เตรียมความพร้อมและสร้างความตระหนัก รวมถึงให้ประชาชนมีการรับรู้และเข้าใจความเสี่ยงจากข้อมูลที่ได้รับ โดยจัดให้มีการฝึกอบรม เช่น อาสาสมัครแจ้งเตือนภัยในชุมชนเมือง ตำบล และหมู่บ้าน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบเตือนภัย ที่มีความแตกต่างกันของภัยแต่ละประเภท เป็นต้น

(3.3.2.2) จัดทำ Web Service ในการนำเสนอข้อมูล และ Mobile Application เพื่อเป็นช่องทางในการให้บริการข้อมูล และแจ้งเตือนภัยให้แก่ประชาชนและบุคคลที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษในกลุ่มเสี่ยงอื่น ๆ ผ่านสมาร์ตโฟน (Smart Phone) หรือแท็บเล็ต (Tablet)

(3.3.2.3) จัดให้มีการฝึกกระบวนการระบบเตือนภัยเพื่อเป็นการทดสอบแผนปฏิบัติการ แผนเผชิญเหตุ ขั้นตอน เครื่องมือ อุปกรณ์ และความพร้อมของประชาชนทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

4.2.3 กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนและทุกระดับสร้างแนวปฏิบัติในการลดความเสี่ยง

เป็นการทำให้ทุกภาคส่วนยอมรับที่จะร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ โดยให้สังคมและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมรับมือกับสาธารณภัย และเป็นการนำเรื่องการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยเข้าสู่กระแสหลักในการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศ (Mainstreaming Disaster Risk Reduction into Sustainable Development) รวมถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งหรือภูมิคุ้มกันให้แก่ชุมชน สังคม และประเทศต่อไป ทั้งนี้ รัฐจะต้องกำหนดนโยบายและขับเคลื่อนการบูรณาการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้ทุกภาคส่วนนำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการให้ความสำคัญในการวางแผน และจัดสรรงบประมาณที่จะทำให้การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยเป็นนโยบายสำคัญในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศอย่างจริงจัง

(1) แนวทางปฏิบัติในการกำหนดให้เป็นนโยบายแห่งรัฐที่สำคัญ ๆ

(1.1) การกำหนดให้หลักการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยเป็นนโยบายของรัฐเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การระบุงการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและยุทธศาสตร์สำคัญของรัฐ สนับสนุนความเป็นหุ้นส่วนรัฐร่วมกับเอกชน กระบวนการวางแผน และขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณ

(1.2) การสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณสำหรับการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การเผชิญเหตุ และการฟื้นฟู

(1.3) การศึกษาและรวบรวมมาตรการที่เกี่ยวกับการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย ที่เป็นข้อบังคับ กฎเกณฑ์ และระเบียบเพื่อใช้จัดการกระบวนการและวางแผนพัฒนา เช่น การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม รหัสอาคาร ฯลฯ

(1.4) การสร้างความเข้มแข็งในการประสานงานระหว่างหน่วยงาน และการสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐบาล ภาคประชาสังคม และภาคเอกชนในทุกระดับ

(1.5) การส่งเสริมการจัดการโครงการบริหารความพร้อมต่อสภาวะวิกฤต ได้แก่ องค์กรของกระบวนการบริหารซึ่งบังคับภัยคุกคามต่อองค์กร และผลกระทบของภัยคุกคามต่อการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งให้แนวทางในการสร้างขีดความสามารถให้กับองค์กรมีความยืดหยุ่น เพื่อการตอบสนองและปกป้องผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ชื่อเสียง ภาพลักษณ์ และกิจกรรมที่สร้างมูลค่าให้เกิดประสิทธิผล

(1.6) การกระตุ้นให้ทุกหน่วยงานภาครัฐจัดทำแผนรองรับการดำเนินการกิจการให้บริการประชาชนได้อย่างต่อเนื่องเมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น เพื่อเป็นการเร่งให้การดำเนินงานหรือการให้บริการแก่ประชาชนกลับมาให้เหมือนภาวะปกติ

(1.7) การส่งเสริมและสนับสนุนโครงการความร่วมมือภาครัฐและเอกชนโดยการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐในการจัดสร้าง ปรับปรุง และพัฒนาการบริหารจัดการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการขั้นพื้นฐาน รวมถึงการให้บริการที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ให้แก่ประชาชนภายใต้กรอบความเสี่ยงและระยะเวลาที่กำหนด

(2) แนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย ได้แก่

(2.1) การทบทวนและปรับปรุงนโยบาย กฎหมาย และองค์การในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศ

(2.2) การพัฒนาและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนตั้งแต่ระดับชาติถึงชุมชนดำเนินแผนงานโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย เช่น การจัดลำดับความเสี่ยงที่ต้องมีมาตรการจัดการ เสริมสร้างความร่วมมือ/การมีส่วนร่วม แผนสนับสนุนงบประมาณ เป็นต้น

(2.3) การสนับสนุนงบประมาณของรัฐเพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

(2.4) การจัดทำบันทึกข้อตกลงระหว่างภาคประชาสังคมกับรัฐในการนำนโยบายการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยไปสู่การปฏิบัติ

(2.5) การทบทวนกฎ/ระเบียบในการวางแผนพัฒนาที่มีอยู่ในมุมมองของการใช้บทบัญญัติ (การบังคับใช้กฎหมาย)

(2.6) การพัฒนาและส่งเสริมการสร้างความตระหนักให้แก่ผู้มีอำนาจตัดสินใจและทางการเมืองในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

(2.7) การแต่งตั้งผู้ประสานงานด้านการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยในแต่ละกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

(2.8) การจัดตั้งกองทุนการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยและกองทุนพิเศษเพื่อการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย โดยให้กระทรวงการคลังเป็นหน่วยหลักในการจัดตั้งกองทุน การบริหารกองทุน การจัดหารายได้ การเบิกจ่าย และการใช้จ่ายเงินกองทุน

(2.9) การจัดให้มีสมัชชาการจัดการสาธารณภัยเป็นเวทีสาธารณะระดับชาติ ที่เปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมได้ร่วมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ และเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อค้นหาทางออกในประเด็นปัญหาที่แต่ละฝ่ายให้ความสำคัญและนำไปสู่การเสนอแนะพัฒนานโยบายสาธารณะในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศ โดยจัดให้มีการประชุม อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือตามความเหมาะสมให้เป็นระบบและเป็นไปอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

การจัดการในภาวะฉุกเฉิน เป็นการปฏิบัติการเพื่อลดความรุนแรงของสาธารณภัย รวมทั้งการรักษาขวัญ สร้างความมั่นใจ และปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นระเบียบของเจ้าหน้าที่และประชาชน โดยให้ยึดถือว่าการรักษาชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นเรื่องเร่งด่วนลำดับแรกที่จะต้องเร่งเข้าระงับและให้ความช่วยเหลือ ดังนั้น ในภาวะปกติจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมไว้เพื่อให้สามารถเผชิญกับเหตุสาธารณภัยที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์

สำหรับประเทศไทยการจัดการในภาวะฉุกเฉินแต่ละระดับได้มอบหมายให้ผู้ที่มิอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เป็นผู้รับผิดชอบ แต่ละระดับของการจัดการสาธารณภัย

5.1 แนวคิดเชิงกลยุทธ์จัดการในภาวะฉุกเฉิน

5.1.1 มาตรฐานการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

ให้มีการจัดการในภาวะฉุกเฉินภายใต้รูปแบบ ระบบ และความเข้าใจที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้การจัดการสาธารณภัยสามารถเชื่อมต่อกันที่และภารกิจได้ทันที โดยการนำระบบการบัญชาการเหตุการณ์มาบังคับใช้กับหน่วยงานที่มีหน้าที่เข้าปฏิบัติการเผชิญเหตุสาธารณภัยที่เกิดขึ้น

5.1.2 เอกภาพการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

ต้องมีการกำหนดลำดับการบังคับบัญชาที่ชัดเจน ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ว่าจะรับหน้าที่และภารกิจจากผู้ใด หน่วยงานใดเป็นหน่วยงานหลักในการเผชิญเหตุสาธารณภัยที่เกิดขึ้น หน่วยงานใดทำหน้าที่สนับสนุน รวมทั้งมีการแบ่งความรับผิดชอบต่อสถานการณ์ด้วยการกำหนดแนวทางปฏิบัติ (วัตถุประสงค์) กลยุทธ์/ยุทธวิธีที่ชัดเจน ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้าร่วมในการเผชิญเหตุสาธารณภัยที่เกิดขึ้นสามารถปฏิบัติงานได้เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างรวดเร็ว ราบรื่น และมีประสิทธิภาพ

5.1.3 ความยืดหยุ่นของโครงสร้างองค์กรการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับระบบการจัดการในภาวะฉุกเฉิน เพื่อที่จะสามารถปรับใช้กับเหตุฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นทุกประเภท และทุกขนาด รวมถึงเหตุฉุกเฉินที่จำเป็นต้องอาศัยการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ขอบเขตอำนาจหน้าที่ และพื้นที่รับผิดชอบ (เช่น เหตุฉุกเฉินที่เกิดขึ้นบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศ) และ/หรือระหว่างสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ลักษณะความยืดหยุ่นภายในระบบการจัดการเหตุฉุกเฉินทำให้เกิดความสะดวกในการปรับเปลี่ยนปริมาณ ระดับของกิจกรรม และโครงสร้างในการจัดการในภาวะฉุกเฉินและการปฏิบัติการตอบโต้ ทั้งนี้ ระบบการจัดการในภาวะฉุกเฉินสามารถปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อใช้ในการดำเนินงานเฉพาะด้านได้ทั่วประเทศ

5.2 กลยุทธ์จัดการในภาวะฉุกเฉิน

5.2.1 กลยุทธ์ที่ 1 สร้างมาตรฐานการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

เป็นการวางแผนการเผชิญเหตุสาธารณภัยที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดโครงสร้างองค์กร ข้อมูลการสนับสนุนการตัดสินใจ การควบคุม การสั่งการ และการใช้แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม เพื่อให้การจัดการในภาวะฉุกเฉินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(1) แนวทางปฏิบัติในการจัดการเมื่อเกิดสาธารณภัย

(1.1) ในเขตจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการดังนี้

(1.1.1) เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ใด ให้เป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้น เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และให้แจ้งผู้อำนวยการอำเภอที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่ และผู้อำนวยการจังหวัดทราบทันที

(1.1.2) กรณีที่พื้นที่ที่เกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยอยู่ในความรับผิดชอบของผู้อำนวยการท้องถิ่นหลายคน ผู้อำนวยการท้องถิ่นคนหนึ่งใดจะใช้อำนาจหรือปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนก็ได้ แล้วให้แจ้งผู้อำนวยการท้องถิ่นอื่นทราบโดยเร็ว

(1.1.3) กรณีผู้อำนวยการท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่นอกเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ของตน ให้แจ้งให้ผู้อำนวยการอำเภอ หรือผู้อำนวยการจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อสั่งการโดยเร็วต่อไป

(1.1.4) ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่ติดต่อหรือใกล้เคียงมีหน้าที่สนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่ผู้อำนวยการซึ่งรับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียงนั้น

(1.1.5) เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น เจ้าพนักงานที่ประสบเหตุมีหน้าที่ต้องเข้าดำเนินการเบื้องต้นเพื่อระงับภัยนั้น แล้วรีบรายงานให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นเพื่อสั่งการต่อไป และในกรณีจำเป็น อันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจดำเนินการใดเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองชีวิตหรือป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่บุคคลได้

(1.1.6) กรณีเจ้าพนักงานจำเป็นต้องเข้าไปในอาคาร หรือสถานที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับบริเวณที่เกิดสาธารณภัยเพื่อทำการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้กระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่แล้ว เว้นแต่ไม่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอยู่ในเวลานั้น หรือเมื่อมีผู้อำนวยการอยู่ด้วย และหากทรัพย์สินนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดสาธารณภัยได้ง่าย ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองขนย้ายทรัพย์สินออกจากอาคารหรือสถานที่ดังกล่าวได้ หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจขนย้ายทรัพย์สินนั้นได้ตามความจำเป็นแก่การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยเจ้าพนักงานไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากการกระทำดังกล่าว

(1.1.7) ให้ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบสำรวจความเสียหายที่เกิดขึ้นและทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู

(1.1.8) ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งการผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมตลอดทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน โดยมีอำนาจเช่นเดียวกับผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และผู้อำนวยการแต่ละระดับ

(1.2) ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ดำเนินการดังนี้

(1.2.1) เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครมีหน้าที่เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และแจ้งให้ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครและรองผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครทราบทันที

(1.2.2) ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดหรือหน่วยงานของรัฐใดในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นหรือหน่วยงานของรัฐผู้นั้นทราบ และเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นหรือหน่วยงานของรัฐผู้นั้น แล้วแต่กรณี ได้รับแจ้งแล้ว ให้เป็นหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการให้ความช่วยเหลือ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครตามที่ได้รับแจ้งโดยเร็ว

(2) แนวทางปฏิบัติในการจัดตั้งองค์กรปฏิบัติการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

(2.1) กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งพื้นที่ (องค์การบริหารส่วนตำบล/ เทศบาล/ เมืองพัทยา) จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่นเมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น โดยมีผู้อำนวยการท้องถิ่น เป็นผู้ควบคุมและสั่งการเพื่อทำหน้าที่จัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์จะกลับเข้าสู่ภาวะปกติ พร้อมทั้งประสานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ที่รับผิดชอบ และประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการจัดการสาธารณภัยทุกขั้นตอน หากในกรณีไม่สามารถควบคุมสถานการณ์สาธารณภัยตามขีดความสามารถโดยลำพัง ให้ขอรับการสนับสนุนจากกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียง และหรือกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ

(2.2) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ (ศบก.อ.)

ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอเมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้น โดยมีผู้อำนวยการอำเภอเป็นผู้ควบคุมและสั่งการเพื่อทำหน้าที่ในการจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์จะกลับเข้าสู่สถานการณ์ปกติ พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในการจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้น รวมทั้งอำนาจการและประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์การสาธารณกุศลในพื้นที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และทั่วถึง

(2.3) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด/กรุงเทพมหานคร (ศบก.จ./ศบก.กทม.)

ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด/กรุงเทพมหานครจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด/กรุงเทพมหานครเมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้น โดยมีผู้อำนวยการจังหวัด/ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้สั่งการ ควบคุม และบัญชาการ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการสาธารณภัยในพื้นที่จังหวัด/กรุงเทพมหานครจนกว่าสถานการณ์จะเข้าสู่ภาวะปกติ พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในการจัดการสาธารณภัยจากส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนให้แก่กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ รวมทั้งอำนวยความสะดวกประสานการเผชิญเหตุระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์การสาธารณกุศลในพื้นที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ

(2.4) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าจังหวัด/กรุงเทพมหานคร

ให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด/กรุงเทพมหานครแปรสภาพเป็นศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าจังหวัด/กรุงเทพมหานครของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ในกรณีเมื่อมีการยกระดับเป็นการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) หรือการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) ให้มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามการบัญชาการจากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยรับผิดชอบอำนวยความสะดวก ควบคุม ปฏิบัติงาน และประสานการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่จังหวัด/กรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรเพื่อการจัดการสาธารณภัย และประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์การสาธารณกุศลในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

(2.5) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปก.ก.)

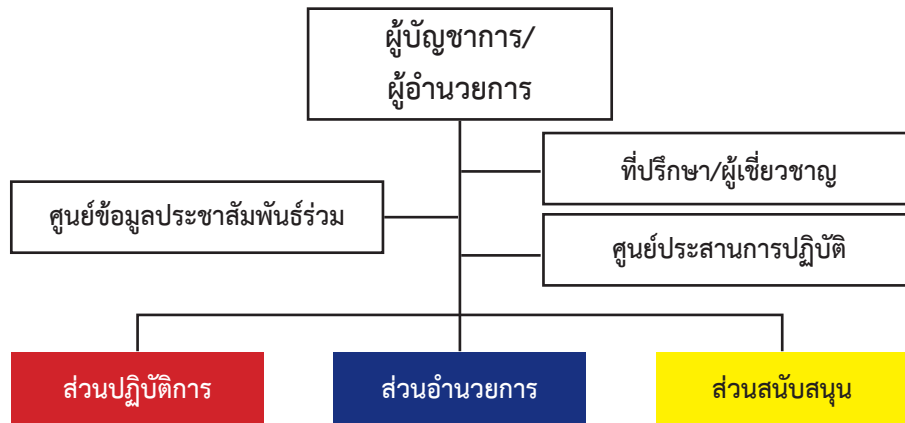
ในกรณีการจัดการสาธารณภัยขนาดเล็ก (ระดับ 1) และการจัดการสาธารณภัยขนาดกลาง (ระดับ 2) ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลางรับผิดชอบอำนวยความสะดวก การปฏิบัติ ประเมินสถานการณ์ และสนับสนุนกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ รวมทั้งติดตาม เฝ้าระวังสถานการณ์ วิเคราะห์สถานการณ์ รายงาน และเสนอความคิดเห็นต่อผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือนายกรัฐมนตรี เพื่อตัดสินใจยกระดับเป็นการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) หรือการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4)

(2.6) กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปก.ช.)

ให้รับผิดชอบบังคับบัญชา อำนาจการ วินิจฉัยสั่งการ ควบคุม และประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการจัดการสาธารณภัยในกรณีการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) หรือการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4)

ทั้งนี้ โครงสร้างกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ/ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ตามแผนภาพที่ 5 - 1

กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ/ ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์

แผนภาพที่ 5 - 1 : โครงสร้างกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ / ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์

(2.6.1) คณะที่ปรึกษา/ผู้เชี่ยวชาญ มีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะ คำแนะนำ ข้อมูลทางวิชาการ การสังเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ และเทคนิคการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สาธารณภัยที่เกิดขึ้น โดยให้คำนึงถึงความปลอดภัยในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญ พร้อมทั้งปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ/ผู้อำนวยการเห็นสมควร ทั้งนี้ จำนวนของคณะที่ปรึกษา/ผู้เชี่ยวชาญให้เป็นไปตามที่เห็นสมควร

(2.6.2) ศูนย์ข้อมูลประชาสัมพันธ์ร่วม มีหน้าที่ประสานข้อมูลเหตุการณ์กับส่วนต่าง ๆ เพื่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนและสื่อมวลชน รวมทั้งปฏิบัติการทางจิตวิทยามวลชน โดยให้กรมประชาสัมพันธ์เป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำขอบเขต แผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในศูนย์ฯ

(2.6.3) ศูนย์ประสานการปฏิบัติ มีหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาสังคมด้านกฎหมาย ธุรกิจและกำลังพล ทั้งนี้ ในกรณีการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) ให้ประสานงานด้านกิจการต่างประเทศ โดยให้กระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักร่วมกันจัดทำ ขอบเขต แผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในของศูนย์ฯ ทั้งนี้ ให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และหน่วยงานที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้องในสำนักนายกรัฐมนตรีเข้าร่วมปฏิบัติงาน ในฐานะหน่วยงานหลักด้วย

(2.6.4) ส่วนปฏิบัติการ มีหน้าที่ปฏิบัติการลดอันตรายที่เกิดขึ้นโดยเร็ว โดยรักษาชีวิตและปกป้องทรัพย์สิน เข้าควบคุมสถานการณ์ ฟื้นฟูสู่สภาวะปกติ ดับเพลิง ค้นหาและกู้ภัย สารเคมีและวัตถุอันตราย บริการการแพทย์และสาธารณสุข คมนาคม รักษาความสงบเรียบร้อย ประสานทรัพยากร และทางทหาร โดยให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ดังกล่าวร่วมกันจัดทำ ขอบเขต แผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในของส่วนฯ

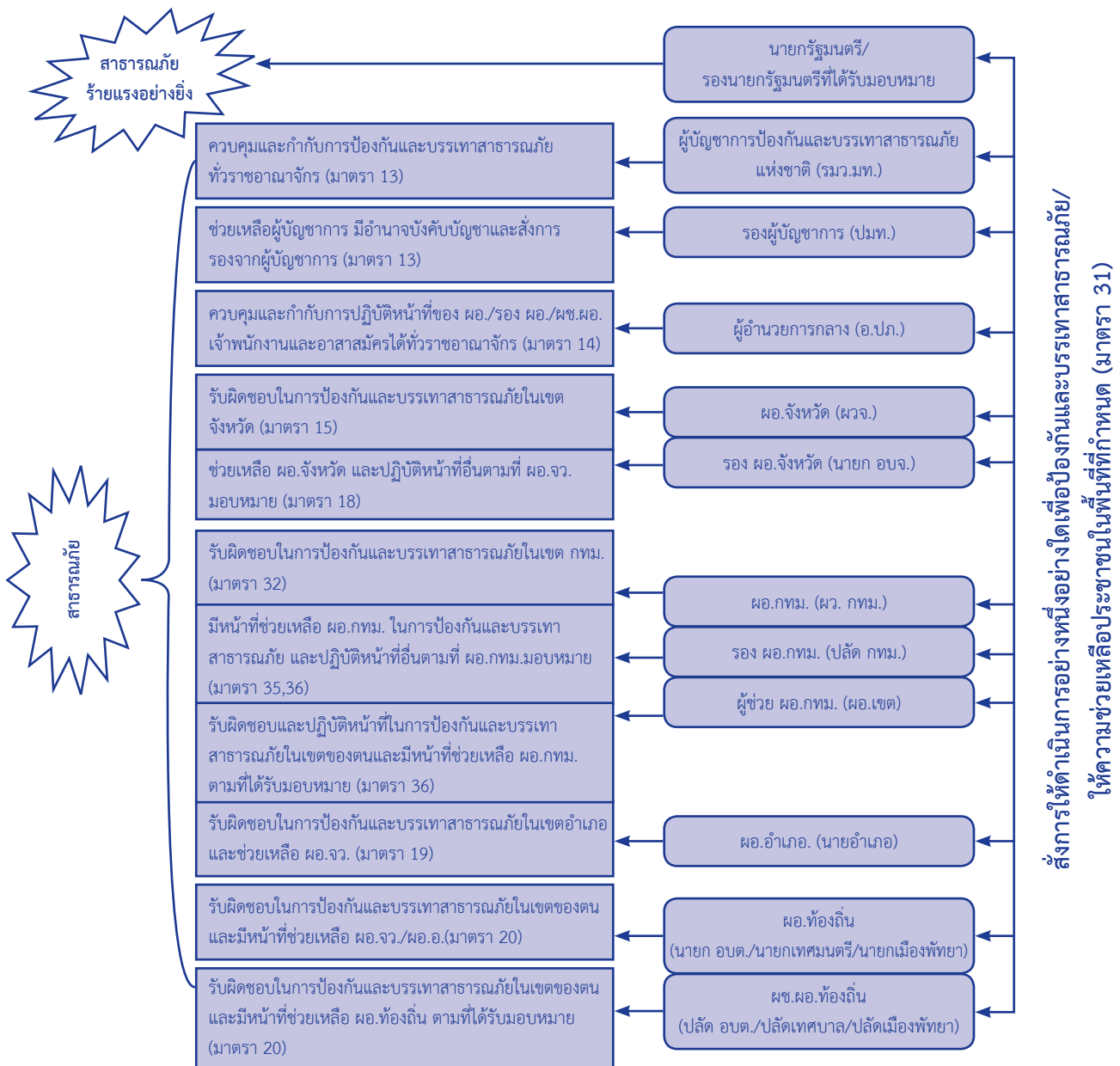
(2.6.5) ส่วนอำนวยการ มีหน้าที่ติดตามสถานการณ์ วิเคราะห์แนวโน้ม สถานการณ์ แจ้งเตือนภัย รวบรวม ประสานข้อมูล และประเมินความต้องการและความจำเป็นในการสนับสนุน ทรัพยากรในภาวะฉุกเฉิน รวมถึงจัดเตรียมเอกสารและวางแผนเผชิญเหตุโดยใช้ข้อมูลที่ได้รับจากส่วนปฏิบัติการ เป็นฐานดำเนินการ ทั้งนี้ ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย/หน่วยงานตามที่อยู่อำนาจมอบหมาย เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดทำ ขอบเขต แผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในของส่วนฯ พร้อมทั้ง ให้การสนับสนุนสถานที่ปฏิบัติงานแก่กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ/ศูนย์บัญชาการ เหตุการณ์

(2.6.6) ส่วนสนับสนุน มีหน้าที่ดังนี้

(2.6.6.1) ตอบสนองการร้องขอรับการสนับสนุนในทุก ๆ ด้านที่จำเป็น เพื่อให้การจัดการในภาวะฉุกเฉินดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่ ด้านการสื่อสาร โทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ การพลังงาน การเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม การสาธารณสุข โภค การโยธาธิการและซ่อมบำรุง การฟื้นฟูเศรษฐกิจ สังคมและชุมชน โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ ภารกิจในแต่ละด้านร่วมกันจัดทำ ขอบเขต แผนงาน ภารกิจ และโครงสร้างภายในของส่วนฯ

(2.6.6.2) ตอบสนองการร้องขอรับการสนับสนุนในด้านงบประมาณ การเงิน การคลัง และการรับบริจาค โดยให้สำนักงบประมาณ และกรมบัญชีกลาง เป็นหน่วยรับผิดชอบภารกิจ ด้านงบประมาณ การเงิน การคลัง พร้อมทั้งสำนักนายกรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยรับผิดชอบภารกิจด้านการรับบริจาค พร้อมทั้งให้ร่วมกันจัดทำขอบเขต แผนงาน ภารกิจ โครงสร้าง ภายในของส่วน ฯ

(2.7) ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และผู้ที่เกี่ยวข้อง อย่างเป็นทางการและชัดเจนแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับประเทศ ระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่นตามแผนภาพที่ 5 - 2

แผนภาพที่ 5 - 2 : การกำหนดบุคคลผู้มีอำนาจในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

(3) แนวทางปฏิบัติในการประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย

เพื่อประโยชน์ในการจัดการสาธารณภัยในเขตพื้นที่ให้มีการออกประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัยได้ตามดุลยพินิจ เพื่อให้ส่วนราชการ หน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน สามารถให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ระดับ	การจัดการ	ผู้ออกประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย
1	สาธารณภัยขนาดเล็ก	ผู้ว่าราชการจังหวัด / ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
2	สาธารณภัยขนาดกลาง	ผู้ว่าราชการจังหวัด / ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
3	สาธารณภัยขนาดใหญ่	ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
4	สาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง	นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ทั้งนี้ ผู้ประสบภัยอาจขอให้มีหนังสือรับรองพื้นที่ประสบภัย ทั้งที่เป็นบุคคล และนิติบุคคลได้ โดยให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กำหนดรูปแบบ แนวทางปฏิบัติในการประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย และหนังสือรับรองผู้ประสบภัยประเภทบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

(4) แนวทางปฏิบัติในการตัดสินใจระดับการจัดการสาธารณภัย

ให้ผู้บัญชาการหรือผู้ว่าราชการใช้เกณฑ์หรือเงื่อนไขดังต่อไปนี้ ประกอบการพิจารณา

เกณฑ์/เงื่อนไข	ข้อมูลที่ใช้ระบุเงื่อนไข
(4.1) พื้นที่	พื้นที่ใช้สอยในลักษณะต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบ และความเสียหาย (4.1.1) พื้นที่ทางการเกษตรและปศุสัตว์ (4.1.2) พื้นที่ธุรกิจ อุตสาหกรรม และการประกอบการ (4.1.3) พื้นที่อยู่อาศัย (จำนวนหลังคาเรือน) (4.1.4) พื้นที่ทางธรรมชาติ
(4.2) ประชากร	จำนวนและลักษณะของประชากรในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ (4.2.1) จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ (4.2.2) จำนวนผู้อพยพ (4.2.3) จำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต
(4.3) ความซับซ้อน	ความยากง่าย สถานการณ์แทรกซ้อน และเงื่อนไขทางเทคนิคของสถานการณ์ (4.3.1) ความรุนแรงของภัย ความเฉพาะเจาะจงทางเทคนิคของภัย การเกิดภัยต่อเนื่อง

เกณฑ์/เงื่อนไข	ข้อมูลที่ใช้ระบุเงื่อนไข
	(4.3.2) ความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสาธารณูปโภคพื้นฐาน สถานที่สำคัญ และเส้นทางการให้ความช่วยเหลือ (4.3.3) การคาดการณ์การขยายตัวของภัย พื้นที่ที่จะเสียหายต่อไป ระยะเวลาที่การดำเนินกิจกรรมปกติที่ต้องหยุดชะงัก ระยะเวลาที่ต้องใช้ในการตอบสนองต่อสถานการณ์ และระยะเวลาที่ต้องช่วยฟื้นฟูเบื้องต้น
(4.4) ศักยภาพด้านทรัพยากร	ความสามารถในการปฏิบัติงานจากทรัพยากร (4.4.1) กำลังคน ทั้งของหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน พร้อมทั้งอาสาสมัครหน่วยต่าง ๆ (4.4.2) เครื่องมือ อุปกรณ์ ยานพาหนะ และอุปกรณ์พิเศษต่าง ๆ ที่ต้องใช้ตามแต่ลักษณะทางเทคนิคของภัย (4.4.3) ปัจจัยยังชีพสำหรับแจกจ่ายแก่ผู้ได้รับผลกระทบของหน่วยงานหลัก และจากการสนับสนุนจากภาคีหลัก (4.4.4) แหล่งที่มาและจำนวนเงินงบประมาณจากหน่วยงานในพื้นที่
(4.5) การพิจารณาตัดสินใจของผู้บัญชาการ/ผู้อำนวยการ	ดุลยพินิจจากการประเมินสถานการณ์จากเงื่อนไขต่าง ๆ (4.5.1) ขอบเขตการปกครอง (4.5.2) การประเมินศักยภาพในการจัดการสาธารณภัย

ทั้งนี้ ให้ใช้เกณฑ์เงื่อนไขทางด้านพื้นที่/ประชากร/ความซับซ้อน/ศักยภาพด้านทรัพยากร และวิจรณ์ญาณหรือดุลยพินิจของผู้อำนวยการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างประกอบกันเป็นเกณฑ์ในการนำเสนอผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือนายกรัฐมนตรีพิจารณาตัดสินใจในการประกาศยกระดับเป็นการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) และการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4)

(5) แนวทางปฏิบัติในการอพยพ

เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในพื้นที่ใด และการอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่นั้น จะเป็นอันตราย ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มีอำนาจสั่งอพยพผู้ซึ่งอยู่ในพื้นที่นั้น ออกไปจากพื้นที่อย่างเป็นระเบียบ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการอพยพ ไม่ต่ำกว่า 12 ชั่วโมงก่อนเกิดสาธารณภัย และจัดให้มีกำลังเจ้าหน้าที่เข้ารักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อป้องกันทรัพย์สินของประชาชน โดยให้ดำเนินการ ดังนี้

(5.1) การอพยพเคลื่อนย้าย ประกอบด้วย

(5.1.1) จัดลำดับความสำคัญของผู้อพยพ โดยแบ่งกลุ่มผู้อพยพที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ (กลุ่มเปราะบาง) เช่น กลุ่มผู้ป่วยทุพพลภาพ คนพิการ คนชรา เด็ก สตรี ควรได้รับการพิจารณาให้อพยพไปก่อน เป็นต้น กรณีเด็ก บิดาและมารดาควรอพยพไปด้วยกันทั้งครอบครัว และควรอพยพเป็นกลุ่ม

(5.1.2) จัดให้มีสถานที่ปลอดภัยและที่พักพิงชั่วคราวแก่ผู้อพยพและเจ้าหน้าที่ โดยจัดระเบียบพื้นที่อพยพให้เหมาะสมเป็นสัดส่วน

(5.1.3) จัดระเบียบการจราจรชั่วคราวในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัย และพื้นที่ใกล้เคียง รวมทั้งจัดระเบียบการจราจรในพื้นที่พักพิงชั่วคราวเพื่อรองรับการอพยพ

(5.1.4) ให้ความช่วยเหลือผู้อพยพในการขนย้ายทรัพย์สินของใช้ในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียงตามที่ได้รับร้องขอ

(5.1.5) ให้มีการจัดทำทะเบียนเพื่อตรวจสอบจำนวนผู้อพยพและผู้ที่ยังติดค้างในพื้นที่

(5.1.6) จัดให้มีการบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขในพื้นที่อพยพ

(5.1.7) จัดให้มีระบบการรักษาความสงบเรียบร้อยของพื้นที่รองรับการอพยพ โดยจัดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครตามความเหมาะสม

(5.1.8) จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่เพื่อจัดกำลังดูแลบ้านเรือนและทรัพย์สินของผู้อพยพเป็นระยะ ๆ หากกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เพียงพอให้ประสานขอกำลังสนับสนุนจากหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) หรือจัดหาอาสาสมัครจากประชาชน แต่หากสถานการณ์ล่อแหลมเสี่ยงต่อการสูญเสียชีวิต ห้ามเจ้าหน้าที่/อาสาสมัครออกปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เสี่ยงโดยเด็ดขาด จนกว่าสถานการณ์จะบรรเทาความรุนแรงลง และสามารถเข้าไปตรวจในพื้นที่ได้โดยไม่มีความเสี่ยง พร้อมทั้งให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้อพยพทราบสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง

(5.2) การยกเลิกสถานการณ์

ให้มีการติดตามความเคลื่อนไหวของสถานการณ์อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงสถานการณ์เป็นระยะ ๆ เพื่อป้องกันความสับสน พร้อมทั้งให้มีการยืนยันความชัดเจนถึงการยกเลิกสถานการณ์ และแจ้งให้ผู้อพยพเตรียมพร้อมในการอพยพกลับสู่พื้นที่อยู่อาศัยต่อไป

(5.3) การอพยพกลับ

ให้ผู้นำชุมชนหรือผู้นำกลุ่มอพยพจัดระเบียบและลำดับก่อนหลังก่อนการอพยพกลับ พร้อมทั้งประสานงานกับเจ้าหน้าที่ดำเนินการควบคุมดูแลการอพยพกลับเมื่อได้รับแจ้งข่าวการสิ้นสุดสถานการณ์สาธารณภัย เพื่อให้ประชาชนเตรียมความพร้อมและรอรับแจ้งจุดอพยพกลับไปสู่พื้นที่อยู่อาศัย

(5.4) การอพยพส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป็นการเคลื่อนย้ายหน่วยราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สามารถให้บริการได้ตามปกติ โดยให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ในพื้นที่แบ่งประเภทส่วนราชการที่จะอพยพตามลำดับ และความจำเป็นเร่งด่วน พร้อมทั้งกำหนดพื้นที่รองรับการอพยพส่วนราชการ ครอบคลุม ส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ล่วงหน้า โดยการดำเนินการอพยพให้เป็นไปตามแผนอพยพส่วนราชการที่กล่าวไว้ในบทที่ 4

5.2.2 กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบ/เครื่องมือสนับสนุนการเผชิญเหตุ

(1) แนวทางปฏิบัติในการสื่อสารและโทรคมนาคม

การติดต่อสื่อสารมีความสำคัญอย่างมากในการจัดการในภาวะฉุกเฉิน เนื่องจากต้องมีการประสานการปฏิบัติในการจัดการสาธารณภัยอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูล (Information)

ข่าวสาร (Intelligence) เพื่อแจ้งเตือนภัยแก่ประชาชน ประสานงาน ควบคุม สั่งการ และรายงานผลการปฏิบัติงาน ระหว่างหน่วยเผชิญเหตุด้วยกันกับหน่วยงานที่มีหน้าที่สนับสนุนการเผชิญเหตุในด้านต่าง ๆ โดยมีหลักการปฏิบัติ ดังนี้

(1.1) จัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารที่สามารถใช้ได้ ในภาวะฉุกเฉินสำหรับติดต่อประสานงานในการปฏิบัติหน้าที่และภารกิจร่วมกันระหว่างส่วนราชการ หน่วยงาน กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตทุกเขต และประชาชน ในการวางระบบการติดต่อสื่อสารและโทรคมนาคมซึ่งอย่างน้อยต้องมีมากกว่า 2 ระบบขึ้นไป

(1.2) จัดระบบการสื่อสารด้วยเครื่องวิทยุคมนาคมให้ปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การอนุญาตและการกำกับดูแลการใช้คลื่นความถี่กลาง สำหรับการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและประชาชน รวมถึงระเบียบการใช้คลื่นความถี่วิทยุสื่อสารและโทรคมนาคมที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกำหนด

(1.3) ติดต่อสื่อสารระหว่างกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ ส่วนราชการ หน่วยงาน และประชาชน โดยต้องสามารถกระทำได้ตลอด 24 ชั่วโมง พร้อมทั้ง ต้องจัดให้มีมากกว่า 2 ช่องทางขึ้นไป และยึดหลักความถูกต้อง แม่นยำของข้อมูล การรักษาความปลอดภัยทางการสื่อสารควบคู่กับความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อสื่อสารเสมอ

(1.4) จัดให้มีระบบการแจ้งเหตุและการสนับสนุนข้อมูลด้านสาธารณภัยแก่ประชาชน โดยการเชื่อมโยงการใช้เลขหมายโทรคมนาคมพิเศษระหว่างส่วนราชการและหน่วยงานที่ทำหน้าที่แจ้งเหตุ และเผชิญเหตุฉุกเฉิน

หมายเลข	หน่วยงาน	การให้บริการ
191	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	ศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉิน
192	ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ	รับแจ้งเหตุและข้อมูลเตือนภัย
198	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	ช่วยเหลือประชาชนและประสานงานด้านสาธารณภัย
199	กรุงเทพมหานคร	รับแจ้งเหตุเพลิงไหม้

ให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นหน่วยงานหลักในการจัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารที่สามารถใช้ได้ ในภาวะฉุกเฉิน การจัดระบบการสื่อสารด้วยเครื่องวิทยุคมนาคม การติดต่อสื่อสารระหว่างกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ ส่วนราชการ หน่วยงาน และประชาชน พร้อมทั้ง ให้มีระบบการแจ้งเหตุ และการสนับสนุนข้อมูลด้านสาธารณภัยแก่ประชาชน โดยมีกระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยงานสนับสนุนในการบูรณาการการติดต่อสื่อสาร การจัดวางระบบ และการฝึกอบรมให้ความรู้

ทั้งนี้ หากมีการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมเลขหมายโทรคมนาคม และความถี่กลางในการจัดการสาธารณสุข ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

(2) แนวทางปฏิบัติในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในภาวะฉุกเฉิน

เป็นระบบและกระบวนการกระจายข้อมูลข่าวสารที่เกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณสุขขึ้นให้ส่วนราชการและประชาชนได้รับรู้และเข้าใจสถานการณ์ โดยผ่านช่องทางการสื่อสารที่กำหนดไว้ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หอกระจายข่าว ฯลฯ หรือวิธีการอื่น ๆ เพื่อให้ประชาชนรับทราบ เข้าใจในสถานการณ์ที่ถูกต้องและลดความตื่นตระหนก ทั้งนี้ จัดให้มีศูนย์ประสานข้อมูลร่วม (Joint Information Center : JIC) ในภาวะฉุกเฉิน เพื่อเป็นศูนย์ย่อยในศูนย์ข้อมูลประชาสัมพันธ์ร่วม ทำหน้าที่ Point of Contact กับสื่อมวลชนและหน่วยงานด้านข่าวสาร พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเป็นปัจจุบันเพื่อให้ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือผู้ที่ต้องการทราบข้อมูลข่าวสารใช้เป็นจุดปฏิบัติงานในการติดตามและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร แนวโน้มความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ และการตรวจสอบยืนยันความถูกต้องของข้อมูล โดยให้จัดตั้งขึ้นในทุกระดับของการจัดการสาธารณสุข

ให้สำนักนายกรัฐมนตรี ร่วมกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกำหนดแนวทางปฏิบัติหรือจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานให้ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ในภาวะฉุกเฉินเพื่อเป็นกรอบการปฏิบัติที่มีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

(3) แนวทางปฏิบัติในการกำกับ ควบคุมพื้นที่ (Area Command)

เป็นเครื่องมือสำหรับใช้ในภาวะฉุกเฉินที่มีขนาดรุนแรงมากครอบคลุมพื้นที่กว้างขวางหลายอำเภอหรือหลายจังหวัด และอาจใช้เวลาในการเผชิญเหตุที่ยาวนานกว่าปกติ หรือเป็นการจัดการสาธารณสุขขนาดใหญ่ (ระดับ 3) และการจัดการสาธารณสุขร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) โดยกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติอาจแต่งตั้งและจัดส่งผู้กำกับ ควบคุมพื้นที่เข้าไปร่วมกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานในพื้นที่นั้น ๆ เพื่อให้มั่นใจว่า การปฏิบัติของแต่ละจังหวัดเป็นไปตามข้อสั่งการของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยความรับผิดชอบของผู้กำกับ ควบคุมพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายมีดังต่อไปนี้

(3.1) กำหนดแนวทางการเผชิญเหตุของแต่ละจังหวัดที่ประสพภัยให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความชัดเจนและไม่ขัดแย้งหรือซ้ำซ้อนระหว่างกัน

(3.2) ประสานการกำหนดกลยุทธ์และยุทธวิธีของแต่ละจังหวัดเพื่อให้เกิดเอกภาพในการเผชิญเหตุร่วมกัน

(3.3) พิจารณาการร้องขอการจัดสรร การปรับเปลี่ยน และการเคลื่อนย้ายทรัพยากรที่ได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลางไปยังพื้นที่ประสพภัยที่มีความจำเป็น

(3.4) รายงานสถานการณ์ สภาวะแนวโน้ม และการวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่ประสพภัยให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติทราบ

(3.5) ประสานการให้ความช่วยเหลือผู้ประสพภัยของแต่ละจังหวัดให้มีมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถเข้าปฏิบัติงานด้านการฟื้นฟูระยะกลาง และระยะยาวให้เป็นไปอย่างคล่องตัวและต่อเนื่อง

ทั้งนี้ การแต่งตั้งผู้กำกับ ควบคุมพื้นที่ ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง กำหนดโครงสร้าง จำนวนบุคลากร แนวทางและระเบียบปฏิบัติประจำ เพื่อให้ผู้กำกับ ควบคุมพื้นที่ปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งให้พิจารณาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต เป็นสถานที่ปฏิบัติงานของผู้กำกับ ควบคุมพื้นที่ เป็นลำดับแรก

(4) แนวทางปฏิบัติในการบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command)

เป็นเครื่องมือที่ใช้สั่งการ ควบคุม และประสานความร่วมมือของแต่ละหน่วยงานในการ จัดการในภาวะฉุกเฉิน และเป็นระบบปฏิบัติการในการระดมทรัพยากรไปยังที่เกิดเหตุ เพื่อให้สามารถปกป้อง ชีวิต ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ โดยให้ทุกส่วนราชการ หน่วยงาน และภาคเอกชน สามารถปรับใช้ระบบบัญชาการเหตุการณ์เป็นระบบมาตรฐานของประเทศในการ จัดการในภาวะฉุกเฉิน ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

การบัญชาการเหตุการณ์	สาระสำคัญ
<p>(4.1) รูปแบบโครงสร้าง การบัญชาการ</p>	<p>(4.1.1) การบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command) หมายถึง โครงสร้างการบัญชาการพื้นฐานที่มีผู้บัญชาการเหตุการณ์รับผิดชอบ การจัดการเหตุการณ์ทั้งหมดแต่ผู้เดียว</p> <p>(4.1.2) การบัญชาการร่วม (Unified Command) หมายถึง การจัดการ เหตุการณ์ที่มีหน่วยงานตั้งแต่ 2 หน่วยงานขึ้นไป มีหน้าที่รับผิดชอบ ตามกฎหมาย โดยรับผิดชอบในพื้นที่ที่ทับซ้อนกัน สามารถร่วมกันปฏิบัติงาน ประสานแผนการทำงาน และประสานทรัพยากรในที่เกิดเหตุร่วมกัน รวมถึงมีการกำหนดความมุ่งหมายในการปฏิบัติ วัตถุประสงค์ (Objectives) กลยุทธ์ (Strategies) และยุทธวิธี (Tactics) เพื่อทำงานเดียวกันได้ อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>การบัญชาการร่วมจะมีผู้บัญชาการเหตุการณ์ได้หลายคนสามารถ ตัดสินใจ และกำหนดแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน ภายใต้โครงสร้างองค์กรเดียว ถึงแม้ว่าจะมีหน่วยงานเข้าร่วมปฏิบัติงานหลายหน่วยงานก็ตาม ซึ่งหมายความว่า หน่วยงานเหล่านั้นจะต้องรักษาไว้ซึ่งเอกภาพในการบังคับ บัญชาโดยจะต้องรับมอบหน้าที่ความรับผิดชอบจากหัวหน้าเพียงผู้เดียว</p> <p>สำหรับเหตุการณ์ไม่รุนแรง ให้หัวหน้าหน่วยงานที่เข้าถึงที่เกิดเหตุ เป็นลำดับแรกบัญชาการเหตุการณ์ไปพลางก่อนจนกว่าผู้มีอำนาจตาม กฎหมายจะเข้าเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ตามอำนาจหน้าที่ต่อไป</p>

การบัญชาการเหตุการณ์	สาระสำคัญ
(4.2) ระบบการบัญชาการเหตุการณ์	เป้าประสงค์สำคัญประกอบด้วย (4.2.1) ความปลอดภัยทั้งผู้ประสบภัยและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน (4.2.2) บรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ หรือยุทธวิธี (4.2.3) ใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงานอย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพ

(5) แนวทางปฏิบัติในการสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน : สปฉ. (Emergency Support Function : ESF)

การจัดการในภาวะฉุกเฉิน กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ จะสถาปนากองบัญชาการสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน (สปฉ.) เพียงส่วนงานใดส่วนงานหนึ่งหรือหลายส่วนงาน เข้าร่วมสนับสนุนการจัดการสาธารณภัยตามแผนภาพที่ 5 – 3 ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อประสานงานระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบภารกิจด้านใดด้านหนึ่งเป็นการเฉพาะ เช่น ภารกิจด้านการคมนาคมที่มีหลายส่วนราชการมีลักษณะงานเหมือนหรือใกล้เคียงกัน มาร่วมกันประสานการปฏิบัติ อันจะเป็นการลดความซ้ำซ้อนในการช่วยเหลือ และสนับสนุนการปฏิบัติงานของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับที่เกิดสาธารณภัย โดยในแต่ละส่วนงานฯ มีหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน แบ่งออกเป็น 18 ส่วนงาน ได้แก่

(5.1) สปฉ.1 : ส่วนงานคมนาคม มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.1.1) จัดการระบบ และควบคุมความปลอดภัยทางคมนาคม

(5.1.2) ปรับปรุงเส้นทางและโครงข่ายคมนาคม รวมถึงสนับสนุนภารกิจ

การส่งกำลังบำรุง

(5.1.3) จัดให้มีเส้นทางสำรอง เส้นทางเลี่ยง ดัดแปลงแก้ไขระบบการคมนาคม

ให้สามารถใช้งานได้เมื่อเกิดสาธารณภัย

(5.1.4) สนับสนุนการอพยพเคลื่อนย้ายประชาชนออกจากพื้นที่ประสบภัยหรือ

พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดสาธารณภัย

(5.1.5) สนับสนุนข้อมูลและการจัดการด้านคมนาคมให้แก่กองบัญชาการป้องกัน

และบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง

ให้กระทรวงคมนาคมเป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านคมนาคม

(5.2) สปฉ.2 : ส่วนงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.2.1) จัดให้มีระบบสื่อสารและโทรคมนาคมทั้งระบบสื่อสารหลัก ระบบสื่อสารรอง

และระบบสื่อสารสำรอง ตลอดจนให้บริการฐานข้อมูลด้านสารสนเทศและการสื่อสารให้สามารถใช้งานได้ ในทุกสถานการณ์

(5.2.2) สนับสนุนอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการสื่อสาร การจัดช่อง การสื่อสารสำรองเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉิน

(5.2.3) สนับสนุนกำลังเจ้าหน้าที่เพื่อบริการติดต่อสื่อสารได้ตลอดระยะเวลา ที่เกิดภัย

(5.2.4) สนับสนุนการฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(5.2.5) รักษาความปลอดภัยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นหน่วยงานหลัก ในการประสาน การปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(5.3) สปฉ.3 : ส่วนงานสาธารณสุขภูมิภาคและโครงสร้างพื้นฐาน มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.3.1) เตรียมความพร้อม และดำเนินการป้องกันหรือลดผลกระทบที่อาจมี ต่อพื้นที่ เขตเมือง พื้นที่เศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งสาธารณูปโภคในพื้นที่เสี่ยงภัย

(5.3.2) ดำรงสถานะ ดำเนินการปรับปรุง ซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐาน และ สิ่งสาธารณูปโภคในพื้นที่ประสบภัยให้สามารถใช้งานได้ในระหว่างเกิดสาธารณภัย โดยเฉพาะในพื้นที่เขตเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

ให้กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลัก โดยมีการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การไฟฟ้า นครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง เป็นหน่วยงานสนับสนุนในการประสานการปฏิบัติ ระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน ด้านสาธารณสุข ภูมิภาค และโครงสร้างพื้นฐาน

(5.4) สปฉ.4 : ส่วนผจญเพลิง มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.4.1) ประสานการปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินเมื่อเกิดอัคคีภัยในเคหสถาน ประกอบการ นิคมอุตสาหกรรม

(5.4.2) ประสานงานกับส่วนราชการและหน่วยงานในการป้องกันและระงับ อัคคีภัย

(5.4.3) สนับสนุนการปฏิบัติการป้องกันและระงับอัคคีภัยเมื่อเกิดอัคคีภัยในพื้นที่ พิเศษ เช่น อุทยานแห่งชาติ นิคมอุตสาหกรรม ท่าอากาศยาน หรือบริเวณที่ส่งผลกระทบต่อมลพิษสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

(5.4.4) สนับสนุนข้อมูลด้านเทคนิคและองค์ความรู้ในการป้องกันและระงับอัคคีภัย ให้กับส่วนราชการ หน่วยงาน ในภูมิภาคและท้องถิ่นทั้งในเขตเมืองและชนบท

ให้กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลัก โดยมีกระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานสนับสนุนในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการผจญเพลิง

(5.5) สปฉ.5 : ส่วนงานการจัดการในภาวะฉุกเฉิน มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.5.1) เฝ้าระวังและติดตามข้อมูลสถานการณ์ที่อาจส่งผลให้เกิดสาธารณภัย

(5.5.2) แจ้งเตือนล่วงหน้าให้ประชาชน ส่วนราชการ และหน่วยงานรับทราบ สถานการณ์และแนวโน้มการเกิดสาธารณภัย

(5.5.3) แจ้งเตือนและแจ้งแนวทางในการปฏิบัติตนเพื่อเตรียมพร้อมรับสถานการณ์
สาธารณสุขที่จะเกิดขึ้น รวมถึงสั่งการให้มีการอพยพ และเคลื่อนย้ายไปยังที่ปลอดภัย

(5.5.4) วิเคราะห์และวางแผนการเผชิญเหตุ

(5.5.5) ประสาน และสนับสนุนในการจัดการและการเผชิญเหตุสาธารณสุข
แก่กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขแต่ละระดับ

(5.5.6) สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นในการเผชิญเหตุสาธารณสุขให้กับ
กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขแต่ละระดับ

(5.5.7) กำหนดจำนวนชนิดของทรัพยากรและบุคลากรที่ต้องใช้เพื่อให้มี
ประสิทธิภาพและรวดเร็วในการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

(5.5.8) ประสานการใช้ทรัพยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน
เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านต่าง ๆ

(5.5.9) ประสานงานในการจัดการในภาวะฉุกเฉินกับส่วนต่าง ๆ ในส่วนงาน
สนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน (สปฉ.) ด้านอื่น ๆ

ให้กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่าง
ส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการจัดการสาธารณสุข
และการสนับสนุนทรัพยากรในภาวะฉุกเฉิน

(5.6) สปฉ.6 : ส่วนงานสวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีขอบเขตหน้าที่
ดังนี้

(5.6.1) ประสานงานและสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว

(5.6.2) สนับสนุนการแจกจ่ายสิ่งของจำเป็นต่อการดำรงชีพให้แก่ผู้ประสบภัย

(5.6.3) สนับสนุนงานด้านการสังคมสงเคราะห์แก่ผู้ประสบภัย

(5.6.4) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสวัสดิการ

ด้านสาธารณสุข

(5.6.5) วางแผนการให้ความช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัย การดูแลบุคคลที่ต้อง
ได้รับการปฏิบัติเป็นกรณีพิเศษ การฟื้นฟูด้านสังคมและจิตใจให้แก่ผู้ประสบภัย และผู้ประสบปัญหาทางสังคม

(5.6.6) ให้บริการสาธารณสุข

(5.6.7) กำหนดแนวทางการช่วยเหลือผู้ว่างงานเนื่องจากการเกิดสาธารณสุข

(5.6.8) ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครที่พิการทุพพลภาพ และเจ็บป่วย
หรือบาดเจ็บจากการปฏิบัติหน้าที่ขณะเกิดภัย

ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานหลัก โดยมี
กระทรวงแรงงาน และสภาเกษตรกรไทย เป็นหน่วยงานสนับสนุนในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ
หน่วยงาน และองค์การสาธารณกุศล รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านสวัสดิการ
สังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- (5.7) สปฉ.7 : ส่วนงานการสนับสนุนทรัพยากรทางทหาร มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้
- (5.7.1) ประสานการสนับสนุนทรัพยากรทางทหาร เพื่อใช้สนับสนุนส่วนราชการหน่วยงานพลเรือน กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับในการเผชิญเหตุสาธารณภัย รวมถึงการส่งคืนทรัพยากร
- (5.7.2) ให้ข้อเสนอแนะ และคำปรึกษาในกรณีที่ต้องใช้ความชำนาญทางทหารสนับสนุนภารกิจ
- (5.7.3) ติดตาม และรายงานสถานะทรัพยากรทางทหารที่ถูกกำหนดให้ใช้ในภารกิจสนับสนุนการจัดการในภาวะฉุกเฉิน
- ให้กระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างเหล่าทัพ รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการสนับสนุนทรัพยากรทางทหาร
- (5.8) สปฉ.8 : ส่วนงานการแพทย์และสาธารณสุข มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้
- (5.8.1) จัดเตรียมและจัดหาทรัพยากรทางการแพทย์และสาธารณสุข รวมทั้งประสานการระดมสรรพกำลังด้านการแพทย์และสาธารณสุข
- (5.8.2) จัดทำระบบฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์และสาธารณสุข รวมทั้งเครื่องมือทางการแพทย์ในด้านต่าง ๆ ของรัฐและเอกชน เพื่อให้พร้อมต่อการปฏิบัติเมื่อเกิดสาธารณภัย
- (5.8.3) พัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉิน (Emergency Medical Service : EMS) หน่วยปฏิบัติการกู้ชีพ และทีมตอบสนองด้านการแพทย์ ได้แก่ ทีมปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์ในภาวะฉุกเฉินระดับอำเภอ (Mini MERT) ทีมปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์ระดับตติยภูมิในภาวะฉุกเฉิน (MERT: Medical Emergency Response Team) ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT : Surveillance Rapid Response Team) ทีมปฏิบัติการด้านจิตเวช (MCATT : Mental Health Crisis Assessment and Treatment Team) ที่พร้อมออกปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจัดระบบเครือข่ายสาธารณสุขให้บริการและสนับสนุนการปฏิบัติงานทั่วประเทศ โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ทันทีเมื่อเกิดสาธารณภัย
- (5.8.4) จัดให้มีการพัฒนาระบบสื่อสาร เพื่อประสานงานและสั่งการภายในหน่วยงานสาธารณสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ
- (5.8.5) จัดให้มีการเตรียมพร้อมทางห้องปฏิบัติการที่ทันสมัย และได้มาตรฐาน
- (5.8.6) จัดให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลความเสียหายทางด้านการแพทย์และสาธารณสุข รวมถึงการรายงานผลอย่างถูกต้องและรวดเร็ว
- (5.8.7) พัฒนาบุคลากรสาธารณสุขและอาสาสมัคร ให้มีความรู้และทักษะพร้อมที่จะปฏิบัติงานเมื่อเกิดสาธารณภัย และป้องกันตนเองจากภัยที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงาน
- (5.8.8) ให้ความรู้แก่ประชาชนและชุมชนในด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น การสุขภาพิบาล และอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นได้เมื่อประสบภัย
- (5.8.9) เฝ้าระวัง ควบคุม และติดตามโรคติดต่อ พร้อมทั้งจัดให้มีการรักษาพยาบาล การอนามัย การสุขภาพิบาล และการป้องกันโรคแก่ผู้ประสบภัย

(5.8.10) ฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้ประสบภัยให้กลับมาดำรงชีวิตได้ตามปกติ

ให้กระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุข โดยมี หน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ โรงพยาบาล สถานพยาบาลของสังกัดต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน เช่น มหาวิทยาลัย กระทรวงกลาโหม มูลนิธิ อาสาสมัครต่าง ๆ สภากาชาดไทย สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นต้น

(5.9) สปฉ.9 : ส่วนงานการค้นหาและกักกัก มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.9.1) สนับสนุนการปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินด้านการค้นหาและช่วยชีวิต ผู้ประสบภัย

(5.9.2) ประสานการช่วยเหลือ สนับสนุน การค้นหาและกักกัก กับส่วนราชการ หน่วยงาน และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ

(5.9.3) ประสานงานกับสมาคม มูลนิธิ และองค์กรการกุศล ที่มีภารกิจในการ ค้นหาและกักกัก

(5.9.4) จัดระบบการปฏิบัติงานด้านการค้นหาและกักกักให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทุกภาคส่วน

(5.9.5) สนับสนุนทรัพยากร และอุปกรณ์พิเศษในการปฏิบัติการการค้นหาและ กักกัก

(5.9.6) สนับสนุนข้อมูลด้านเทคนิค และองค์ความรู้ให้กับหน่วยงานปฏิบัติการ ค้นหาและกักกัก

ให้กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสาน การปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ หน่วยงาน และองค์การสาธารณกุศล รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงาน ในภาวะฉุกเฉินด้านการค้นหาและกักกัก

(5.10) สปฉ.10 : ส่วนงานสารเคมี วัตถุอันตราย และกัมมันตรังสี มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.10.1) วางแผน ควบคุม และป้องกันภัยจากสารเคมี วัตถุอันตราย และ กัมมันตรังสี ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(5.10.2) พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากสารเคมี วัตถุอันตราย และกัมมันตรังสี

(5.10.3) ระวังภัยจากสารเคมี วัตถุอันตราย และกัมมันตรังสีในพื้นที่ที่มี การปนเปื้อนมลพิษและประเมินความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม

(5.10.4) ให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษา แนะนำ เกี่ยวกับการจัดการมลพิษ อันเกิดจากสารเคมี วัตถุอันตราย และกัมมันตรังสี

(5.10.5) ส่งเสริมสนับสนุนข้อมูลและองค์ความรู้ด้านสารเคมี วัตถุอันตราย และกัมมันตรังสี เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(5.10.6) จัดการสาธารณสุขและสนับสนุนการกำกับดูแลด้านพลังงานปรมาณู และนิวเคลียร์รังสี

(5.10.7) ปฏิบัติการและการป้องกันภัยทางเคมี ชีวภาพและนิวเคลียร์
ให้กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นหน่วยงานหลัก โดยมีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงกลาโหม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมควบคุมมลพิษ สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ เป็นหน่วยงานสนับสนุนในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านสารเคมี วัตถุอันตราย และกัมมันตรังสี

(5.11) สปด.11 : ส่วนงานการเกษตร มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.11.1) ประสานการปฏิบัติเมื่อเกิดสาธารณภัยที่มีผลกระทบต่อด้านการเกษตร

(5.11.2) ติดตามเฝ้าระวัง ประเมินสถานการณ์ และแจ้งเตือนภัยแก่เกษตรกร

(5.11.3) สำรวจและติดตามความเสียหายด้านการเกษตรเพื่อให้การช่วยเหลือ

(5.11.4) สนับสนุนทรัพยากร เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือพื้นที่

การเกษตร ที่ประสบภัย

(5.11.5) สนับสนุนข้อมูลด้านการเกษตรและให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อด้านการเกษตร รวมทั้งแนวทางการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัย

ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานหลัก โดยมีกระทรวงพาณิชย์ เป็นหน่วยงานสนับสนุนในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการเกษตร

(5.12) สปด.12 : ส่วนงานพลังงาน มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.12.1) ดูแล รักษา และป้องกันทรัพยากรด้านพลังงานให้สามารถปฏิบัติงานได้ตลอดระยะเวลาการเกิดสาธารณภัย

(5.12.2) ป้องกัน และบำรุงรักษาสถานที่สำคัญด้านพลังงานให้สามารถปฏิบัติงาน รวมถึงสนับสนุนพลังงานแก่ส่วนราชการ และหน่วยงานที่สำคัญในการบริการประชาชน เช่น โรงพยาบาล สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงให้เพียงพอต่อความต้องการในภาวะฉุกเฉิน

(5.12.3) จัดทำฐานข้อมูลแหล่งพลังงานเพื่อใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(5.12.4) กำหนดมาตรการควบคุมความปลอดภัยให้กับสถานที่สำคัญที่เป็นแหล่งผลิตพลังงาน และสถานที่ให้บริการ

(5.12.5) สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญด้านพลังงานเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ให้กระทรวงพลังงาน เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านพลังงาน

(5.13) สปด.13 : ส่วนงานรักษาความสงบเรียบร้อย มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.13.1) ประสานการปฏิบัติในการรักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยของประชาชน สถานที่สำคัญทางเศรษฐกิจ เขตเมือง และชุมชน ในพื้นที่ประสบภัยและพื้นที่ใกล้เคียง

(5.13.2) วางแผนการรักษาความปลอดภัย และความช่วยเหลือด้านเทคนิคต่าง ๆ รวมถึงการสนับสนุนเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการรักษาความสงบเรียบร้อย

(5.13.3) ควบคุม และบังคับใช้กฎหมาย เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำผิด ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง และความสงบเรียบร้อยของประเทศ

(5.13.4) ปฏิบัติหน้าที่ด้านการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล การจัดการศพ การติดตามผู้สูญหาย และการส่งกลับ

(5.13.5) จัดระบบจราจรในบริเวณพื้นที่ประสบภัยและพื้นที่ใกล้เคียง ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการรักษา ความสงบเรียบร้อย

(5.14) สปฉ.14 : ส่วนงานการฟื้นฟูเศรษฐกิจ การศึกษา และวัฒนธรรม มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.14.1) ประเมินผลกระทบระบบเศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรม และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ในพื้นที่ประสบภัย

(5.14.2) ให้ข้อเสนอแนะ แนวทาง และวิธีการในการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์สาธารณภัย รวมถึงการฟื้นฟูในภาพรวมหลังเกิดภัย

(5.14.3) กำหนดแนวทางการสนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชนในการฟื้นฟูและลดช่องว่างทางเศรษฐกิจ และสังคมของชุมชนในระยะยาว

(5.14.4) วิเคราะห์ ประเมิน ป้องกันและลดผลกระทบจากสาธารณภัยแก่สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

(5.14.5) ติดตาม ตรวจสอบ และฟื้นฟูพื้นที่เศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรม และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ให้กลับสู่สภาพเดิมโดยเร็ว

ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลัก โดยมีกระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงการคลัง เป็นหน่วยงานสนับสนุนในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการฟื้นฟูเศรษฐกิจ การศึกษา และวัฒนธรรม

(5.15) สปฉ.15 : ส่วนงานการต่างประเทศ มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.15.1) ติดตามและรายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์สาธารณภัยที่เกิดขึ้นให้แก่ประเทศต่าง ๆ

(5.15.2) ประสานความร่วมมือระหว่างประเทศในภาวะฉุกเฉิน

(5.15.3) ประสาน และสนับสนุนการดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่เป็นชาวต่างประเทศ

(5.15.4) ให้ข้อเสนอแนะ กรณีที่จำเป็นต้องขอรับการสนับสนุนจากรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ และองค์กรพัฒนาภาคเอกชนระหว่างประเทศ

(5.15.5) กำหนดแนวทางการอำนวยความสะดวกการนำเข้าทรัพยากรจากต่างประเทศ และการส่งกลับ

(5.15.6) ประสานการรับ-การให้ความช่วยเหลือจากรัฐบาล องค์การระหว่างประเทศ และองค์การภาคเอกชนระหว่างประเทศ

(5.15.7) ประสานการอำนวยความสะดวก และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยชาวต่างชาติและญาติผู้ประสบภัย

ให้กระทรวงการต่างประเทศ เป็นหน่วยงานหลัก โดยมีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมศุลกากร เป็นหน่วยงานสนับสนุนในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการต่างประเทศ

(5.16) สปฉ.16 : ส่วนงานการประชาสัมพันธ์และการจัดการข้อมูลข่าวสาร มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.16.1) ประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเกี่ยวกับสาธารณภัยในภาวะฉุกเฉินหรือภัยคุกคามที่เกิดขึ้น

(5.16.2) เผยแพร่ข้อมูล และความรู้ที่ถูกต้องเพื่อการเตรียมพร้อมรับมือสถานการณ์ให้แก่ประชาชน

(5.16.3) จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารร่วม (Joint Information Center : JIC) เพื่อเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ระหว่างส่วนราชการ หน่วยงาน ภาคเอกชน และสื่อมวลชน ทั้งในและต่างประเทศ

(5.16.4) กำหนดมาตรการ ป้องกัน ตอปโต้ข่าวลือ ข่าวอันเป็นเท็จ และข้อมูลที่จะสร้างความตระหนก ตกตื่น และหวาดกลัวให้แก่ประชาชน

ให้กรมประชาสัมพันธ์ เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการประชาสัมพันธ์และการจัดการข้อมูลข่าวสาร

(5.17) สปฉ.17 : ส่วนงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.17.1) ประสานการปฏิบัติเมื่อเกิดสาธารณภัยที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

(5.17.2) วิเคราะห์และประเมินผลกระทบจากสาธารณภัยที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งกำหนดวิธีการป้องกันและลดผลกระทบ

(5.17.3) ให้ข้อเสนอแนะ แนวทาง วิธีการป้องกัน ลดผลกระทบ และเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ในพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อุทยานธรรมชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช รวมถึงการฟื้นฟูหลังเกิดภัย

ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

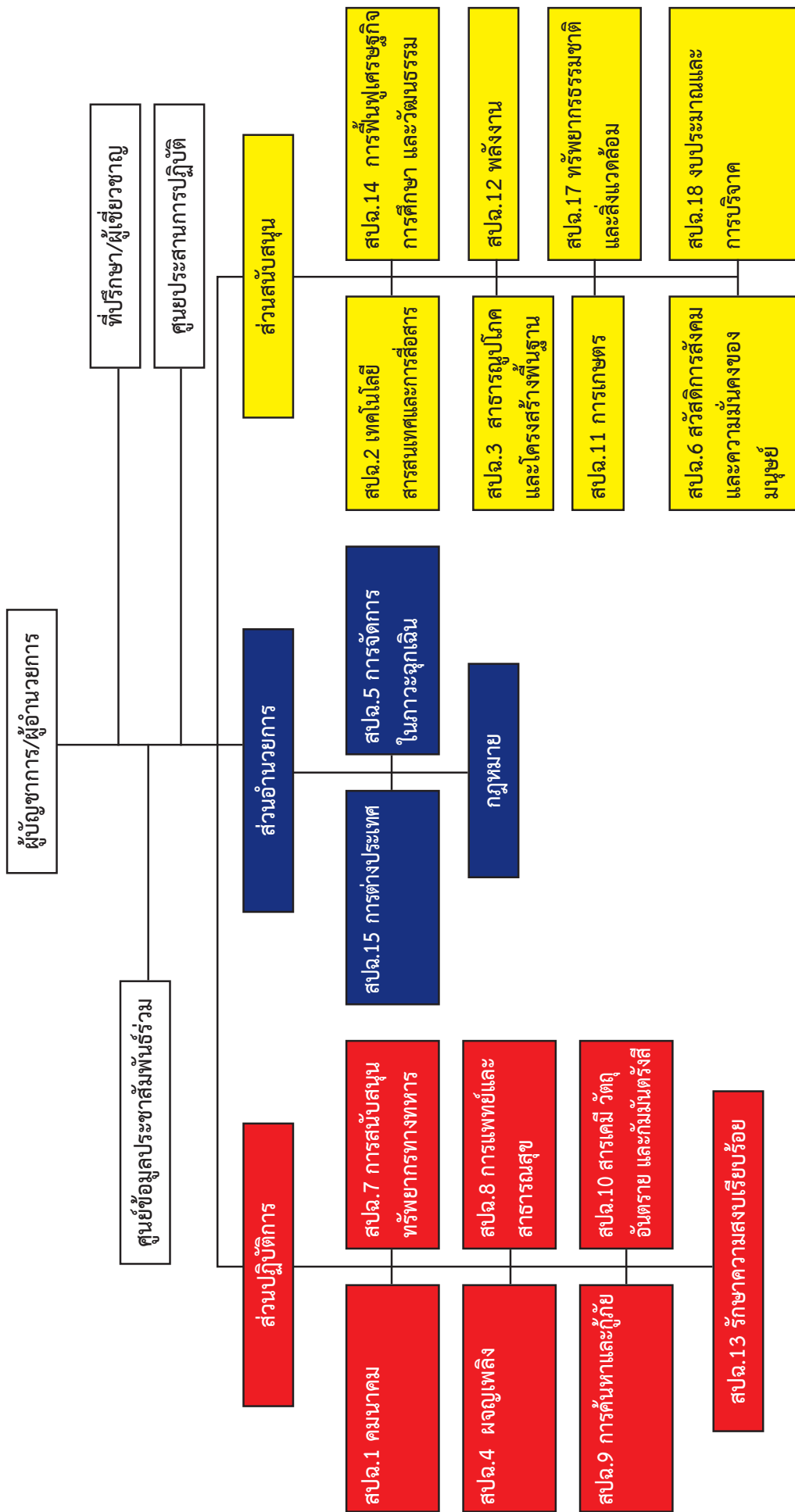
(5.18) สปฉ.18 : ส่วนงานงบประมาณและการบริจาค มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.18.1) ติดตามและรายงานสถานะของแหล่งงบประมาณเพื่อการจัดการสาธารณภัย และงบประมาณเพื่อการฟื้นฟู

(5.18.2) ให้ข้อเสนอแนะ กรณีที่จำเป็นต้องใช้เงินอุดหนุนราชการเพื่อการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน หรืองบกลางจากรัฐบาล

(5.18.3) ดำเนินการรับบริจาคเงิน และสิ่งของเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย

(5.18.4) ประสานงานการควบคุมและตรวจสอบยอดเงิน ธุรกรรมทางการเงินของเงินบริจาคในบัญชีธนาคารที่หน่วยงาน องค์กรหรือบุคคล โดยเปิดบัญชีไว้และแจ้งให้ประชาชนบริจาคเงินให้กระทรวงการคลัง เป็นหน่วยงานหลัก โดยมีสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานงบประมาณ และสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานสนับสนุน ในการประสานการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงาน รวมถึงจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านการงบประมาณและการบริจาค

แผนภาพที่ 5-3 : การสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน : สป.๑๑

(6) แนวทางปฏิบัติในการสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ (Incident Management Assistance Team : IMAT)

การจัดการในภาวะฉุกเฉินของหลาย ๆ ประเทศ เมื่อสาธารณภัยที่เกิดขึ้นมีความซับซ้อน ต้องใช้ระยะเวลาในการจัดการสาธารณภัยนานกว่าเหตุการณ์ทั่วไป (ตั้งแต่ 2 สัปดาห์ขึ้นไป) หรือเมื่อมีความจำเป็นต้องมีการวางแผนปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีการประสานเพื่อขอรับการสนับสนุนทรัพยากรในพื้นที่ประสบภัยที่เป็นพื้นที่พิเศษในความดูแลของหลายหน่วยงาน และจำเป็นต้องใช้เครื่องมืออุปกรณ์ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นกรณีพิเศษ จึงให้มีการจัดส่งชุดปฏิบัติการสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ (IMAT) เพื่อเข้าร่วมสนับสนุนการจัดการสาธารณภัยของหน่วยงานในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัย ซึ่งจะเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระแก่หน่วยงานในพื้นที่ หรือเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบัญชาการ ควบคุม สั่งการ และแก้ไขสถานการณ์

การปฏิบัติการกิจของชุดปฏิบัติการสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ (IMAT) ประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ในการจัดการในภาวะฉุกเฉิน โดยผ่านการฝึกที่ให้ความสามารถในการจัดการสาธารณภัยทุกประเภท/ระดับ/ขนาด และมีความสามารถในการประสานการปฏิบัติได้ทั้งส่วนราชการ หน่วยงานพลเรือน ภาคเอกชน และหน่วยทหาร ในพื้นที่ประสบภัยหรือที่คาดว่าจะประสบภัย เพื่อทำหน้าที่ให้การสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ ทั้งนี้ ขนาด จำนวน ระดับ และความเชี่ยวชาญของชุดปฏิบัติการสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ (IMAT) ขึ้นอยู่กับสถานการณ์สาธารณภัยที่เกิดขึ้น

ทั้งนี้ เมื่อเกิดสถานการณ์สาธารณภัยที่มีความจำเป็นต้องจัดส่งชุดปฏิบัติการสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ (IMAT) เข้าสนับสนุนการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ให้หน่วยงานส่วนกลางที่จัดส่งชุดปฏิบัติการสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ (IMAT) เข้าพื้นที่ ให้แจ้งกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลางทราบ เพื่อประสานการปฏิบัติ และบางกรณีอาจต้องการขอรับการสนับสนุนต่อกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเพื่อพิจารณาต่อไป

5.2.3 กลยุทธ์ที่ 3 เสริมสร้างระบบและแนวปฏิบัติในการบรรเทาทุกข์

(1) แนวทางปฏิบัติในการขอใช้เงินอุดหนุนจากราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

เมื่อเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นในพื้นที่ใด ให้ผู้มีอำนาจดำเนินการประกาศให้ท้องที่นั้นเป็นเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามระเบียบกระทรวงคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนจากราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และหลักเกณฑ์วิธีการที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์บรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของผู้ประสบภัยพิบัติ แต่มิได้มุ่งหมายที่จะชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้ใด ทั้งนี้ ต้องเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน หรือเป็นการซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิม อันเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า โดยได้กำหนดวงเงินอุดหนุนจากราชการของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องสำหรับให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยไว้ในระเบียบนี้ และให้การขอใช้เงินอุดหนุนจากราชการให้ดำเนินการตามวิธีการและหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบอย่างถูกต้อง

(2) แนวทางปฏิบัติในการประเมินความเสียหายและความต้องการความช่วยเหลือ (Damage and Need Assessment : DANA)

ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ ประเมินความเสียหายและความต้องการความช่วยเหลือภายในพื้นที่ประสบภัย โดยวิเคราะห์ผลกระทบจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสาธารณภัยเพื่อประเมินสถานการณ์ และวิเคราะห์ความสามารถของผู้ประสบภัยในการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉินด้วยตนเอง รวมทั้งความต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอก เช่น ความช่วยเหลือด้านอาหาร น้ำดื่ม การรักษาพยาบาล สุขอนามัยและการกำจัดสิ่งปฏิกูล ความช่วยเหลือด้านสุขภาวะ ที่พักพิง อุปกรณ์ยังชีพ เป็นต้น การประเมินนี้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมและการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้อยู่รอดปลอดภัย โดยมีหลักการปฏิบัติ ดังนี้

(2.1) การประเมินแบบรวดเร็ว (rapid assessment) กระทำทันทีภายหลังจากเกิดเหตุการณ์สาธารณภัยเกิดขึ้น โดยมากภายในสัปดาห์แรกของการเกิดภัย เป็นการประเมินแบบคร่าว ๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลความต้องการ สิ่งที่ต้องปฏิบัติหลังจากเกิดภัย และทรัพยากรที่จำเป็นทุก ๆ ด้าน ทั้งผู้ประสบภัย โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม ลำดับความสำคัญก่อน - หลัง การให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น เพื่อให้ทันต่อความต้องการในภาวะฉุกเฉิน

(2.2) การประเมินแบบละเอียด (detailed assessment) ให้ดำเนินการทันทีเมื่อภาวะฉุกเฉินสิ้นสุดลง หรืออย่างน้อยภายใน 2 สัปดาห์หลังจากเกิดสาธารณภัย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการเข้าถึงพื้นที่ประสบภัย ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อใช้ในการฟื้นฟูระยะยาวได้อีกด้วย เป็นการระบุมูลค่าความเสียหายทางกายภาพ โครงสร้างทางสังคม ประมาณการด้านการเงินและวัสดุอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการให้ความช่วยเหลือและความต่อเนื่อง ทั้งนี้ จำเป็นจะต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาดำเนินการประเมินความเสียหายและความต้องการในแต่ละด้าน

การประเมินความเสียหายและความต้องการความช่วยเหลือ จะต้องมีความเชื่อมโยงกับการตอบสนองความต้องการของผู้ที่ได้รับผลกระทบตามหลักมาตรฐาน โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านต่าง ๆ เช่น อายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา สตรีมีครรภ์ และผู้พิการ เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

(3) แนวทางปฏิบัติในการรับบริจาค

หากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ พิจารณาเห็นว่า มีความจำเป็นต้องจัดให้มีการรับบริจาคเงินหรือทรัพย์สินเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยให้ดำเนินการตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

(3.1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับบริจาคและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(3.2) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเรียไของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2544

(3.3) ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ พ.ศ. 2526

(3.4) ระเบียบกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ว่าด้วยการรับบริจาคสิ่งของเหลือใช้ของศูนย์รับบริจาคเพื่อการสงเคราะห์ผู้เดือดร้อน พ.ศ. 2547

กรณีทีบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรใดจัดตั้งศูนย์รับบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบ
สาธารณภัย โดยทีบุคคล หน่วยงานหรือองค์กรนั้นไม่ได้รับมอบภารกิจใด ๆ จากกองบัญชาการป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ ให้รับผิดชอบ
ค่าใช้จ่ายในการขนย้ายและส่งมอบสิ่งของบริจาคเอง

(4) แนวทางปฏิบัติในการรายงานข้อมูล

เป็นการรายงานข้อมูลข่าวสารกรณีเกิดสาธารณภัย ให้ผู้รับผิดชอบจัดทำรายงาน พร้อมทั้ง
รายงานข้อเท็จจริงทีเกิดขึ้นทั้งด้านสถานการณ์สาธารณภัย ด้านการปฏิบัติการระงับบรรเทาสาธารณภัย
ด้านการให้ความช่วยเหลือ และด้านอื่น ๆ ทีจำเป็น โดยให้คำนึงถึงความถูกต้อง ความชัดเจน และรวดเร็ว
ตามแนวทางปฏิบัติดังนี้

(4.1) ให้ผู้นำชุมชนสำรวจความเสียหายและความต้องการเบื้องต้น แล้วรายงาน
ให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ในพื้นที่ทราบ และรวบรวมความเสียหายและความต้องการเบื้องต้น

(4.2) ให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ในพื้นที่ รายงานสถานการณ์สาธารณภัยต่อ
กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามลำดับขั้นทีเหนือขึ้นไป

(4.3) ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่รายงานสถานการณ์
สาธารณภัยต่อกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ และกองบัญชาการป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติตามลำดับขั้นทีเหนือขึ้นไป

(5) แนวทางปฏิบัติในการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว

เป็นการช่วยเหลือผู้ประสบภัยทีอาศัยในศูนย์พักพิงชั่วคราวในระยะต้น และระยะกลาง
ให้ได้ผลดี จำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญ ได้แก่

(5.1) การดูแลด้านความปลอดภัย

(5.2) การจัดการด้านสวัสดิการ อาหาร สุขาภิบาล และความเป็นอยู่ให้มีความสะดวก

(5.3) การรักษาพยาบาล และการควบคุมป้องกันโรคเป็นไปอย่างทั่วถึง

(5.4) การมีกิจกรรมฟื้นฟูสภาพจิตร่วมกันเพื่อทำให้มีสุขภาพจิตดี

(5.5) การรวมกลุ่มเป็นแหล่งเดียวกันเพื่อติดต่อขอรับการสนับสนุนจากภายนอก

ให้กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก ในการกำหนด
มาตรฐานและจัดทำคู่มือการบริหารศูนย์พักพิงชั่วคราว

บทที่ 6

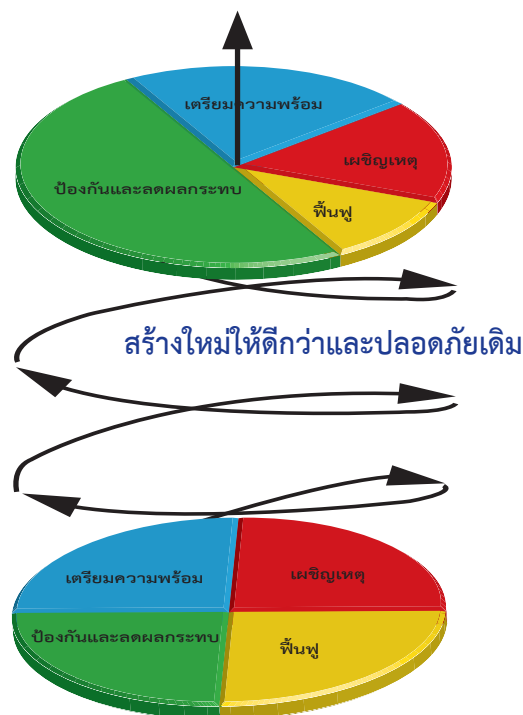
การฟื้นฟู

การฟื้นฟู เป็นการดำเนินการภายหลังจากที่ภาวะฉุกเฉินจากสาธารณสุขบรรเทาลง หรือได้ผ่านพ้นไปแล้ว เพื่อปรับสภาพระบบสาธารณสุขูปโภค การดำรงชีวิต และสภาวะวิถีความเป็นอยู่ของชุมชนที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาวะปกติ หรือพัฒนาให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer) ตามความเหมาะสม โดยการนำปัจจัยต่าง ๆ ในการลดความเสี่ยงจากสาธารณสุขภัยเข้ามาช่วยในการฟื้นฟู ซึ่งหมายถึง การซ่อมสร้าง (Reconstruction) และการฟื้นฟูสภาพ (Rehabilitation) โดยมีหลักการสำคัญของการฟื้นฟู ได้แก่

การช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เพื่อให้การดำรงชีวิตกลับเข้าสู่ภาวะปกติ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพิงความช่วยเหลือจากภายนอกแต่เพียงอย่างเดียว

ผู้ประสบภัยต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดกระบวนการยอมรับและมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะดำเนินการ

การพิจารณาความเสี่ยงต่อการฟื้นคืนสภาพและการสร้างใหม่เสมอ เพื่อไม่ให้งบประมาณต้องสูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์จากการเกิดสาธารณสุขภัยครั้งต่อไป

แผนภาพที่ 6 - 1 : วงจรการจัดการสาธารณสุขสู่การสร้างใหม่ให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม

6.1 แนวคิดเชิงกลยุทธ์ในการฟื้นฟู

การฟื้นฟูสภาพหลังสาธารณภัยต้องมีการประเมินสาธารณภัยที่เกิดขึ้น ได้แก่ ความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน สภาพแวดล้อม ระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย การสูญเสียพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่สำคัญในพื้นที่ประสบภัย ต้นทุนของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงจากสาธารณภัยที่เกิดขึ้นเมื่อเทียบกับสภาพปกติ ระบบสาธารณูปโภคที่ถูกทำลาย การเยียวยาจากผลกระทบทั้งหมดที่เกิดขึ้นให้กลับคืนสู่สภาพเดิม ฯลฯ ดังนั้น การฟื้นฟูที่มีประสิทธิภาพจึงมีปัจจัยสำคัญ ๆ ประกอบด้วย ด้านกายภาพ (Physical) ด้านชีวภาพ (Biological) ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์มนุษย์ (Human use value) และด้านคุณภาพชีวิต (Quality of life) โดยให้นำผลการประเมินสาธารณภัยและปัจจัยสำคัญมาใช้อำหนดเป็นกรอบแผนการฟื้นฟู ได้แก่

6.1.1 ระยะสั้น เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากการค้นหา การบรรเทา และการช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉินได้ยุติลง เพื่อสนองความต้องการที่จำเป็นของผู้ประสบภัย ธุรกิจ และชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยในระยะเร่งด่วนหรือระยะสั้น รวมถึงการจัดมาตรการรักษาความปลอดภัยไม่ให้เกิดอันตรายหรือสาธารณภัยซ้ำขึ้นอีก การประเมินความเสียหายของโครงสร้างพื้นฐาน การจัดเตรียมที่พักอาศัยชั่วคราว และการให้บริการสาธารณะ

6.1.2 ระยะกลาง เป็นการดำเนินการต่อเนื่องในการประสานและสนับสนุนชุมชนที่ประสบภัย ฟื้นฟูหรือสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตขึ้นใหม่ การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสภาพจิตใจร่างกาย และสังคมของผู้ประสบภัย

6.1.3 ระยะยาว เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากระยะกลาง ซึ่งอาจใช้เวลาหลายเดือนหรือหลายปี นับจากหลังเกิดสาธารณภัย โดยมุ่งเน้นการกลับสู่สภาวะปกติ หรือให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม

6.2 กลยุทธ์ฟื้นฟูอย่างยั่งยืน

6.2.1 กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการประเมินความต้องการหลังเกิดสาธารณภัย (Post - Disaster Need Assessment : PDNA)

เป็นการประมาณการความเสียหายของสินทรัพย์ทางกายภาพและสาธารณูปโภคที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยขนาดใหญ่ และความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจที่เป็นผลตามมา รวมทั้งเป็นการประเมินมิติทางด้านสังคม โดยเฉพาะความต้องการในการฟื้นฟูระดับชุมชน และภาคส่วน/สาขาการผลิต (Sector) ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทั้งนี้ ขอบเขตของแผนงานและกระบวนการเพื่อการฟื้นฟูนอกจากจะขึ้นอยู่กับความเสียหาย ความสูญเสีย และความต้องการแล้ว ยังต้องคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่ ตลอดจนยุทธศาสตร์สำคัญในการฟื้นฟูของประเทศ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจระดับนโยบายในการสร้างคืนใหม่ให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม โดยให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นหน่วยงานดำเนินการ และกระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง และสำนักงานงบประมาณ เป็นหน่วยร่วมดำเนินการ

(1) แนวทางปฏิบัติการประเมินความเสียหายและความสูญเสีย (Damage and Loss Assessment : DALA)

เป็นการวิเคราะห์ผลกระทบจากสาธารณภัยที่ประมาณการเชิงปริมาณว่า เกิดผลกระทบอะไรขึ้นจากเหตุการณ์สาธารณภัย โดยอาศัยการเก็บข้อมูลทุติยภูมิจากพื้นที่ประสบภัย และนำข้อมูลจากการประเมินไปใช้ในการประมาณการซ่อมสร้างสิ่งก่อสร้างที่เสียหายไป และการวางแผน การฟื้นฟูจากความสูญเสียที่เกิดขึ้น ซึ่งการประเมินความเสียหายและความสูญเสีย ประกอบด้วย

(1.1) การประเมินความเสียหาย (Damages Assessment)	(1.2) การประเมินความสูญเสีย (Losses Assessment)
<ul style="list-style-type: none"> • สินทรัพย์ทางกายภาพที่ถูกทำลายทั้งหมดหรือบางส่วน อันรวมถึงอาคารและส่วนประกอบ โครงสร้างพื้นฐานสินค้าที่เก็บไว้ในคลัง ทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ • ความเสียหายเกิดขึ้นระหว่างหรือหลังเกิดเหตุการณ์ในพื้นที่ • ความเสียหายคำนวณในเชิงกายภาพและคิดคำนวณด้วยมูลค่าทดแทนเป็นตัวเงิน • คำนวณหามูลค่าในการซ่อมแซมหรือสร้างสิ่งใหม่ของทรัพย์สินที่ถูกทำลาย 	<ul style="list-style-type: none"> • การหมุนเวียนทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป อันเนื่องมาจากสาธารณภัย • ความสูญเสีย เช่น ผลผลิตที่ไม่สามารถเกิดขึ้นและขายได้ และมีผลให้เกิดค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากกระบวนการผลิตมูลค่าต้นทุนการดำเนินการต่อหน่วยเพิ่มขึ้นและรายได้ที่ลดลงรายจ่ายที่ไม่ได้คาดหมาย (เช่น การช่วยเหลือทางมนุษยธรรม การรื้อถอน และการขนย้าย ซากปรักหักพัง) • ความสูญเสียเกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงระยะเวลาที่เกิดสาธารณภัยจนถึงเมื่อเศรษฐกิจได้รับการฟื้นฟูกลับมาสู่สภาพปกติ และมีการก่อสร้างทรัพย์สินที่เสียหายสิ่งใหม่เสร็จสิ้นโดยสมบูรณ์ • ความสูญเสียจะถูกคิดคำนวณด้วยมูลค่าในปัจจุบัน (Present Value)
<p>(1.3) การคำนวณมูลค่าผลกระทบจากสาธารณภัยที่มีผลต่อมวลรวมของระบบเศรษฐกิจมหภาค โดยอ้างอิงกับอัตราการเติบโตของระบบเศรษฐกิจ หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) รวมถึงดุลการชำระเงิน และสถานการณ์ทางการเงินของประเทศ</p>	

(2) แนวทางปฏิบัติการวิเคราะห์ผลกระทบทางสังคมและผลกระทบที่มีต่อประชาชน

เป็นการประเมินผลกระทบของสาธารณภัยต่อการพัฒนาหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการประเมินความต้องการของมนุษย์ด้านการฟื้นฟู (Human Recovery Needs Assessment : HRNA) คือ การประเมินความต้องการของประชาชนและชุมชน เพื่อให้สามารถวางกรอบนโยบายการฟื้นฟูสร้างสิ่งใหม่ได้อย่างเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับ

6.2.2 กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบปฏิบัติการและบริหารจัดการด้านการฟื้นฟู

(1) **แนวทางปฏิบัติในการฟื้นฟูสุขภาพผู้ประสบภัย** ได้แก่ ด้านสมรรถภาพทางกายให้แก่ผู้ประสบภัย (การตรวจรักษา ป้องกัน ควบคุมโรค และการฟื้นฟูความแข็งแรงทางร่างกาย) ด้านสภาพจิตใจของผู้ประสบภัย โดยให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำแผนปฏิบัติการและกำหนดแนวทางการปฏิบัติร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงาน และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(2) **แนวทางปฏิบัติในการฟื้นฟูสถานภาพสังคม** ได้แก่ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และคำปรึกษาต่าง ๆ การรับแจ้งเหตุและประสานการช่วยเหลือ การฟื้นฟูอาชีพ การช่วยเหลือด้านการเสริมศักยภาพประชาชน/ชุมชน การโยกย้ายและการตั้งถิ่นฐานของผู้ประสบภัย การทำให้ประชาชนหรือผู้ประสบภัยสามารถกลับมาประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตได้อย่างปกติ โดยให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำแผนปฏิบัติการและกำหนดแนวทางการปฏิบัติร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงาน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง

(3) **แนวทางปฏิบัติในการฟื้นฟูและเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ** ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือทางการเงินที่จำเป็น การกำหนดแนวทางการปฏิบัติด้านการเงินการคลังที่เหมาะสม เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ประสบภัยสามารถกลับมามีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เช่น เงินให้เปล่า (Grant) เงินอุดหนุน (Subsidies) เงินสมทบ (Co-funding) เงินชดเชย (Compensation) การผ่อนผันด้านการเงิน (Prolong) การพักชำระหนี้ การช่วยเหลือด้านการกู้ยืมหรือการลดหย่อนภาษี ดอกเบี้ยการจัดตั้งกองทุนพิเศษเพื่อการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย รวมถึงเงินทุนในด้านต่าง ๆ เช่น การฟื้นฟูอาชีพแก่ผู้ประสบภัย การฟื้นฟูภาคการเกษตร กองทุนเงินกู้ยืม เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อส่งเสริมการลงทุนประกอบอาชีพ เงินแก้ไขปัญหาด้านสาธารณสุขฉุกเฉินในระยะสั้น เป็นต้น โดยให้กระทรวงการคลัง เป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำแผนปฏิบัติการและกำหนดแนวทางการปฏิบัติด้านเศรษฐกิจ การเงินการคลัง และมีกระทรวงพาณิชย์ เป็นหน่วยงานสนับสนุน

(4) **แนวทางปฏิบัติในการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม** ได้แก่ การกำหนดแนวทางการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนและแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติ รวมทั้งพื้นที่ชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัย โดยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำแผนปฏิบัติการและกำหนดแนวทางการปฏิบัติร่วมกับส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6.2.3 กลยุทธ์ที่ 3 เสริมสร้างแนวทางการฟื้นฟูที่ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer)

(1) **แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูชุมชนและการพัฒนาศักยภาพ**
ให้วางแผนและดำเนินกิจกรรมฟื้นฟูอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วมกับชุมชน เพื่อให้มีความพร้อมรับมือและฟื้นกลับอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นการดำเนินงานฟื้นฟูที่ต่อเนื่องจากการบรรเทาภัยที่เกิดขึ้น โดยให้จัดเวทีประชุมหารือเพื่อบูรณาการกระบวนการวางแผนการฟื้นฟูให้มีสาระสำคัญ เช่น ระบุขอบเขต ลักษณะสำคัญของผลกระทบจากภัย การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการในการวางแผนการฟื้นฟู การระบุและติดตามการแก้ไขความขัดแย้ง และการลดความแตกต่าง รวมถึงการประยุกต์ใช้หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนในการวางแผน และการกำหนดการประสานความต้องการที่ยังไม่ได้รับการช่วยเหลือ

(2) แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูบริการด้านสุขภาพ และการบริการสังคม

ให้เสริมสร้างความพร้อมที่จะรับมือ และการฟื้นฟูสู่สภาวะปกติได้อย่างรวดเร็วของท้องถิ่นในการบริการด้านสุขภาพ และการบริการด้านสังคมของบุคคลและชุมชนที่ประสบภัย ครอบคลุมถึงการสาธารณสุข สุขภาพจิต และการบริการทางการแพทย์

(3) แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูที่อยู่อาศัย

ให้มีการบูรณะ และการก่อสร้างที่อยู่อาศัยที่ถูกทำลายและได้รับความเสียหายใหม่หรือพัฒนาที่อยู่อาศัยถาวร เพื่อเป็นทางเลือกใหม่ในการแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยที่จะรองรับความต้องการของทั้งชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความถาวรยั่งยืนและความต้านทานต่อสาธารณภัยของที่อยู่อาศัย ทั้งนี้ ภารกิจสนับสนุนการฟื้นฟูที่อยู่อาศัยมุ่งที่จะแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยหลังการเกิดสาธารณภัยเพื่อป้องกันและลดผลกระทบต่อสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้นอีก

(4) แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูระบบโครงสร้างพื้นฐาน

เพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานฟื้นฟูระบบโครงสร้างพื้นฐานให้ลุล่วงเร็วขึ้น โดยจะเกี่ยวข้องกับหน่วยงานเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีความเชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมบริการและประชาชนในภาคส่วนโครงสร้างพื้นฐานหลายภาคส่วน ซึ่งมีขอบเขตครอบคลุมโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนหลักและส่วนย่อยดังต่อไปนี้ : พลังงาน น้ำ เขื่อน การสื่อสาร ระบบการขนส่ง การเกษตร (การผลิตอาหารและการจัดส่ง) สถานที่ทำการของรัฐบาล สาธารณูปโภค การสุขาภิบาล วิศวกรรม การควบคุม และระบบอื่น ๆ ที่สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพด้านการสื่อสาร รวมถึงสถานที่ทำการสำหรับการให้บริการ ได้แก่ ความปลอดภัย สาธารณะ การบริการฉุกเฉิน และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น

(5) แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และทรัพย์สินทางประวัติศาสตร์ในการดำเนินงานตอบโต้และฟื้นฟูที่เหมาะสม เพื่อที่จะสงวน อนุรักษ์ บูรณะ และปฏิสังขรณ์ให้กลับคืนสู่สภาพเดิมหรือดีกว่าหรือปลอดภัยกว่าเดิมตามที่ชุมชนร้องขอการสนับสนุน โดยเป็นการกระตุ้นให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในทุกระดับ รวมถึงหน่วยงานภาคเอกชนที่เป็นเครือข่ายให้การสนับสนุนแผนงานและภารกิจสำคัญตามแผนปฏิบัติการท้องถิ่นที่กำหนดวิธีการที่จะใช้ทรัพยากรและสมรรถนะเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนได้ตรงและเพียงพอ

(6) แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจ

ส่งเสริมและสนับสนุนการพลิกฟื้นระบบเศรษฐกิจ (รวมถึงด้านเกษตรกรรม) คืนสู่สภาวะที่มั่นคง และพัฒนาโอกาสทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งยั่งยืน และสามารถอยู่รอดในเชิงเศรษฐกิจได้ ทั้งนี้ สาธารณภัยไม่เพียงแต่สร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินเท่านั้น แต่ยังเกิดความเสียหายให้กับตลาดสินค้าและบริการทั้งหมดอีกด้วย ดังนั้น ความรวดเร็วและประสิทธิภาพในการพลิกฟื้นชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเอง และมีความสามารถในการอยู่รอดขึ้นอยู่กับ การปรับตัวอย่างรวดเร็วให้เข้ากับสภาวะ

ตลาดที่เปลี่ยนไป การเปิดดำเนินธุรกิจต่อเนื่อง และ/หรือการสร้างธุรกิจใหม่ การดำเนินธุรกิจทำให้มีการจ้าง
คนงาน การจัดหาบริการให้และตอบสนองความต้องการของชุมชน รวมถึงการสร้างรายได้อีกครั้ง
ซึ่งเป็นการช่วยเหลือชุมชน รวมถึงการสนับสนุนทางการเงินในการฟื้นฟูด้านอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการเสริมสร้าง
ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ การดึงดูดการลงทุนจากภายนอก และบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน
เป็นประเด็นสำคัญที่ไม่อาจจะมองข้ามได้ในฐานะที่เป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับการฟื้นฟูเศรษฐกิจของชุมชน

ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) ได้คาดการณ์ว่า พ.ศ. 2568 ประชากรในภูมิภาคเอเชียจะมีความหนาแน่นสูง และจะเกิดมหานคร (megacity) ขึ้นมากที่สุดในโลก โดยจะเพิ่มขึ้นถึง 21 แห่ง จาก 37 แห่งที่มีอยู่ทั่วโลก ซึ่งหมายถึงภูมิภาคเอเชียจะมีความเสี่ยงจากสาธารณภัยที่อาจสร้างความเสียหายได้หลายล้านล้านบาท ในขณะที่ศักยภาพและความพร้อมในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของแต่ละประเทศยังมีความแตกต่างกัน อันเป็นเหตุให้ผลกระทบจากสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบันมีความ “ไร้พรมแดน” กล่าวคือ สาธารณภัยที่เกิดขึ้นไม่เพียงจะส่งผลกระทบต่อการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของรัฐบาลประเทศนั้น ๆ แต่ยังมีผลให้ประเทศเพื่อนบ้านหรือประเทศอื่น ๆ ต้องหยุดชะงักด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุนี้ความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยและการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเมื่อประสบสาธารณภัย จึงเป็นเรื่องสำคัญของแต่ละประเทศ รวมทั้งประเทศไทย ต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งกันและกันในการเพิ่มศักยภาพการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้แก่ประเทศที่ประสบภัยในแต่ละครั้งให้ได้

7.1 แนวคิดเชิงกลยุทธ์ความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

ประเทศไทยได้ร่วมให้การรับรองกรอบการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย และกรอบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ซึ่งกลายเป็นนโยบายด้านต่างประเทศที่ทำให้ประเทศไทยมีโอกาสเข้าร่วมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยภายใต้กรอบต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพของประเทศไทย 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) การประสานงานด้านมนุษยธรรมของประเทศให้มีความเป็นเอกภาพ (2) การปฏิบัติตามด้านมนุษยธรรมของประเทศเป็นไปตามมาตรฐานของโลก (3) การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศบนฐานความรู้ตามหลักสากล และ (4) การนำประเทศไทยสู่ระดับแนวหน้าในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

7.2 กลยุทธ์ร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงสาธารณสุข

7.2.1 กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมที่มีเอกภาพ

(1) แนวทางปฏิบัติ “การรับ” ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากต่างประเทศ

(1.1) จัดทำมาตรฐาน แผนปฏิบัติการ คู่มือประชาสัมพันธ์และขั้นตอนการรับความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากต่างประเทศ เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานและการปฏิบัติของหน่วยงานฝ่ายไทยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศที่จะให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเมื่อเกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง ทั้งนี้ ต้องสอดคล้องกับกฎหมาย/กฎระเบียบของประเทศไทยและระหว่างประเทศ ตลอดจนกรอบการปฏิบัติต่าง ๆ ของสากลที่ได้รับการรับรอง โดยให้กระทรวงการต่างประเทศ ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งต้องประกอบด้วยสาระสำคัญอย่างน้อย ได้แก่ แนวทางปฏิบัติของประเทศไทยในการขอรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เงื่อนไขและขั้นตอนในการรับ ร้องขอ ปฏิเสธ และยุติความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ขั้นตอนการเปิดรับ การจัดการข้อมูล การรักษาระบบ National Single Window ตามข้อ 7.2.1 (3) พร้อมทั้ง ขั้นตอนการอำนวยความสะดวก และการดูแลความปลอดภัยให้แก่ต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ และองค์กรต่างประเทศอื่น ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือ โดยครอบคลุมการจัดการความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ได้แก่ บุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการช่วยเหลือและบรรเทาทุกข์ ผู้เชี่ยวชาญที่มี ใบประกอบวิชาชีพเฉพาะ เช่น แพทย์ วิศวกร สถาปนิก พนักงานขับเครื่องจักรกล เป็นต้น รวมถึงเครื่องอุปโภค บริโภค อุปกรณ์ในการช่วยเหลือ การปฏิบัติงานของบุคลากร/ผู้เชี่ยวชาญ และอุปกรณ์ชนิดพิเศษ เช่น ยานพาหนะ เครื่องจักร อุปกรณ์การสื่อสาร อุปกรณ์ดาวเทียม คลื่นความถี่ อุปกรณ์ทางการแพทย์ ยาและเวชภัณฑ์ เป็นต้น พร้อมทั้ง การขนส่งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ ศูนย์ค้นหา ทรัพยากรทางทหาร และเงินบริจาค

(1.2) จัดให้มีการฝึกการรับความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากต่างประเทศเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยให้เป็นการฝึกระดับประเทศของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และให้กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นหน่วยจัดการฝึก โดยให้มีสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล และองค์การระหว่างประเทศเข้าร่วมการฝึก

(2) แนวทางปฏิบัติ “การให้” ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ต่างประเทศ

(2.1) จัดทำมาตรฐาน แผนปฏิบัติการ คู่มือประชาสัมพันธ์และขั้นตอนการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ต่างประเทศ เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานและการปฏิบัติของหน่วยงานฝ่ายไทยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนต่างประเทศที่จะรับความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากประเทศไทย โดยต้องสอดคล้องกับกฎหมาย/กฎระเบียบของประเทศไทยและระหว่างประเทศ ตลอดจนกรอบการปฏิบัติต่าง ๆ ของสากลที่ได้รับการรับรอง โดยให้กระทรวงการต่างประเทศ ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ซึ่งต้องประกอบด้วยสาระสำคัญอย่างน้อย ได้แก่ หน้าที่ความรับผิดชอบของประเทศไทยในฐานะผู้ให้ความช่วยเหลือ หน้าที่ความรับผิดชอบของประเทศรับความช่วยเหลือ เงื่อนไขและขั้นตอนในการให้และยุติความช่วยเหลือ ทั้งนี้ ให้ครอบคลุมการจัดการความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตามข้อ 7.2.1 (1.1)

(2.2) จัดให้มีการฝึกการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากต่างประเทศเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยให้เป็นการฝึกระดับประเทศของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กรณีสาธารณภัยที่เกิดอยู่นอกอาณาเขตของประเทศไทย) และให้กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นหน่วยจัดการฝึก โดยให้มีสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลต่างประเทศที่ประจำอยู่ในประเทศไทยเข้าร่วมการฝึก

(3) แนวทางปฏิบัติระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียว (Single Window System)

เพื่อให้การ “รับ” และ “ให้” ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในภาวะฉุกเฉินมีเอกภาพ และได้มาตรฐานสากล จึงให้มีการประสานงานเพื่อการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของประเทศเพียงจุดเดียว โดยให้สอดคล้องกับหลักการสากลว่าด้วยการพัฒนาระบบการประสานงาน ณ จุดเดียว (National Single Window : NSW) ตามมติสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ที่ 60/21 วันที่ 23 พฤศจิกายน 2548 เอกสารข้อเสนอแนะลำดับที่ 33 ของศูนย์การส่งเสริมการค้าและธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์แห่งสหประชาชาติ (UN/CEFACT) โดยคณะกรรมการเศรษฐกิจยุโรป และกรอบความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของอาเซียน วันที่ 9 ธันวาคม 2548 เพื่อเป็นระบบจัดการข้อมูลและเอกสารในการอนุญาตนำเข้าและส่งออกทางธุรกรรมระหว่างประเทศเพียง ณ จุดเดียวในการจัดการสาธารณภัย แผนภาพที่ 7 - 1 ไม่ว่าจะเป็นการนำเข้าทางกายภาพหรือทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีการแจ้งข้อมูลไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ/หรือมีกระบวนการควบคุมร่วมกัน เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในธุรกรรมนั้นได้รับประโยชน์อย่างรวดเร็วและถ้วนหน้า ทั้งนี้ ให้การจัดการในภาวะฉุกเฉินนำระบบดังกล่าวสนับสนุนในการจัดการสิ่งของต่าง ๆ ที่ได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ หรือให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ โดยให้ดำเนินการดังนี้

(3.1) จัดให้มีการพัฒนาระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียว (National Single Window : NSW) ของกรมศุลกากรตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2550 มาปรับใช้ เพื่ออำนวยความสะดวกด้านศุลกากรในการจัดการสาธารณภัย และเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 โดยให้กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก กระทรวงการคลัง และกระทรวงมหาดไทย รวมถึงหน่วยงานนอกใบอนุญาตและใบรับรองสิ่งของบรรเทาทุกข์ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นหน่วยสนับสนุน โดยให้ครอบคลุมการจัดการความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตามข้อ 7.2.1 (1.1)

(3.2) เชื่อมโยงระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียว (National Single Window : NSW) เข้ากับระบบคลังข้อมูลสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อให้สามารถติดตาม (Tracking) การจัดเก็บสิ่งของสำรองจ่ายในคลังสำรองทรัพยากรที่กำหนดไว้ในแต่ละภาค (Stockpiling) การจัดสรร/การแจกจ่ายสิ่งของ ตลอดจนมีการปรับปรุงและพัฒนาระบบดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง โดยให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยดำเนินการ

(3.3) จัดให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่สามารถเชื่อมโยงกับต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดให้มีเว็บไซต์ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยเพื่อใช้เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ สื่อสาร และติดตามเกี่ยวกับการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมกับต่างประเทศ และองค์กรผู้ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนประชาชนทั่วไป โดยให้เป็นระบบข้อมูลสารสนเทศหลักของประเทศ

ที่ใช้แลกเปลี่ยนข้อมูลกับระบบอื่น ๆ ของภูมิภาค และองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์ประสานงาน การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของอาเซียน (ASEAN Coordinating Centre for Humanitarian Assistance and Disaster Management : AHA Centre) สำนักงานประสานด้านมนุษยธรรม แห่งสหประชาชาติ (United Nations’s Office for The Coordination of Humanitarian Affairs, UN-OCHA) และหน่วยงานหรือองค์การระหว่างประเทศ หรือหน่วยงานภาคประชาสังคมที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(3.4) ให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ใช้ระบบการประสาน ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียวเป็นหลักในการจัดการ สั่งการ ติดตาม และตรวจสอบ ความช่วยเหลือ ด้านมนุษยธรรมทั้งในการรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศเมื่อเป็นการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง และให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศอื่น ๆ

7.2.2 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรม

(1) แนวทางปฏิบัติการปรับปรุงระเบียบ/กฎหมายด้านมนุษยธรรม

ประเทศไทยต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำของ การปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมให้เป็นที่ยอมรับ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการด้านกฎหมายระหว่างประเทศและ ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านมนุษยธรรม มีอำนาจหน้าที่ติดตาม รวบรวม ศึกษา ทบทวน และวิเคราะห์ ระเบียบ/กฎหมาย/กรอบการดำเนินการด้านมนุษยธรรมทั้งที่มีอยู่ภายในประเทศและที่เป็นหลักสากล พร้อมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะด้านเทคนิคเพื่อการปรับปรุงระเบียบ/กฎหมาย/กรอบการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง กับการประสานงานและปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมของประเทศตามความเหมาะสมและจำเป็น ทั้งนี้ ให้นำศึกษาไว้ซึ่ง เงื่อนไขทางการเมืองการปกครอง สังคม และวัฒนธรรม ตลอดจนภูมิปัญญาของคนในประเทศ โดยนำเสนอ ต่อคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติให้ความเห็นชอบ

(2) แนวทางปฏิบัติการสร้างมาตรฐานบุคลากรในการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือ ด้านมนุษยธรรม

(2.1) ให้หน่วยงานภาครัฐ และภาคส่วนอื่น ๆ ร่วมกับคณะกรรมการตามข้อ 7.2.2 (1) รับผิดชอบการพัฒนามาตรฐานการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในด้านที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 9 ด้าน ตามหลักองค์การสหประชาชาติ “กลุ่มงานด้านมนุษยธรรม (cluster approach)” ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านโลจิสติกส์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว ด้านน้ำและการสุขาภิบาล ด้านการสื่อสารในภาวะฉุกเฉิน ด้านความมั่นคงทางอาหาร ด้านโภชนาการ ด้านการคุ้มครอง และด้านการศึกษาเพื่อปรับปรุงมาตรฐาน การปฏิบัติงาน

(2.2) ให้มีการจัดตั้งชุดค้นหาและกู้ภัยในเมืองแห่งชาติ (National Urban Search and Rescue : USAR) ที่มีสมรรถนะสูงในการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และปฏิบัติการ ค้นหาและกู้ภัยที่มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานของคณะที่ปรึกษาด้านการค้นหาและกู้ภัยในเขตเมืองสากล (International Search and Rescue Advisory Group : INSARAG) ซึ่งสามารถทำงานร่วมกับชุดปฏิบัติการ ด้านมนุษยธรรมระหว่างประเทศอื่น ๆ ได้ทั้งในภาวะที่เกิดสาธารณภัยอย่างร้ายแรงในประเทศ และร่วมปฏิบัติการ ระหว่างประเทศในพื้นที่ประสบภัยอื่น ๆ โดยให้กระทรวงมหาดไทย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย)

เป็นผู้ประสานงานด้านนโยบาย (Policy Focal Point) และด้านปฏิบัติ (Operation Focal Point) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม องค์การสาธารณสุขที่มีภารกิจด้านการกู้ชีพกู้ภัย และให้สำนักงานประมาณจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนามาตรฐานการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของประเทศ และศักยภาพชุดค้นหาและกู้ภัยในเมืองแห่งชาติให้ได้อย่างต่อเนื่อง เช่น การอบรมทั้งภายใน/ต่างประเทศ การฝึกพร้อมภายในประเทศ การฝึกพร้อมตามปฏิทินของ INSARAG เป็นต้น

(2.3) จัดทำแผนการพัฒนาและจัดสรรทรัพยากรบุคคลเพื่อรองรับการจัดตั้งชุดค้นหาและกู้ภัยในเมืองแห่งชาติ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ร่วมกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยดำเนินการ

(2.4) ให้ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และ/หรือผู้อำนวยการกลางเป็นผู้มีอำนาจสั่งใช้ชุดค้นหาและกู้ภัยในเมืองแห่งชาติ (National Urban Search and Rescue : USAR) สั่งการให้เตรียมความพร้อม และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายทั้งภายในราชอาณาจักร และนอกราชอาณาจักร โดยให้เบิกจ่ายงบประมาณจากงบกลางหรือกองทุนพิเศษเพื่อการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

7.2.3 กลยุทธ์ที่ 3 เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านสาธารณภัยของประเทศ

(1) แนวทางปฏิบัติในการจัดการความรู้ด้านสาธารณภัยของประเทศ

(1.1) จัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ ประกอบด้วย ข้อมูลความร่วมมือ ความเชี่ยวชาญ แหล่งทุนจากต่างประเทศ และองค์การพัฒนาระหว่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์ และจัดลำดับความสำคัญด้านการพัฒนาศักยภาพการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยเพื่อกำหนดนโยบาย/ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับต่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศไทย โดยให้กระทรวงการต่างประเทศ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลัก และให้สำนักงานสถิติแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันการศึกษาเป็นหน่วยสนับสนุน

(1.2) เชื่อมโยงฐานข้อมูลดังกล่าวไว้ในคลังข้อมูลสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการตัดสินใจกำหนดนโยบาย/ยุทธศาสตร์ ตลอดจนการวิจัยและพัฒนาต่อไป

(1.3) จัดการองค์ความรู้ด้านสาธารณภัยจากต่างประเทศผ่านศูนย์การเรียนรู้สาธารณภัยทุกระดับ โดยให้มีกระบวนการจัดการความรู้จากต่างประเทศมาประมวล/ประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบททางการเมือง สังคม และวัฒนธรรมของประเทศ

(2) แนวทางปฏิบัติในการพัฒนาความร่วมมือด้านสาธารณภัย

(2.1) จัดทำกรอบความร่วมมือด้านสาธารณภัยกับต่างประเทศ และแผนปฏิบัติการความร่วมมือด้านสาธารณภัยกับต่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีที่สอดคล้องกับทุน ศักยภาพ และความต้องการในการพัฒนาประเทศ โดยให้กระทรวงการต่างประเทศ ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลัก

(2.2) ติดตามการดำเนินงานความร่วมมือด้านสาธารณภัยกับต่างประเทศ โดยคณะกรรมการกิจการด้านต่างประเทศว่าด้วยการจัดการสาธารณภัย และรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

(3) แนวทางปฏิบัติการขับเคลื่อนความรู้ด้านสาธารณสุขสู่สาธารณะ

(3.1) จัดให้มีกระบวนการถ่ายโอนความรู้ด้านสาธารณสุข (Knowledge Transfer) ไปสู่สาธารณะให้กว้างขวาง โดยอาศัยศูนย์การเรียนรู้สาธารณสุขทุกระดับเพื่อเป็นศูนย์กลางในการรับและถ่ายทอดชุดความรู้ด้านการจัดการสาธารณสุขไปยังประชาชน นักเรียน และนักศึกษา

(3.2) พัฒนาบุคลากรด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุขให้เป็นผู้เชี่ยวชาญโดยนำความรู้ด้านสาธารณสุขจากต่างประเทศมาปรับให้เข้ากับบริบทของประเทศ

(3.3) ให้มีเครื่องมือในการระดมองค์ความรู้ในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุข โดยให้กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานเครือข่ายที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการ ได้แก่ หนังสือปกขาว (White Paper) เพื่อรวบรวมข้อมูลสาธารณสุขของประเทศไทยในรอบ 1 ปี และบทความทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการลดความเสี่ยงจากสาธารณสุขของประเทศไทย และประเทศอื่น ๆ รวมถึงจัดให้มี เวทีระดับชาติ/สมัชชาสาธารณสุข เพื่อให้ภาคส่วนต่าง ๆ มาร่วมหารือแลกเปลี่ยนรับฟังความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานและทิศทางการดำเนินงานของประเทศ

7.2.4 กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมบทบาทความเป็นประเทศแกนนำด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุข

(1) แนวทางปฏิบัติในการสร้างความเป็นเลิศด้านวิชาการและด้านปฏิบัติการ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ได้กำหนดให้ประเทศไทยต้องดำรงไว้ซึ่งความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้ได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การพัฒนาบทบาทแกนนำด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุขจะเป็นการสร้าง ความมั่นคงและมั่นใจให้แก่ นานาประเทศถึงความพร้อม ความปลอดภัยในการลงทุน และการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยการยกระดับองค์ความรู้ของสถาบันพัฒนาการจัดการสาธารณสุขแห่งชาติให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล รวมถึงความสามารถให้บริการและให้การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพให้แก่ภูมิภาคได้ ตลอดจนแสวงหาแหล่งงบประมาณในรูปแบบของกองทุนพิเศษสำหรับส่งเสริมภารกิจดังกล่าวได้อย่างต่อเนื่อง

(2) แนวทางปฏิบัติในการพัฒนาบทบาทแกนนำด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุข โดยมีกรอบแนวทางดังต่อไปนี้

(2.1) ส่งเสริมชุดปฏิบัติงานด้านค้นหาและกักกันในเมืองแห่งชาติทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร

(2.2) ให้การสนับสนุนทางวิชาการแก่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาและประเทศรายได้ต่ำ

(2.3) จัดให้มีโครงการทุนการศึกษาและวิจัยด้านการพัฒนามาตรฐานการลดความเสี่ยงจากสาธารณสุขของประเทศและของภูมิภาค

8.1 การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ได้นำกรอบแนวคิดและแนวทางการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ประกอบด้วย การมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การบูรณาการการจัดการในภาวะฉุกเฉิน การเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ซึ่งการจะดำเนินการที่จะให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์จึงต้องอาศัยการบูรณาการจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐราชการ พลเรือน ทหาร ภาคเอกชน มูลนิธิ/อาสาสมัคร และองค์การสาธารณกุศล กอปรกับแนวทางกระบวนการขับเคลื่อนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยมีคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.) เป็นกลไกสำคัญของประเทศในการกำกับดูแลยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลและเป็นรูปธรรม โดยให้มีแนวทางดังต่อไปนี้

8.1.1 การเสริมสร้างและพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเกี่ยวกับนโยบายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย รวมถึงการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น เช่น การจัดประชุมสร้างความเข้าใจ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เป็นต้น

8.1.2 การบูรณาการประสานการปฏิบัติแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติกับแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงกัน รวมทั้งจัดให้มีการฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร่วมกันทุกระดับ

8.1.3 การผลักดันให้มีงบประมาณเชิงบูรณาการด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของทุกหน่วยงาน โดยการจัดประชุมหารือกับหน่วยงานส่วนกลาง เช่น สำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางวิธีการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ รวมทั้งงบประมาณตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของหน่วยงาน และการจัดสรรงบประมาณให้แก่ระดับพื้นที่

8.1.4 การกำหนดบทบาทหน่วยงานและภาคีเครือข่ายทุกระดับในการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ได้แก่ รัฐบาล หน่วยงานกลาง หน่วยงานราชการส่วนกลาง รัฐวิสาหกิจ จังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงภาคเอกชน สถาบันการศึกษา หน่วยงานวิจัย และสื่อต่าง ๆ โดยมีแนวทางดำเนินการของแต่ละภาคส่วน ดังนี้

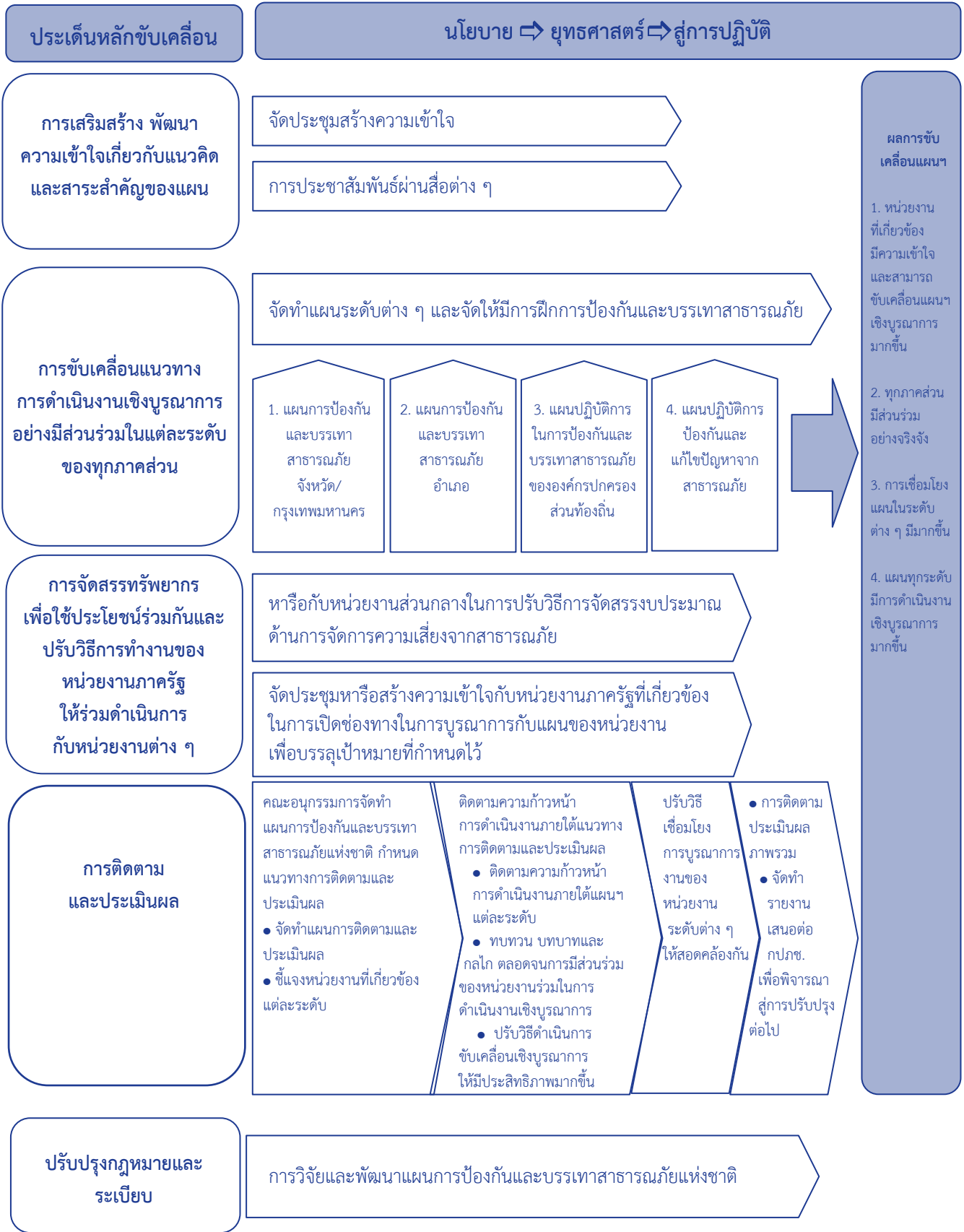
หน่วยงาน	แนวทางดำเนินงาน
(1) รัฐบาล	สนับสนุนให้การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นนโยบาย/ยุทธศาสตร์หลักของชาติ พร้อมทั้งบรรจุเป็นสาระสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(2) หน่วยงานกลาง	
(2.1) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 11)	<p>(2.1.1) จัดประชุมชี้แจงหน่วยงานร่วมในการดำเนินงานของทุกภาคส่วน ทั้งส่วนกลางและภูมิภาค เพื่อสร้างความเข้าใจและประสานความร่วมมือ เปิดโอกาสให้หน่วยงานกำหนดแนวทางร่วมกัน สำหรับใช้เป็นกรอบการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการขอตั้งงบประมาณ รวมถึงการติดตามและประเมินผล</p> <p>(2.1.2) จัดประชุมหน่วยงานส่วนกลาง ได้แก่ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกำหนดประเด็นการขับเคลื่อนที่สำคัญเพื่อบูรณาการกับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ การกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดให้เชื่อมโยงกับการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการ รวมทั้งร่วมผลักดันการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง</p> <p>(2.1.3) ประสานหน่วยงานในการตรวจสอบและประเมินผล การนำเป้าหมายการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยตามแผนประกอบการจัดทำแผนระดับกระทรวง แผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อให้ทุกหน่วยงานใช้เป็นแผนขอรับการจัดสรรงบประมาณ และเป็นกรอบการปฏิบัติของหน่วยงานต่อไป</p> <p>(2.1.4) ประสานสำนักงานสถิติแห่งชาติ จัดทำฐานข้อมูลการติดตามและประเมินผลในระดับภาพรวมและพื้นที่</p>
(2.2) สำนักงานงบประมาณ	จัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยให้ความสำคัญกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกระดับ เพื่อให้การบูรณาการการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นรูปธรรม
(2.3) สำนักคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)	ให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง กำหนดเป็นตัวชี้วัดในการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการระดับกระทรวงและระดับจังหวัด พร้อมทั้งให้มีการติดตามและประเมินผลทุกปี
(2.4) หน่วยราชการส่วนกลาง รัฐวิสาหกิจ	ให้หน่วยงานจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ของหน่วยงานทุกระดับ ให้มีการดำเนินการอย่างสอดคล้องในทิศทางเดียวกัน

หน่วยงาน	แนวทางดำเนินงาน
(3) ส่วนภูมิภาค	
(3.1) หน่วยงานระดับจังหวัด	(3.1.1) ชี้แจงนโยบายและแนวทางการดำเนินงานตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยอาจตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนติดตามและประเมินผลระดับจังหวัด ระดับอำเภอ เพื่อรับผิดชอบการดำเนินงาน และมีฐานข้อมูลเชื่อมโยงกับหน่วยงานกลางอย่างเป็นระบบ (3.1.2) ประชุมหารือเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับต่าง ๆ รวมถึงให้ความร่วมมือติดตามและประเมินผล
(3.2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จัดทำแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(4) ภาคเอกชน	มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้เป็นรูปธรรม ซึ่งแต่ละองค์กรสามารถนำประเด็นที่เกี่ยวข้องไปดำเนินงานเองหรือร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง (Public Private Partnership : PPP) พร้อมทั้งให้มุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร (Corporate Social Responsibility : CSR) ภายใต้หลักจริยธรรมและการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย อันนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน
(5) สถาบันการศึกษา/หน่วยงานวิจัย	ให้ความรู้แก่ภาคีเครือข่ายทั้งด้านวิชาการและการปฏิบัติ สนับสนุนเงินทุนและประสานความร่วมมือเครือข่ายการวิจัย เพื่อผลิตผลงานวิจัย สร้างองค์ความรู้ เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายทั้งระดับประเทศสู่ระดับพื้นที่
(6) สื่อสารมวลชน	ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์กระตุ้นให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมขับเคลื่อนเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และดำเนินงานภายใต้แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ รวมถึงสะท้อนสถานการณ์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยด้านต่าง ๆ ที่ชัดเจนสู่ประชาชน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8.1.5 การติดตามและประเมินผล โดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งส่วนกลางและระดับพื้นที่ที่กำหนดให้จัดทำรายงานผลการดำเนินการเป็นประจำทุกปี รวมทั้งการติดตามและประเมินผลในการนำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติในทุกระดับ โดยดำเนินการในช่วงกลางแผนและปลายแผนเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาแนวทางในการปรับปรุงหรือทบทวนแผนต่อไป

8.1.6 การวิจัยและพัฒนาการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศภายใต้แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อใช้ในการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีมาตรฐานและดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กระบวนการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ สามารถอธิบายได้ดังแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ 8 - 1 : กระบวนการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

ความเชื่อมโยงการขับเคลื่อนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้

ประเด็นการขับเคลื่อนสำคัญ	ยุทธศาสตร์การมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย	ยุทธศาสตร์การบูรณาการการจัดการในภาวะฉุกเฉิน	ยุทธศาสตร์การเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน	ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย
1. การหลีกเลี่ยงภัยอันตรายลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นโดยการลดความประมาท และความล่าแหลม พร้อมทั้งการเพิ่มขีดความสามารถในการเตรียมพร้อมกับสาธารณภัยที่เกิดขึ้น	✓			
2. มาตรการป้องกัน แนวทางปฏิบัติในการป้องกัน การลดผลกระทบ และการเตรียมความพร้อมที่มีประสิทธิภาพ	✓			
3. การจัดการสาธารณภัยในภาวะฉุกเฉินเป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐาน เป็นเอกภาพ และบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล		✓		
4. ผู้ประสบภัยได้รับความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์อย่างรวดเร็วทั่วถึง และทันเหตุการณ์		✓		
5. ลดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยให้มัน้อยที่สุด		✓		
6. ฟื้นฟูให้ผู้ประสบภัยได้รับการสงเคราะห์ ช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว ทั่วถึง ต่อเนื่อง เป็นธรรมและสามารถกลับไปดำรงชีวิตได้ตามปกติ			✓	
7. พื้นที่ประสบภัยได้รับการฟื้นฟูให้กลับคืนสู่สภาวะปกติหรือให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม			✓	
8. การพัฒนาระบบและกลไกงานด้านสาธารณภัยร่วมกับหน่วยงานและองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ				✓
9. การพัฒนาและเชื่อมโยงกับมาตรฐานงานด้านสาธารณภัยระดับภูมิภาค อนุภูมิภาค และระหว่างภูมิภาค				✓

หมายเหตุ : หน่วยงานหลัก/ ภาคีเครือข่าย สามารถใช้ผังความเชื่อมโยงตรวจสอบประเด็นที่ดำเนินการในแผนฯ เพื่อเชื่อมโยงกับภารกิจ/ บทบาทหน่วยงานที่สอดคล้องกับประเด็นการขับเคลื่อนสำคัญ 9 ข้อ สำหรับใช้จัดทำแผนงาน/ โครงการ เพื่อขอตั้งงบประมาณในการขับเคลื่อนแผนฯ

แผนภาพที่ 8 - 2 ความเชื่อมโยงการขับเคลื่อนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ

8.2 การติดตามและประเมินผล

8.2.1 แนวทางการติดตามและประเมินผล ประกอบด้วย **หลักการประเมินผลสัมฤทธิ์** โดยวิเคราะห์การบรรลุถึงเป้าหมายการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย **หลักการคิดเชิงเหตุผล** เชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลผลิตไปสู่ผลลัพธ์และผลกระทบด้วยข้อมูล รวมถึงเหตุผลเชิงประจักษ์ที่เชื่อถือได้ และหลักความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม พร้อมทั้งกำหนดให้มีการจัดทำรายงานผลเสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติทั้งรายปี กลางแผน และปลายแผน

8.2.2 หน่วยงานและภาคีเครือข่ายดำเนินการติดตามและประเมินผล โดยให้คณะอนุกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เป็นหน่วยรับผิดชอบหลักดำเนินงานตามแนวทางการผลักดันประเด็นสำคัญไปสู่การปฏิบัติ โดยมีแนวทางปฏิบัติในการติดตามและประเมินผล ดังนี้

(1) **คณะอนุกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ดำเนินงาน ดังนี้**

- (1.1) ติดตามและประเมินผลประเด็นการขับเคลื่อนที่สำคัญ
- (1.2) ติดตามและประเมินผลระดับยุทธศาสตร์
- (1.3) ติดตามและประเมินผลภาพรวม

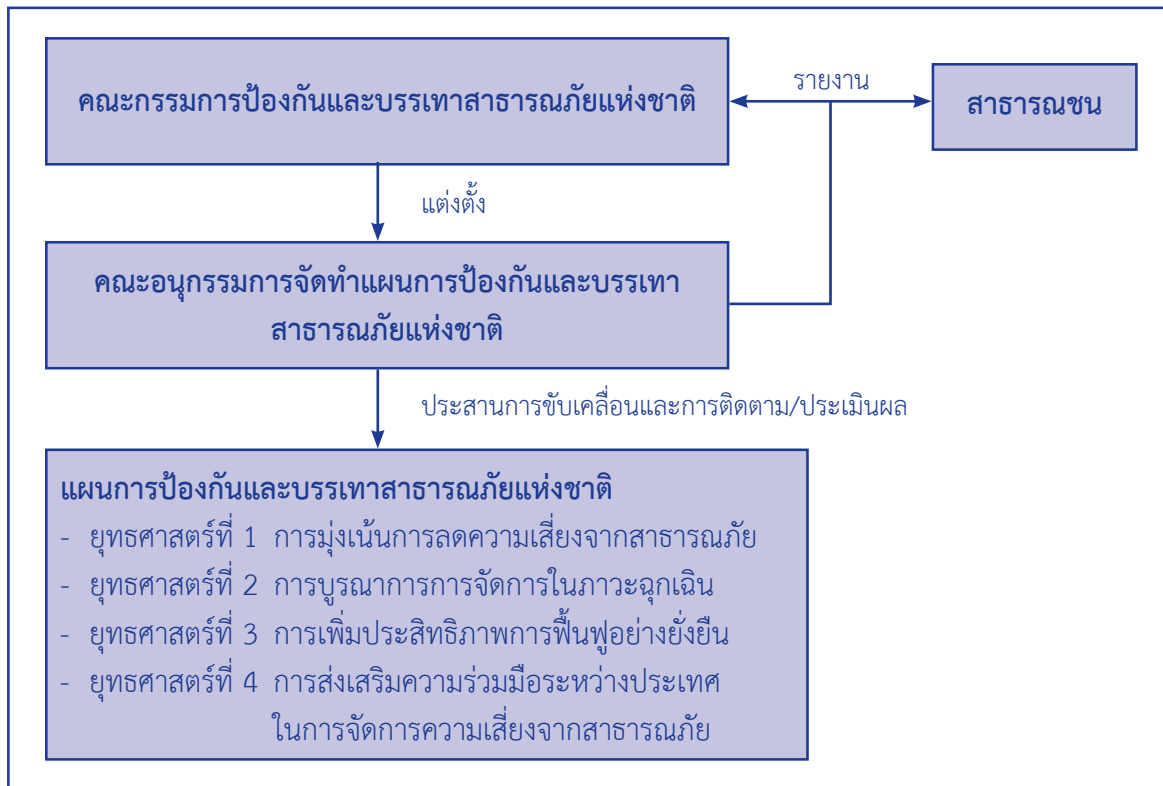
โดยให้จัดทำรายงานการติดตามและประเมินผลภาพรวมที่บรรลุผลตามเป้าหมายการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย การประเมินผลกระทบจากการขับเคลื่อน และสรุปภาพรวมการติดตามและประเมินผล พร้อมทั้งจัดทำเป็นรายงานเสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติพิจารณาเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหรือทบทวนแนวทางการดำเนินงานต่อไป

(2) **กรอบระยะเวลาการติดตามและประเมินผล**

- (2.1) การติดตามและประเมินผลรายปี
- (2.2) การติดตามและประเมินผลในระยะกลางแผนฯ
- (2.3) การติดตามและประเมินผลในระยะปลายแผนฯ

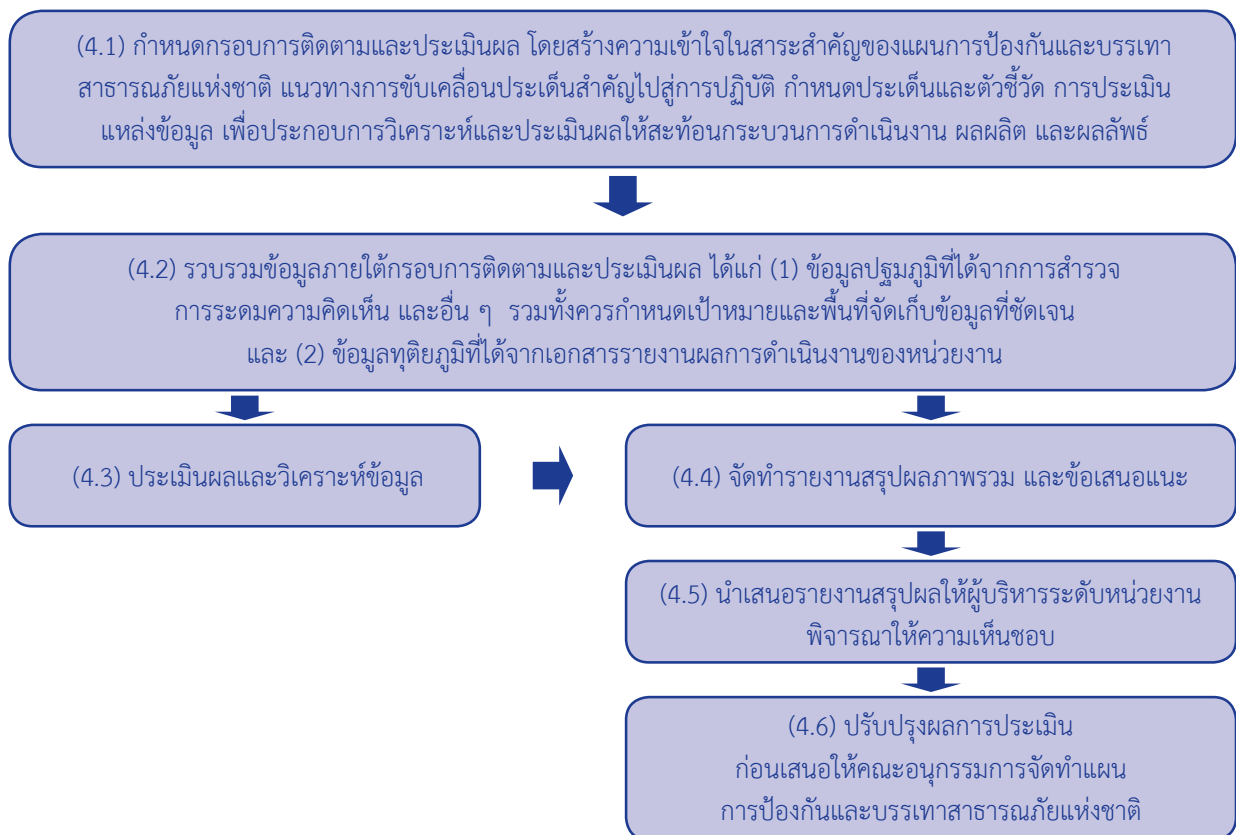
โดยให้จัดทำรายงานผลการขับเคลื่อนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยของประเทศให้มีประสิทธิภาพยกระดับไปสู่มาตรฐานตามหลักสากล ตลอดจนนำปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติต่อไป

(3) **กลไกการติดตามและประเมินผล** ให้คณะอนุกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เป็นกลไกในการประสานการปฏิบัติ ติดตาม และประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติตามแผนภาพที่ 8 - 3

แผนภาพที่ 8 - 3 : กลไกการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

(4) ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล ประกอบด้วย

แผนภาพที่ 8 - 4 : ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล

8.3 การวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) เป็นกระบวนการของการศึกษา การเรียนรู้ และการค้นหาแนวคิด แนวทาง และวิธีปฏิบัติหรือสิ่งประดิษฐ์ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาเทคนิค วิธีการ รูปแบบการดำเนินงาน หรือระบบการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยที่เป็นประโยชน์ทั้งแก่ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน รวมทั้งการนำสิ่งที่ได้มีการคิดค้นหรือค้นพบมาพัฒนา ออกแบบ เปลี่ยนแปลง ผลการดำเนินงาน กระบวนการดำเนินงาน และการบริการให้มีลักษณะรูปแบบใหม่ หรือ การปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าเดิม และสามารถดำเนินการร่วมกับการติดตามและประเมินผล โดยการเก็บรวบรวม ข้อมูลภายใต้กรอบการติดตามและประเมินผลในลักษณะของการทบทวนจากบทเรียนและการเรียนรู้ ทั้งก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการ ซึ่งถือว่าเป็นการทบทวนวิธีการ ให้บรรลุตามเป้าหมายการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย และนำปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นไปวิจัยและพัฒนา องค์ความรู้ด้านวิชาการที่เน้นด้านนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้แก่ ผลงานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ รวมถึงการพัฒนาระบบ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อตอบสนองความต้องการนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล โดยมีแนวทางการดำเนินการวิจัยและพัฒนา ดังนี้

8.3.1 ศึกษา ค้นคว้าด้านการวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ร่วมกับสถาบันการศึกษา ภาคเอกชน องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำองค์ความรู้ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาพัฒนาและประยุกต์ใช้เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของประเทศให้เหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานหลักสากล

8.3.2 ศึกษาบทเรียนของเหตุการณ์สาธารณภัยสำคัญที่ผ่านมา (Lesson Learnt) เพื่อให้ทราบ ข้อมูล ข้อเท็จจริงสำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ให้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นหน่วยงานกลาง ในการประสานการดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิรูประบบวิจัยของประเทศ ร่วมกับหน่วยงานให้ทุนต่าง ๆ ภายใต้เครือข่ายองค์กรบริหารงานวิจัยแห่งชาติ (คอบช.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ในการขับเคลื่อนการวิจัยสู่การพัฒนาประเทศแบบบูรณาการและยั่งยืน

8.4 การทบทวนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 44 กำหนดว่าในกรณีที่ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับสาธารณภัยหรือการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ได้กำหนดไว้ในแผนต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ เปลี่ยนแปลงไปหรือแผนดังกล่าวได้ใช้ครบห้าปีแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผน ดำเนินการปรับปรุงหรือทบทวนแผนที่อยู่ในความรับผิดชอบ

กรณีที่ได้ดำเนินการตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 และได้มีการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผน หรือมีการวิจัยและพัฒนา พบข้อบกพร่องหรือ มีนวัตกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ทันสมัยและเหมาะสมให้พิจารณาทบทวนปรับปรุง แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ได้ตามความเหมาะสม

ภาคผนวก ก นิยามศัพท์

กลยุทธ์ (Strategy) หมายถึง แผนต่างๆ ไป หรือคำแนะนำที่เลือกมาใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

กลุ่มเปราะบาง (Vulnerable Group) หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีความสามารถจำกัดในการเผชิญเหตุการณ์สาธารณภัย ซึ่งต้องการความดูแลเป็นพิเศษ เช่น เด็ก สตรีมีครรภ์ ผู้สูงอายุ บุคคลทุพพลภาพ ผู้ป่วย ผู้พลัดถิ่น ผู้ลี้ภัย คนต่างด้าว

การจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management) หมายถึง การจัดระบบและบริหารจัดการทรัพยากรและความรับผิดชอบเพื่อเผชิญเหตุการณ์ฉุกเฉินทุกรูปแบบ

การซ่อมสร้าง (Reconstruction) หมายถึง การฟื้นฟูโครงสร้างและสิ่งก่อสร้างที่ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์สาธารณภัยให้กลับมาสู่สภาพที่สามารถใช้งานได้ตามเดิม

การเตรียมความพร้อม (Preparedness) หมายถึง ความพยายามในการเตรียมการรับมือกับสาธารณภัย มุ่งเน้นกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้คนมีความสามารถในการคาดการณ์ เผชิญเหตุ และจัดการกับผลกระทบจากสาธารณภัยอย่างเป็นระบบ หากมีการเตรียมความพร้อมได้ดีจะทำให้สามารถดำเนินการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมทั้งในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังการเกิดสาธารณภัย และเพิ่มโอกาสในการรักษาชีวิตให้ปลอดภัยจากเหตุการณ์สาธารณภัยได้มากขึ้น

การเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning) หมายถึง การให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และทันเหตุการณ์ผ่านทางหน่วยงาน/องค์กรต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลที่กำลังเผชิญความเสี่ยงต่อการเกิดสาธารณภัยสามารถกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อหลีกเลี่ยงหรือลดความเสี่ยงและพร้อมที่จะรับมือกับสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบรรเทาทุกข์ (Relief) หมายถึง การให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยเพื่อรักษาชีวิตและตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานให้ผู้ประสบภัยสามารถดำรงชีพอยู่ได้

การบัญชาการ (Command) หมายถึง การทำหน้าที่อำนวยการ สั่งการหรือการควบคุมโดยอาศัยอำนาจที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนในกฎหมาย กฎระเบียบหรืออำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบ

การบัญชาการร่วม (Unified Command) หมายถึง การประยุกต์ใช้ระบบบัญชาการเหตุการณ์เมื่อมีหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดการเหตุฉุกเฉินที่เกิดขึ้นมากกว่าหนึ่งหน่วยงาน หรือเมื่อเหตุฉุกเฉินที่เกิดขึ้นขยายตัวข้ามขอบเขตอำนาจหน้าที่ทางการเมือง หน่วยงานต่างๆ จะทำงานร่วมกันผ่านตัวแทนของแต่ละหน่วยงานที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกในหน่วยบัญชาการร่วม มีหน้าที่หลักในการกำหนดวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ร่วม และจัดทำแผนเผชิญเหตุที่จะใช้ร่วมกันเพียงแผนเดียว

การบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command) หมายถึง หน่วยบัญชาการที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการจัดการเหตุฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในภาพรวม และประกอบด้วยผู้บัญชาการเหตุการณ์ และเจ้าหน้าที่สนับสนุนที่ได้รับการมอบหมาย

การประเมินความเสียหายและความต้องการ (Damage and Needs Assessment : DANA) หมายถึง การประเมินผลกระทบจากสาธารณภัยเพื่อวิเคราะห์ความสามารถของผู้ประสบภัยในการเผชิญสถานการณ์ฉุกเฉินด้วยตนเอง รวมทั้งความต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอก เช่น ความช่วยเหลือด้านอาหาร น้ำดื่ม การรักษาพยาบาล สุขอนามัยและการกำจัดสิ่งปฏิกูล ด้านสุขภาวะ ที่พักพิง อุปกรณ์ยังชีพ

การประเมินความเสียหายและความสูญเสีย (Damage and Loss Assessment : DALA) หมายถึง การวิเคราะห์ผลกระทบจากสาธารณภัย เป็นการประมาณการเชิงปริมาณว่าเกิดผลกระทบอะไรขึ้นจากเหตุการณ์สาธารณภัย โดยอาศัยการเก็บข้อมูลทุติยภูมิจากพื้นที่ประสบภัย ข้อมูลจากการประเมิน จะนำไปใช้ในการประมาณการซ่อมสร้างสิ่งก่อสร้างที่เสียหายไป และเพื่อใช้ในการวางแผนเพื่อการฟื้นฟูจากความสูญเสีย

การประสานงาน ณ จุดเดียว (National Single Window : NSW) หมายถึง การเชื่อมโยงข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสาร ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการ นำเข้า ส่งออกสินค้า เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการ ในการตรวจสอบใบอนุญาต และใบรับรองต่างๆ ทางอิเล็กทรอนิกส์ ก่อนการตรวจปล่อยสินค้า ระบบนี้จะทำหน้าที่ประสานกิจกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แบบครบวงจร ผู้ประกอบการสามารถรับส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์กับองค์กรที่เกี่ยวข้องได้อัตโนมัติ ตลอด 24 ชั่วโมง โดยไม่ต้องเดินทางไปติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ ด้วยตัวเอง

การปรับตัว (Adaptation) หมายถึง การปรับตัวในระบบธรรมชาติหรือระบบมนุษย์เพื่อตอบสนองต่อสิ่งรบกวนทางภูมิอากาศหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสาธารณภัย ซึ่งจะช่วยลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นหรือช่วยสร้างโอกาสจากสภาวะวิกฤตได้

การป้องกัน (Prevention) หมายถึง มาตรการหรือแนวทางต่างๆ เพื่อช่วยขจัดผลกระทบเชิงลบจากเหตุการณ์สาธารณภัยที่อาจเกิดกับบุคคลหรือทรัพย์สินให้หมดไปอย่างสิ้นเชิง ครอบคลุมถึงมาตรการเชิงโครงสร้างและมาตรการที่ไม่ใช่เชิงโครงสร้าง

การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (Civil Defense) หมายถึง การป้องกันพลเรือนให้ปลอดภัยจากการโจมตีทางทหาร แต่ปัจจุบันครอบคลุมถึงการช่วยให้พลเรือนปลอดภัยจากการคุกคามทางสาธารณสุข ด้วยหน้าที่ของกองกำลังป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (civil defense force) จากเดิมที่มีแต่การฝึกการทหาร จึงหมายรวมถึงการดูแลให้ประชาชนปลอดภัยจากสาธารณภัยและการปฏิบัติการช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุสาธารณภัย เช่น การช่วยเหลือเคลื่อนย้ายในช่วงอพยพ การช่วยกระจายถุงยังชีพ การอำนวยความสะดวกในการขนส่งอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ การช่วยซ่อมแซม ก่อสร้างบ้านเรือนที่เสียหายจากภัยธรรมชาติ

การเผชิญเหตุ (Response) หมายถึง มาตรการหรือการปฏิบัติการต่าง ๆ ที่ควรเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและทัน่วงทีเพื่อรักษาชีวิตและให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากเหตุการณ์สาธารณภัย เช่น การกักขังภัย การปฐมพยาบาล การแจกถุงยังชีพและสิ่งของบรรเทาทุกข์ การบัญชาการในเหตุการณ์ฉุกเฉิน การประสานงานเพื่อลำเลียงผู้ป่วย การบริหารจัดการศูนย์อพยพ

การฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (Exercise) หมายถึง การจำลองสถานการณ์เพื่อฝึกฝนทักษะหรือซักซ้อมกระบวนการดำเนินงานที่ได้วางแผนไว้ เป็นแบบฝึกหัดเพื่อให้ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินได้ฝึกซ้อมขั้นตอนปฏิบัติที่จำเป็น ทำให้มีทักษะสามารถใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งช่วยให้พร้อมปฏิบัติงานได้จริงหากเกิดสาธารณภัยขึ้น

การฟื้นฟู (Recovery) หมายถึง การปรับสภาพระบบสาธารณสุขไปภาค การดำรงชีพ และสภาวะวิถี ความเป็นอยู่ของชุมชนที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาวะปกติ หรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นกว่าเก่าตามความเหมาะสม โดยการนำเอาปัจจัยต่างๆ ในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยเข้ามาช่วยในการฟื้นฟูด้วย (Build back better) หมายรวมถึง การซ่อมสร้าง (Reconstruction) และการฟื้นฟูสภาพ (Rehabilitation)

การฟื้นฟูสภาพ , การเยียวยา (Rehabilitation) หมายถึง การจัดการความเสียหายหรือผลที่เกิดจาก สาธารณภัยเพื่อพลิกฟื้นสภาวะการดำรงชีพของชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการเกิดสาธารณภัยให้กลับคืน สู่สภาพที่เป็นอยู่ก่อนหน้า รวมทั้งการดูแลสภาพจิตใจและจิตสังคม (Psychosocial Support) ของผู้ได้รับ ผลกระทบ ตลอดจนการกระตุ้นและช่วยเหลือให้เกิดการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามความจำเป็น

การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster Risk Reduction : DRR) หมายถึง แนวคิดและวิธีปฏิบัติ ในการลดโอกาสที่จะได้รับผลกระทบทางลบจากสาธารณภัยผ่านความพยายามอย่างเป็นระบบที่จะวิเคราะห์ และบริหารจัดการปัจจัยที่เป็นสาเหตุและผลกระทบของสาธารณภัย เพื่อดำเนินนโยบาย มาตรการ หรือ กิจกรรมต่าง ๆ ในการลดความล่าช้า หลุดปัจจัยที่ทำให้เกิดความเปราะบาง และเพิ่มศักยภาพในการจัดการ ปัญหา มีเป้าหมายในการลดความเสี่ยงที่มีอยู่ในชุมชนและสังคมในปัจจุบัน และป้องกันความเสี่ยงที่อาจ เกิดขึ้นในอนาคต

การลดผลกระทบ (Mitigation) หมายถึง ปฏิบัติการลดผลกระทบทางลบโดยตรงของภัยที่เป็น อันตรายต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากผลกระทบทางลบของภัยโดยมากไม่สามารถจัดให้หมดไปอย่างสิ้นเชิง แต่ขนาดและความรุนแรงของความเสียหายสามารถลดทอนลงได้จากการดำเนินนโยบายและกิจกรรมต่าง ๆ

การวิเคราะห์ความเสี่ยง , การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง กระบวนการ กำหนดลักษณะ ขนาด หรือขอบเขตของความเสี่ยงโดยการวิเคราะห์ภัยที่เกิดขึ้นและประเมินสภาวะการเปิดรับ ต่อความเสี่ยง (exposure) ความเปราะบาง (vulnerability) และศักยภาพ (capacity) ในการรับมือของชุมชน ที่อาจเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน การดำรงชีวิตและสิ่งแวดล้อม เป็นการวิเคราะห์ความน่าจะเป็น ในการเกิดผลกระทบจากภัยในพื้นที่หนึ่ง ๆ มีประโยชน์ในการวางแผนเพื่อจัดการความเสี่ยงอย่างมีระบบ

การสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ (Incident Management Assistance Team : IMAT) หมายถึง การจัดรูปแบบการบัญชาการเหตุการณ์ ซึ่งประกอบด้วยทีมงานบัญชาการและทีมงานปฏิบัติการ และเจ้าหน้าที่ที่เหมาะสมอื่น ๆ ภายในโครงสร้างระบบบัญชาการที่สามารถจะจัดส่งไปปฏิบัติงานหรือลงมือ ปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น มีการกำหนดคุณสมบัติและการรับรองอย่างเป็นทางการ

การอพยพ (Evacuation) หมายถึง การเคลื่อนย้าย การกระจาย และการนำพลเรือนออกจากพื้นที่ อันตราย หรือพื้นที่ที่อาจเป็นอันตรายอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนและมีการกำกับดูแล รวมถึงการรับรองและ การดูแลบุคคลเหล่านี้ในสถานที่ปลอดภัยด้วย

ขั้นตอนมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure : SOP) หมายถึง วิธีการ ที่ได้กำหนดหรือจัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามอย่างเป็นกิจวัตรในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง

ข่าวสาร (Intelligence) หมายถึง ข่าวสารที่เกี่ยวกับเหตุฉุกเฉินที่เกิดขึ้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ของการบัญชาการเหตุการณ์ เป็นภารกิจของส่วนแผนงานซึ่งมุ่งเน้นไปที่ข่าวสารในเหตุฉุกเฉิน

ขีดความสามารถ , ศักยภาพ (Capacity) หมายถึง ความสามารถที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือความสามารถที่อาจจะพัฒนาต่อไปให้เป็นประโยชน์มากขึ้น

คลังสำรองทรัพยากร (Stockpiling) หมายถึง วัสดุหรือเสบียงที่สะสมไว้เพื่อใช้ในเวลาที่ฉุกเฉินหรือยามเกิดภัยพิบัติ เช่น อุปกรณ์ปฐมพยาบาล อาหาร น้ำดื่ม ไฟฉาย ถูนอน เครื่องนุ่งห่ม เครื่องประกอบอาหาร

ความเปราะบาง (Vulnerability) หมายถึง ปัจจัยหรือสภาวะใด ๆ ที่ทำให้ชุมชนหรือสังคมขาดความสามารถในการปกป้องตนเอง ทำให้ไม่สามารถรับมือกับสาธารณภัย หรือไม่สามารถฟื้นฟูได้อย่างรวดเร็วจากความเสียหายอันเกิดจากสาธารณภัย ปัจจัยเหล่านี้มีอยู่ในชุมชนหรือสังคมมานานก่อนเกิดสาธารณภัย และอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้ผลกระทบของภัยมีความรุนแรงมากขึ้น

ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public-Private Partnership : PPP) หมายถึง การร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในกิจการของรัฐ โดยมักเป็นการให้เอกชนร่วมลงทุนในโครงการพื้นฐาน หรือโครงการให้บริการสาธารณะในระยะยาวที่มุ่งเน้นการให้บริการที่มีประสิทธิภาพคุ้มค่ากับต้นทุนมากกว่าภาครัฐจะดำเนินการเอง เป็นทางเลือกในการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งให้เอกชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การก่อสร้าง การดำเนินการบำรุงรักษา การจัดหาเงินทุน การให้บริการ ซึ่งเอกชนเป็นผู้บริหารจัดการความเสี่ยงของโครงการตามระยะเวลาและรายละเอียดของสัญญาที่กำหนดไว้

ความล่อแหลม (Exposure) หมายถึง การที่ผู้คน อาคารบ้านเรือน ทรัพย์สิน ระบบต่าง ๆ หรือองค์ประกอบใด ๆ มีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยและอาจได้รับความเสียหาย

ความสูญเสีย (Loss) หมายถึง ความเปลี่ยนแปลงของการหมุนเวียนสินค้าและบริการ รวมถึงสภาพทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นผลจากสาธารณภัย ความเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงระยะเวลาที่เกิดสาธารณภัย จวบจนกระทั่งมีการซ่อมแซมหรือสร้างใหม่ของทรัพย์สินที่เสียหาย และมีการฟื้นฟูทางเศรษฐกิจ อย่างสมบูรณ์ในบางกรณีอาจใช้เวลาหลายปี

ความเสียหาย (Damage) หมายถึง ทรัพย์สินทางกายภาพ เช่น อาคารและส่วนประกอบ โครงสร้างพื้นฐาน สินค้าที่เก็บไว้ในคลัง และทรัพยากรธรรมชาติ ที่ถูกทำลายทั้งหมดหรือบางส่วน โดยความเสียหายอาจเกิดขึ้นระหว่างหรือภายหลังจากประสบเหตุการณ์ภัยในทันที ความเสียหายถูกวัดในเชิงกายภาพและคิดคำนวณด้วยมูลค่าทดแทนเป็นตัวเงิน

ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นกับประชาชน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมจากการเกิดเหตุการณ์ใด ๆ

ผู้บัญชาการ (National Command) หมายถึง ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

ผู้บัญชาการเหตุการณ์ (Incident Commander) หมายถึง บุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับเหตุฉุกเฉินที่เกิดขึ้น และรับผิดชอบการพัฒนากลยุทธ์ และยุทธวิธี และการสั่งใช้และการจัดส่งทรัพยากร ผู้บัญชาการเหตุการณ์มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบโดยรวมต่อการปฏิบัติการตอบโต้เหตุฉุกเฉิน และรับผิดชอบการจัดการการปฏิบัติการตอบโต้เหตุฉุกเฉินในสถานที่เกิดเหตุทั้งหมด

ผู้อำนวยการ (Director) หมายถึง ผู้อำนวยการกลาง ผู้อำนวยการจังหวัด ผู้อำนวยการอำเภอ ผู้อำนวยการท้องถิ่น และผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร

แผนที่เสี่ยงภัย (Hazard Map) หมายถึง แผนที่แสดงพื้นที่ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการเกิดภัย เช่น อุทกภัย สึนามิ ภูเขาไฟระเบิด เป็นผลของการประเมินความเป็นไปได้ ความถี่ของการเกิดภัย ตลอดจนความรุนแรงของภัยนั้นๆ

แผนเผชิญเหตุ (Incident Action Plan) หมายถึง แผนซึ่งจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรหรือสั่งด้วยวาจาซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ทั่วไปที่สะท้อนหรือแสดงถึงกลยุทธ์ในภาพรวมสำหรับการจัดการเหตุฉุกเฉิน อาจรวมถึงการกำหนดทรัพยากรที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน ภารกิจที่มอบหมาย และข้อมูลข่าวสารสำหรับจัดการเหตุฉุกเฉินระหว่างช่วงระยะเวลาการปฏิบัติการช่วงหนึ่งหรือหลายช่วง

ภัย (Hazard) หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดจากธรรมชาติหรือการกระทำของมนุษย์ที่อาจนำมาซึ่งความสูญเสียต่อชีวิต ทรัพย์สิน ตลอดจนทำให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ภาคประชาสังคม (Civil Society) หมายถึง หน่วยงานหรือองค์กรอิสระซึ่งไม่แสวงหาผลกำไรที่มีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสาธารณะ มีเป้าหมายเพื่อก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ดีด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ยุทธวิธี (Tactics) หมายถึง การใช้งานและการกำกับดูแลทรัพยากรที่ปฏิบัติการตอบโต้เหตุฉุกเฉิน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นด้วยกลยุทธ์

ระบบเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning System) หมายถึง ระบบที่มีศักยภาพในการประมวลผลข้อมูลและแจ้งเตือนตามช่วงระยะเวลา เพื่อให้บุคคล ชุมชน และหน่วยงานที่เสี่ยงต่อภัยมีเวลาเพียงพอในการเตรียมการและรับมือได้อย่างเหมาะสม เพื่อลดโอกาสการเกิดอันตรายและความสูญเสีย

ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System : ICS) หมายถึง แนวทางในการบริหารจัดการเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับภัยทุกประเภทอย่างมีมาตรฐานในพื้นที่เกิดเหตุ ตั้งแต่เหตุฉุกเฉินขนาดเล็กไปจนถึงเหตุฉุกเฉินที่มีความซับซ้อน โดยผู้ปฏิบัติงานในบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการร่วมกันได้ภายใต้การบัญชาการแบบรวมศูนย์ (unified command) โดยปกติมีการจัดโครงสร้างระบบเพื่อการใช้งานใน 5 สายงานหลัก คือ ส่วนบัญชาการ (command) ส่วนปฏิบัติการ (operation) ส่วนแผนงาน (planning) ส่วนสนับสนุนกำลังบำรุงหรือโลจิสติกส์(logistics) และส่วนการเงิน/การบริหารจัดการ (finance/administration) ซึ่งมีความยืดหยุ่นในการปรับลดหรือขยายส่วนงานที่อาจจำเป็นหรือไม่จำเป็นต้องใช้งาน ขึ้นอยู่กับลักษณะของเหตุการณ์นั้น ๆ

ศูนย์ประสานข้อมูลร่วม (Join Information Center : JIC) หมายถึง สถานที่ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ประสานข้อมูลข่าวสารสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมการจัดการเหตุฉุกเฉิน ศูนย์ประสานข้อมูลร่วมเป็นจุดกลางของการติดต่อสำหรับสื่อข่าวทุกประเภท

หน่วยสนับสนุน (Supporting Agency) หมายถึง หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน และ/หรือให้ความช่วยเหลือด้านทรัพยากรแก่หน่วยงานอื่น ๆ

เอกภาพในการบัญชาการ (Unity of Command) หมายถึง หลักการของระบบการบัญชาการ เหตุการณ์ที่กำหนดให้แต่ละบุคคลที่ทำหน้าที่ตอบโต้เหตุฉุกเฉินจะได้รับการมอบหมายให้อยู่ภายใต้ ผู้ควบคุมดูแลเพียงหนึ่งคนเท่านั้น

ภาคผนวก v ตัวอย่างลักษณะภัย

สาธารณภัย หมายถึง อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณสุข ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศและ การก่อวินาศกรรมด้วย

1. ภัยจากอัคคีภัย

อัคคีภัย หมายถึง ภัยอันตรายอันเกิดจากไฟที่ขาดการควบคุมดูแล ทำให้เกิดการติดต่อกูลามไปตามบริเวณที่มีเชื้อเพลิงเกิดการลุกไหม้ต่อเนื่อง สภาวะของไฟจะรุนแรงมากขึ้น ถ้าการลุกไหม้ที่มีเชื้อเพลิงหนุ่นเนื่อง หรือมีไอของเชื้อเพลิงถูกขับออกมาความรุนแรงก็จะมากยิ่งขึ้น

2. ภัยจากวาตภัย

2.1 ภัยจากพายุหมุนเขตร้อน หมายถึง ภัยที่ก่อให้เกิดความเสียหายของอาคารบ้านเรือน ต้นไม้ และสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เป็นบริเวณกว้างจากความแรงของลมที่พัดเวียนเข้าหาศูนย์กลางของพายุหมุนเขตร้อนตามแนวเส้นทางเดินของพายุ โดยปกติจะมีความกว้าง 50 -100 กิโลเมตร ขึ้นอยู่กับขนาดและความแรง ของพายุแต่ละลูก โดยความเสียหายจะมีมากที่สุดบริเวณใกล้แนวศูนย์กลางที่พายุเคลื่อนผ่าน

2.2 ภัยจากคลื่นพายุซัดฝั่ง หมายถึง ภัยธรรมชาติซึ่งเกิดจากพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนเข้าหาฝั่ง ความสูงของคลื่นขึ้นกับความแรงของพายุ ปรากฏการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อพายุหมุนเขตร้อนที่มีความแรงลมมากกว่า 100 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ระดับน้ำที่สูงขึ้นจากความกดอากาศที่ลดต่ำลงบริเวณใกล้ศูนย์กลางของพายุพร้อมกับคลื่นลมแรงจัดที่พัดเข้าหาฝั่ง ก่อให้เกิดความเสียหายต่อพื้นที่ราบชายฝั่งทะเลใกล้ศูนย์กลางของพายุ โดยเฉพาะพื้นที่ชายฝั่งที่เป็นด้านรับลมระดับความรุนแรงของความเสียหายจะขึ้นอยู่กับ ความแรงลมของพายุสภาพภูมิประเทศ และขนาดของชุมชน

2.3 ภัยจากพายุฤดูร้อน หมายถึง ภัยจากพายุที่เกิดในช่วงที่มีลักษณะอากาศร้อนอบอ้าวติดต่อกันหลายวัน และเมื่อมีอากาศเย็นจากความกดอากาศสูงในประเทศจีนพัดมาปะทะกับอากาศร้อน ทำให้อากาศร้อนขึ้นที่เบากว่าลอยตัวขึ้นเหนืออากาศเย็นอย่างรวดเร็วเกิดเป็นเมฆและพายุฟ้าคะนองที่มียอดเมฆสูงมาก (เมฆคิวมูโลนิมบัส) เกิดพายุฟ้าคะนองลมกรรโชกแรง ฟ้าผ่า และมักมีลูกเห็บตกตามมาด้วย พายุฤดูร้อนมักเกิดขึ้นและสิ้นสุดลงในเวลาสั้น ๆ ไม่เกินหนึ่งชั่วโมง และครอบคลุมบริเวณพื้นที่ไม่เกิน 20-30 กิโลเมตร แต่จะมีลมกรรโชกแรงที่เริ่มสร้างความเสียหาย เมื่อมีความแรงลมตั้งแต่ 50 กิโลเมตรต่อชั่วโมงขึ้นไป

2.4 ภัยจากลูกเห็บ หมายถึง ภัยที่เกิดจากก้อนน้ำลักษณะเหมือนน้ำแข็งรูปร่างไม่แน่นอน เกิดจากละอองหยาดฝนซึ่งเย็นแบบยิ่งยวดในเมฆฝน (ยังอยู่ในสภาพของเหลวที่อุณหภูมิต่ำกว่าจุดเยือกแข็ง) ปะทะกับวัตถุแข็ง เช่น ผงฝุ่น หรือก้อนลูกเห็บที่เกาะตัวอยู่ก่อนแล้ว จนเกิดการแข็งตัวเกาะรอบวัตถุนั้นๆ และกลายเป็นก้อนลูกเห็บ ซึ่งมักเกิดขึ้นพร้อมกับพายุฤดูร้อน

2.5 ภัยจากพายุฤดูร้อน หมายถึง ภัยที่เกิดจากลมกรรโชกแรง พายุ ฝนฟ้าคะนอง หรือลูกเห็บ มักเกิดในระยะเวลาสั้น ๆ 10 -15 นาที ในช่วงการเปลี่ยนฤดูจากฤดูหนาวไปสู่ฤดูร้อนและช่วงก่อนเริ่มต้นฤดูฝน ก่อให้เกิดความเสียหายของอาคารบ้านเรือน ต้นไม้ และสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นบริเวณแคบ ๆ

3. ภัยจากอุทกภัย

3.1 ภัยจากอุทกภัย หมายถึง เหตุการณ์ที่มีน้ำท่วมพื้นดินสูงกว่าระดับปกติ ซึ่งมีสาเหตุจากมีปริมาณน้ำฝนมากจนทำให้มีปริมาณน้ำส่วนเกินมาเติมปริมาณน้ำผิวดินที่มีอยู่ตามสภาพปกติจนเกินขีดความสามารถการระบายน้ำของแม่น้ำ ลำคลอง และยังมีสาเหตุมาจากการกระทำของมนุษย์ โดยการปิดกั้นการไหลของน้ำตามธรรมชาติ ทั้งเจตนาและไม่เจตนา จนเป็นอันตรายต่อชีวิต ทรัพย์สินของประชาชน และสิ่งแวดล้อม สามารถจำแนกตามลักษณะการเกิดได้ ดังนี้

(1) น้ำท่วมขัง/น้ำล้นตลิ่ง หมายถึง สภาวะน้ำท่วมหรือสภาวะน้ำล้นตลิ่งที่เกิดขึ้นเนื่องจากระบบระบายน้ำไม่มีประสิทธิภาพ มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป อันเป็นผลจากการเกิดฝนตกหนัก ณ บริเวณนั้นๆ ติดต่อกันเป็นเวลาหลายวัน มักเกิดขึ้นในบริเวณที่ราบลุ่มริมแม่น้ำและบริเวณชุมชนเมืองใหญ่ ๆ น้ำท่วมขังส่วนใหญ่จะเกิดบริเวณท้ายน้ำและแผ่เป็นบริเวณกว้างเนื่องจากไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน

(2) น้ำท่วมฉับพลัน หมายถึง สภาวะน้ำท่วมที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลันในพื้นที่เนื่องจากฝนตกหนักในบริเวณพื้นที่ซึ่งมีความชันมาก และมีคุณสมบัติในการกักเก็บน้ำหรือต้านน้ำน้อยหรืออาจเกิดจากสาเหตุอื่น ๆ เช่น เขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำพังทลาย น้ำท่วมฉับพลัน มักเกิดขึ้นหลังจากฝนตกหนัก และ มักเกิดขึ้นในบริเวณที่ราบระหว่างหุบเขา ซึ่งอาจจะไม่มีฝนตกหนักในบริเวณนั้นมาก่อนเลย แต่มีฝนตกหนักมากบริเวณต้นน้ำที่อยู่ห่างออกไป การเกิดน้ำท่วมฉับพลันมีความรุนแรงและเคลื่อนที่ด้วยความเร็วมาก โอกาสที่จะป้องกันและหลบหนีจึงมีน้อย

3.2 ภัยจากดินถล่มหรือโคลนถล่ม หมายถึง ภัยที่เกิดจากปรากฏการณ์ที่มวลดินหรือหินไถลเลื่อนลงจากพื้นที่สูงสู่พื้นที่ต่ำกว่าภายใต้อิทธิพลแรงโน้มถ่วงของโลก และการมีน้ำเป็นตัวกลางทำให้มวลวัสดุเกิดความไม่มีเสถียรภาพ อัตราการไถลเลื่อนดังกล่าวข้างต้นอาจช้าหรือเร็วขึ้นกับประเภทของวัสดุ ความลาดชัน สภาพสิ่งแวดล้อม และปริมาณน้ำฝน ในบางกรณีแผ่นดินถล่มอาจเกิดจากแผ่นดินไหวหรือภูเขาไฟระเบิด การเคลื่อนตัวของวัสดุดังกล่าวอาจพัดพาต้นไม้ บ้านเรือน รถยนต์ สิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ ชำรุด หรือพังทลาย และยังสามารถทำให้ช่องเปิดของสะพานและแม่น้ำลำคลองอุดตันจนเป็นสาเหตุให้เกิดอุทกภัยขึ้นได้ในเส้นทางเคลื่อนตัว ปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นอันตรายต่อชีวิต ทรัพย์สินของประชาชนและสิ่งแวดล้อม

4. ภัยแล้ง

ภัยแล้ง หมายถึง ภัยที่เกิดจากความแห้งแล้งของลมฟ้าอากาศ อันเกิดจากการที่มีปริมาณฝนน้อยหรือฝนไม่ตกเป็นระยะเวลานานและครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง ทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ พืชพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ขาดน้ำไม่สามารถเจริญเติบโตได้ตามปกติ เกิดความเสียหายและส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยภัยแล้งเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

(1) ฝนแล้ง หมายถึง สภาวะที่มีฝนน้อยหรือไม่มีฝนเลยในช่วงเวลาหนึ่งซึ่งตามปกติจะต้องมีฝน (ภาวะที่ปริมาณฝนตกน้อยกว่าปกติหรือไม่ตกต้องตามฤดูกาล) โดยขึ้นอยู่กับสถานที่และฤดูกาล ณ ที่นั้น ๆ

(2) ฝนทิ้งช่วง หมายถึง ช่วงที่มีปริมาณฝนตกไม่ถึงวันละ 1 มิลลิเมตรติดต่อกันเกิน 15 วัน ในช่วงฤดูฝน เดือนที่มีโอกาสเกิดฝนทิ้งช่วงสูงคือเดือนมิถุนายนและกรกฎาคม

5. ภัยจากโรคระบาดในมนุษย์

ภัยจากโรคระบาดในมนุษย์ หมายถึง ภัยจากโรคซึ่งปรากฏขึ้นในประชากรกลุ่มหนึ่ง ในระยะเวลาหนึ่ง ในอัตราที่สูงขึ้นมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ โดยเทียบกับประวัติการเกิดโรคในอดีต โรคนั้นอาจเป็นโรคติดต่อทางสัมผัสหรือไม่ก็ได้ ส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ในพื้นที่เกิดโรคระบาดและพื้นที่ใกล้เคียง

6. ภัยจากโรคระบาดสัตว์

ภัยจากโรคระบาดสัตว์ หมายถึง ภัยที่เกิดจากโรคซึ่งปรากฏขึ้นในประชากรสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ป่า โดยเป็นโรคติดต่อทั้งในสัตว์ชนิดเดียวกัน ต่างชนิดกัน รวมถึงการติดต่อมาสู่คน ในระยะเวลาหนึ่ง ในอัตราที่สูงขึ้นมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ โดยเทียบกับประวัติการเกิดโรคในอดีต สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจและสุขภาพของประชาชน

7. ภัยจากโรคระบาดสัตว์น้ำ

ภัยจากโรคระบาดสัตว์น้ำ หมายถึง ภัยที่เกิดจากโรคซึ่งปรากฏขึ้นในประชากรสัตว์น้ำ โดยเป็นโรคติดต่อทั้งในสัตว์น้ำชนิดเดียวกัน ต่างชนิดกัน รวมถึงการติดต่อมาสู่คน ในระยะเวลาหนึ่ง ในอัตราที่สูงขึ้นมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ โดยเทียบกับประวัติการเกิดโรคในอดีต สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจและสุขภาพของประชาชน

8. ภัยจากการระบาดของศัตรูพืช

ภัยจากการระบาดของศัตรูพืช หมายถึง ภัยที่เกิดจากสิ่งซึ่งเป็นอันตรายแก่พืช เช่น เชื้อโรคพืช แมลง สัตว์ หรือพืชที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่พืช ส่งผลให้ส่วนหนึ่งส่วนใดของพืช เช่น ต้น ตา ตอ แขนง หน่อ กิ่ง ใบ ราก เหง้า หัว ดอก ผล เมล็ด เชื้อ และสปอร์ของเห็ด ไม่ว่าจะยังทำพันธุ์ได้หรือตายแล้ว และให้หมายความรวมถึงตัวห้ำ ตัวเบียน ตัวไหม ไข่ไหม รังไหม ผีเสื้อ รังผึ้ง และจุลินทรีย์ จนส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และประชาชน

9. ภัยจากการคมนาคม

ภัยจากการคมนาคม หมายถึง ภัยจากอุบัติเหตุจากการจราจรทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ภัยจากระบบขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ ภัยจากกระบวนการขนส่งสารเคมีและวัตถุอันตราย และภัยจากการรั่วไหลของน้ำมันและวัตถุอันตรายในแหล่งน้ำ รวมถึงการเททิ้งน้ำมันหรือของเสียในแม่น้ำหรือทะเล

10. ภัยจากไฟฟ้าและหมอกควัน

ภัยจากไฟฟ้าและหมอกควัน หมายถึง ภัยที่เกิดจากไฟฟ้าไม่ว่าจะจากสาเหตุใดก็ตามเกิดขึ้นในป่าธรรมชาติหรือสวนป่าก็ตาม แล้วลุกลามไปได้โดยอิสระปราศจากการควบคุม ตลอดจนเป็นผลให้ฝุ่น ควัน และอนุภาคแขวนลอยในอากาศ รวมตัวกันในสภาวะที่อากาศปิด เกิดอันตรายต่อทรัพย์สินและสุขภาพของประชาชน

11. ภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม

11.1 ภัยจากแผ่นดินไหว หมายถึง ภัยธรรมชาติซึ่งเกิดจากการปลดปล่อยพลังงานใต้พิภพทำให้เกิดการสั่นสะเทือนของพื้นดิน การสั่นสะเทือนนี้อาจมีระดับความรุนแรงขั้นต่ำที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ แต่บางครั้งก็อาจมีระดับความรุนแรงในขั้นที่เป็นอันตรายจนก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงได้

11.2 ภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม หมายถึง ภัยที่เกิดจากอาคารและสิ่งปลูกสร้าง ได้แก่ ตึก บ้าน โรงเรือน ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน ที่ได้รับความเสียหายจากการโยกไหวตัวรุนแรงของแผ่นดิน ซึ่งเป็นผลมาจากแผ่นดินไหวและก่อให้เกิดความเสียหายหรือพังทลายลงมาได้

12. ภัยสึนามิ

ภัยจากสึนามิ หมายถึง ภัยที่เกิดจากคลื่นยักษ์ คำว่า สึนามิ เป็นภาษาญี่ปุ่น แปลว่า คลื่นท่าเรือ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ประเภทแรก คือ คลื่นสึนามิเฉพาะแห่ง (Local Tsunami) มักจะเกิดใกล้ ๆ ชายฝั่งและเคลื่อนเข้าถล่มชายฝั่งอย่างทันทีทันใด และประเภทที่สอง คือ คลื่นสึนามิที่เดินทางข้ามทวีป (Distance Tsunami) มักจะเกิดจากแผ่นดินไหวที่ค่อนข้างรุนแรงและสามารถเคลื่อนตัวข้ามทวีปไปยังชายฝั่งที่อยู่ห่างไกลหลายหมื่นกิโลเมตร สาเหตุของการเกิดคลื่นสึนามิ มีหลายสาเหตุ เช่น แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด ดินถล่ม และอุกกาบาตตกลงสู่มหาสมุทร โดยภัยจากสึนามิก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อชีวิตประชาชนและสิ่งปลูกสร้างตลอดแนวพื้นที่ราบชายฝั่ง

13. ภัยทางอากาศ

ภัยทางอากาศ หมายถึง ภัยอันเกิดจากการโจมตีทางอากาศ โดยอากาศยาน อาวุธนำวิถี ขีปนาวุธ หรือสิ่งใด ๆ ที่สามารถเคลื่อนที่หรือทรงตัวบนอากาศ และการโจมตีดังกล่าวส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

14. ภัยจากการก่อวินาศกรรม

14.1 ภัยจากการก่อวินาศกรรม หมายถึง ภัยที่เกิดจากการกระทำใด ๆ อันเป็นการมุ่งทำลายทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ หรือสิ่งอันเป็นสาธารณูปโภค หรือการรบกวน ขัดขวาง หน่วงเหนี่ยวระบบการปฏิบัติงานใด ๆ ตลอดจนการประทุษร้ายต่อบุคคลอันเป็นการก่อให้เกิดความปั่นป่วนทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของรัฐ

14.2 ภัยจากการก่อการร้าย หมายถึง ภัยที่เกิดจากการกระทำใด ๆ ที่สร้างความปั่นป่วนให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัว หรือเพื่อขู่เข็ญหรือบีบบังคับรัฐบาล หรือองค์การระหว่างประเทศให้กระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินที่สำคัญ

14.3 ภัยจากการก่อการร้ายสากล หมายถึง ภัยที่เกิดจากการปฏิบัติการของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มุ่งหวังผลตามเงื่อนไขข้อเรียกร้องทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งส่วนใหญ่จะปฏิบัติการล่องล่ำเขตแดน หรือเกี่ยวข้องกับชาติอื่น การกระทำนั้นอาจเป็นไปโดยเอกเทศ ปราศจากการสนับสนุนจากรัฐใด ๆ หรือมีรัฐใดรัฐหนึ่งสนับสนุนให้เห็นก็ได้ เมื่อเกิดขึ้นย่อมมีผลกระทบโดยตรง ต่อผลประโยชน์ของชาติ พันธกรณีระหว่างประเทศ นโยบายของชาติทั้งด้านการเมืองและการป้องกันประเทศ การเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยา ชื่อเสียงและเกียรติภูมิของชาติ

คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

ประกอบด้วย

1. นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย	ประธานกรรมการ
2. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	รองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง
3. ปลัดกระทรวงมหาดไทย	รองประธานกรรมการคนที่สอง
4. ปลัดกระทรวงกลาโหม	กรรมการ
5. ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	กรรมการ
6. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
7. ปลัดกระทรวงคมนาคม	กรรมการ
8. ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
9. ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	กรรมการ
10. ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
11. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ
12. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ
13. ผู้บัญชาการทหารสูงสุด	กรรมการ
14. ผู้บัญชาการทหารบก	กรรมการ
15. ผู้บัญชาการทหารเรือ	กรรมการ
16. ผู้บัญชาการทหารอากาศ	กรรมการ
17. เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	กรรมการ
18. ร้อยโท ดร.สุวิทย์ ยอดมณี	ผู้ทรงคุณวุฒิ
19. นายไพโรจน์ พรหมสาส์น	ผู้ทรงคุณวุฒิ
20. อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	กรรมการและเลขานุการ
21. ข้าราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จำนวน 2 คน	ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

- กำหนดนโยบายในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
- พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี
- บูรณาการพัฒนาระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ
- ให้คำแนะนำ ปกป้องและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- วางระเบียบเกี่ยวกับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง
- ปฏิบัติการอื่นที่บัญญัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 หรือกฎหมายอื่น หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

คำสั่งคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

ที่ ๑ /๒๕๕๖

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

ตามที่ได้มีคำสั่งคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ แต่งตั้งคณะกรรมการในคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.) นั้น

เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงให้ดำเนินการ ดังนี้

๑. ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการในคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.)

๒. แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยมีองค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	ที่ปรึกษา
๒. ผู้อำนวยการศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (ADPC)	ที่ปรึกษา
๓. รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านสาธารณภัยและพัฒนาเมือง	ประธานอนุกรรมการ
๔. อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	รองประธานอนุกรรมการ
๕. ผู้แทนกระทรวงกลาโหม	อนุกรรมการ
๖. ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	อนุกรรมการ
๗. ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อนุกรรมการ
๘. ผู้แทนกระทรวงคมนาคม	อนุกรรมการ
๙. ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	อนุกรรมการ
๑๐. ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	อนุกรรมการ
๑๑. ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข	อนุกรรมการ
๑๒. ผู้แทนสำนักงานกบประมาณ	อนุกรรมการ
๑๓. ผู้แทนสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑๔. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	อนุกรรมการ

/๑๕ ผู้แทน...

๑๕. ผู้แทนกรมชลประทาน	อนุกรรมการ
๑๖. ผู้แทนกรมธุรกิจพลังงาน	อนุกรรมการ
๑๗. ผู้แทนกรมโรงงานอุตสาหกรรม	อนุกรรมการ
๑๘. ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์	อนุกรรมการ
๑๙. ผู้แทนกรมอุดมศึกษา	อนุกรรมการ
๒๐. ผู้แทนกองบัญชาการกองทัพไทย	อนุกรรมการ
๒๑. ผู้แทนกองทัพบก	อนุกรรมการ
๒๒. ผู้แทนกองทัพเรือ	อนุกรรมการ
๒๓. ผู้แทนกองทัพอากาศ	อนุกรรมการ
๒๔. ผู้แทนกรุงเทพมหานคร	อนุกรรมการ
๒๕. ผู้แทนการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๒๖. นายกสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๒๗. นายกสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๒๘. นายกสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๒๙. ผู้แทนสภาเกษตรกรไทย	อนุกรรมการ
๓๐. ผู้แทนมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ในพระบรมราชูปถัมภ์	อนุกรรมการ
๓๑. รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการและ เลขานุการ
๓๒. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๓๓. เจ้าหน้าที่สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. จัดทำและปรับปรุงแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตามแนวนโยบายที่คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติกำหนด และให้มีสาระสำคัญอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

๑.๑ แนวทาง มาตรการ และงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

๑.๒ แนวทางและวิธีการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า และระยะยาวเมื่อเกิดสาธารณภัย การอพยพประชาชน หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย การดูแลเกี่ยวกับสาธารณสุข และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสาร และการสาธารณสุขโรค

๑.๓ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามอำนาจข้อ ๑.๑ และข้อ ๑.๒ และวิธีการให้ได้มาซึ่งงบประมาณเพื่อการดำเนินการดังกล่าว

๑.๔ แนวทางการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร อุปกรณ์และเครื่องมือ เครื่องใช้ และการจัดระบบปฏิบัติการเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงการฝึกอบรมบุคลากรและประชาชน

๑.๕ แนวทางในการซ่อมแซม บำรุง ฟื้นฟู และให้ความช่วยเหลือประชาชนภายหลังจากที่สาธารณภัยสิ้นสุด

/๒. เชิญผู้แทน...

๒. เชิญผู้แทนหน่วยงาน องค์กร หรือบุคคลใดที่เห็นสมควรเข้าร่วมการประชุม เพื่อให้ข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
๓. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่มอบหมาย
๔. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖

ร้อยตำรวจเอก

(เฉลิม อยู่บำรุง)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

คำสั่งคณะกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

ที่ ๑ /๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำร่างแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๔ ได้วางหลักไว้ว่า ในกรณีที่มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาธารณภัยหรือการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ได้กำหนดไว้ในแผนต่างๆ ตามพระราชบัญญัตินี้เปลี่ยนแปลงไปหรือแผนดังกล่าวได้ใช้มาครบห้าปีแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของผู้ซึ่งรับผิดชอบในการจัดทำแผน ปรับปรุง หรือทบทวนแผน ที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนโดยเร็ว

คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เพื่อใช้เป็นแผนหลักในการบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศไทย อนึ่ง แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติฉบับดังกล่าวจะหมดวาระลงในปี ๒๕๕๗ ประกอบกับสถานการณ์สาธารณภัยของประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป คณะกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญและระยะเวลาในการเตรียมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติฉบับต่อไป จึงมีมติเมื่อคราวการประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๖ เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำร่างแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ภายใต้คณะกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่ปรับปรุง ทบทวน และจัดทำร่างแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติฉบับต่อไป จึงแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำร่างแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

คณะที่ปรึกษา

๑. อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประธานคณะที่ปรึกษา
๒. ผศ.ดร.ทวิตา กมลเวช ที่ปรึกษา
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๓. นายอภิชัย อินต๊ะแก้ว ที่ปรึกษา
ผู้อำนวยการสำนักงานไอทีและบีซีเอ็มกลาง บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

คณะทำงาน

๑. นายอนุสรณ์ แก้วกังวาล ประธานคณะทำงาน
รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ฝ่ายปฏิบัติการ
๒. ผู้แทนสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ คณะทำงาน
๓. ผู้แทนกระทรวงกลาโหม คณะทำงาน
๔. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คณะทำงาน
๕. ผู้แทนสำนักงาน...

๕. ผู้แทนสำนักงานนโยบายและบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ คณะทำงาน
๖. ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข คณะทำงาน
๗. ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คณะทำงาน
๘. ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คณะทำงาน
๙. ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คณะทำงาน
๑๐. ผู้แทนกรมอุตุนิยมวิทยา คณะทำงาน
๑๑. ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย คณะทำงาน
๑๒. นายชัยณรงค์ วาสนะสมสิทธิ์ คณะทำงาน
ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๑๓. นายเรี๋ยชัย ชุกิตติวิบูลย์ คณะทำงาน
เลขานุการกรม ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการส่วนช่วยเหลือผู้ประสบภัยภูมิภาค
สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๑๔. ร.ต.พงศธร ศิริสาคร คณะทำงาน
หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๑๕. นายชุมพล พิษณุชัย คณะทำงาน
หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสมุทรสาคร
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๑๖. นายจุมพฏ วรรณฉัตรสิริ คณะทำงาน
หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระยอง
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๑๗. นายอุดมศักดิ์ ขาวหนูนา คณะทำงาน
หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๑๘. นายวิจารณ์ เหล่าธรรมยิ่งยง คณะทำงาน
รองผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ฝ่ายฝึกอบรม
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๑๙. ว่าที่ ร.ต. ณัฐพงศ์ ฐิตวิกรานต์ คณะทำงาน
ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย วิทยาเขตเชียงใหม่
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๒๐. นายโชติ เชื้อโชติ คณะทำงาน
ผู้อำนวยการส่วนกฎหมาย สำนักมาตรการป้องกันสาธารณภัย
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒๑. ผู้อำนวยการ

๒๑. ผู้อำนวยการส่วนอำนวยการ ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย คณะทำงาน
๒๒. นายอาวุธ ปินตา คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
สำนักวิจัยและความร่วมมือระหว่างประเทศ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๒๓. นายปกรณ์ กิจพิทักษ์ คณะทำงาน
นิติกรชำนาญการพิเศษ
สำนักมาตรฐานการป้องกันสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๒๔. นางสาวอังศุมาลิน อังศุสิงห์ คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๒๕. นางมณีนรัตน์ อดุลยประภากร คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๒๖. นายสันติ บุชบงทอง คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๒๗. นางสาวพรรณภา ณ น่าน คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักวิจัยและความร่วมมือระหว่างประเทศ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๒๘. นางสาวจิราภรณ์ บำรุงศักดิ์ คณะทำงาน
นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๒๙. นางสาววราภรณ์ แคล้วปรีภักษ์ คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๓๐. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย คณะทำงานและเลขานุการ
๓๑. ผู้อำนวยการส่วนนโยบายภัยธรรมชาติ คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๓๒. ผู้อำนวยการส่วนนโยบายภัยจากมนุษย์ คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๓๓. ผู้อำนวยการส่วนยุทธศาสตร์และนโยบายภัยด้านความมั่นคง คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๓๔. นางสาวฉัตรภรณ์...

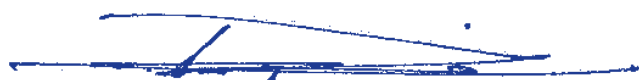
๓๔. นางสาวฉัตรภรณ์ แก้วยนต์ คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๓๕. ร.อ.พงศ์ชนก ยิ่งวิริยะ คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๓๖. นางสาวปรารค์เนตร เฟื่องพุ่ม คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

อำนาจหน้าที่

๑. ทบทวนและปรับปรุงแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗
๒. จัดทำร่างแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามกรอบนโยบายและแนวทางของคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เสนอคณะกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
๓. เชิญผู้แทนหน่วยงาน องค์กร หรือบุคคลใดที่เห็นสมควรเข้าร่วมการประชุม เพื่อให้ข้อมูลที่จำเป็นต่อการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
๔. พิจารณาจัดทำรูปเล่มของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ให้แล้วเสร็จสมบูรณ์เพื่อเสนอขออนุมัติคณะรัฐมนตรี
๕. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และคณะกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

(หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านสาธารณภัยและพัฒนาเมือง
ประธานอนุกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

คำสั่งกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ที่ ๕๕๗/๒๕๕๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจปรับปรุง ทบทวน และจัดทำร่างแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑ (๑) กำหนดให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเสนอคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี และมาตรา ๔ กำหนดให้การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ได้กำหนดไว้ในแผนต่างๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อใช้ครบ ๕ ปีแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของผู้ซึ่งรับผิดชอบในการจัดทำแผน ปรับปรุง หรือทบทวนแผน ที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนโดยเร็ว

คณะรัฐมนตรี ได้มีมติอนุมัติแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เพื่อใช้เป็นแผนหลักในการบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศ และเนื่องจากปัจจุบันแผนฯ ดังกล่าว ได้ใช้ปฏิบัติมาเป็นระยะเวลา ๓ ปีแล้ว และจะครบกำหนด ๕ ปีในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งจะต้องมีการจัดทำแผน ปรับปรุง หรือทบทวนแผนฯ ดังกล่าวโดยเร็ว เพื่อให้การจัดแผนปรับปรุงและทบทวนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพรองรับการบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับสถานการณ์สาธารณสุขในปัจจุบันที่มีรูปแบบซับซ้อนมากขึ้น จึงแต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจปรับปรุง ทบทวน และจัดทำร่างแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ ดังนี้

คณะที่ปรึกษา

๑. อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	ประธาน
๒. พ.ต.ท. ชุมพล บุญประยูร ผู้ทรงคุณวุฒิ	ที่ปรึกษา
๓. นายอภิชัย สมบูรณ์ปกรณ์	ที่ปรึกษา
ที่ปรึกษาโครงการของ ศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	
๔. ผศ.ดร. ทวีดา กมลเวช	ที่ปรึกษา
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
๕. นายอภิชัย อินตะแก้ว	ที่ปรึกษา
ผู้อำนวยการสำนักงานไอทีและบีซีเอ็มกลาง บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)	

คณะทำงาน

๑. นายอนุสรณ์ แก้วกังวาล	ประธาน
รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	
๒. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	รองประธาน
๓. ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย	รองประธาน
๔. ร.ต. พงศธร ตีรสาค	คณะทำงาน
หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม	
๕. นายชุมพล พิชญชัช	คณะทำงาน
หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสมุทรสาคร	

๒.	นายจุมพฏ วรรณฉัตรสิริ
หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระยอง	คณะทำงาน
๓.	นายอุดมศักดิ์ ขาวหนูนา
หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	คณะทำงาน
๔.	นายชัยณรงค์ วาสนะสมสิทธิ์
ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่	คณะทำงาน
๕.	นายเสียรชัย ชูกิตติวิบูลย์
เลขานุการกรม	คณะทำงาน
๑๐.	ว่าที่ ร.ต. ณัฐพงศ์ รัฐวิกรานต์
ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย วิทยาเขตเชียงใหม่	คณะทำงาน
๑๑.	นายโชติ เชื้อโชติ
ผู้อำนวยการส่วนกฎหมาย
สำนักมาตรการป้องกันสาธารณภัย	คณะทำงาน
๑๒.	นายวิจารณ์ เหล่าธรรมยิ่งยง
ผู้อำนวยการส่วนผู้อำนวยการ
ศูนย์ผู้อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงาน
๑๓.	นายอรุณ ปินตา
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
สำนักวิจัยและความร่วมมือระหว่างประเทศ	คณะทำงาน
๑๔.	นายปกรณ์ กิจพิทักษ์
นิติกรชำนาญการพิเศษ
สำนักมาตรการป้องกันสาธารณภัย	คณะทำงาน
๑๕.	นางสาวอังศุมาลิน อังศุสิงห์
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
ศูนย์ผู้อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงาน
๑๖.	นายสันติ บุชบงทอง
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
ศูนย์ผู้อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงาน
๑๗.	ร.อ. พงศ์ชนก ยิ่งวิริยะ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงาน
๑๘.	นางสาวพรรณภา ภู น่าน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักวิจัยและความร่วมมือระหว่างประเทศ	คณะทำงาน
๑๙.	นางสาววิยดา โสภณ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงาน
๒๐.	ผู้อำนวยการส่วนนโยบายภัยธรรมชาติ
สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงานและ
เลขานุการ
๒๑. ผู้อำนวยการ

๒๑. ผู้อำนวยการส่วนนโยบายภัยจากมนุษย์ สำนักงานนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงานและ เลขานุการร่วม
๒๒. ผู้อำนวยการส่วนยุทธศาสตร์และนโยบายด้านความมั่นคง สำนักงานนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงานและ เลขานุการร่วม
๒๓. นางสาวดาวหวัน แสงอ่อง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงานนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงาน ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๔. นายดุสิต พงศาพิพัฒน์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงาน ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๕. นายเฉลิมรัตน์ จันทร์สีวานนท์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงาน ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๖. นางสาวสุปรียา ปรีดามยโรจน์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ สำนักงานนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงาน ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๗. นางสาวปราศรัย เฝือกฟูง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ สำนักงานนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงาน ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๘. นางสาวเบญญพัฒน์ จารุภาคย์ขานนท์ พนักงานนโยบายและแผนงาน สำนักงานนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงาน ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ปรับปรุง ทบทวน แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับสถานการณ์สาธารณภัย และอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒. จัดทำร่างแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ ตามกรอบนโยบายและแนวทางของคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อเสนอคณะอนุกรรมการการจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติพิจารณา
๓. ดำเนินการอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(นายจัตราชัย ทรวงเม็กจิต)

อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

คำสั่งกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ที่ ๑๗๑ /๒๕๕๖

เรื่อง ปรับปรุงคณะกรรมการเฉพาะกิจปรับปรุง ทบพวน และจัดทำร่างแผนการป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ (ครั้งที่ ๑)

ตามที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้มีคำสั่งที่ ๙๕๗/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๕
แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจปรับปรุง ทบพวน และจัดทำร่างแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ โดยมีรองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฝ่ายปฏิบัติการ (นายอนุสรณ์ แก้วกิงवाल)
เป็นประธานคณะกรรมการฯ นั้น

ในคราวประชุมคณะกรรมการเฉพาะกิจปรับปรุง ทบพวน และจัดทำร่างแผนการป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ ที่ประชุมมีมติเห็นควรปรับปรุง
องค์ประกอบคณะกรรมการฯ ตามคำสั่งข้างต้นให้เป็นปัจจุบันและเพิ่มประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงาน
ตั้งนั้น จึงปรับปรุงแก้ไของค์ประกอบคณะกรรมการเฉพาะกิจปรับปรุง ทบพวน และจัดทำร่างแผนการป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ ดังนี้

๑. ให้นางสาววิดา โสภณ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงานโยบายป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัย (ลำดับที่ ๑๙) พ้นจากหน้าที่คณะกรรมการฯ

๒. แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจปรับปรุง ทบพวน และจัดทำร่างแผนการป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒. เพิ่มเติม ดังนี้

๒.๑ ผู้อำนวยการส่วนอำนวยการ ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย	คณะกรรมการ
๒.๒ นางสาวฉัตรภรณ์ แก้วยนต์
นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการ
สำนักงานโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	คณะกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๓ นางสาวจิราภรณ์ บำรุงศักดิ์
นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม	คณะกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๔ นางสาวรารภรณ์ แคล้วปรักษ์
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม	คณะกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๕ นางสาว

- ๒.๕ นางสาววิยดา ไสภณ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักงานนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
คณะกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ
- ๒.๖ นางสาวอนัญญา เทียนหอม
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักงานนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
คณะกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ
- ๒.๗ นางสาวอรอนงค์ มโนทรทัต
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
สำนักงานนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
คณะกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายจัตวชัย พรหมเลิศ)

อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

บรรณานุกรม

- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย. การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย. กรุงเทพฯ : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2556.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย. ความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติในอาเซียน. กรุงเทพฯ 2555.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย. คู่มือการจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน สำหรับประชาชน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เกษรและสหกรณ์, 2550.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย. คู่มือการฝึกซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2555.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย. พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และอนุบัญญัติ. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรการป้องกันสาธารณภัย, ม.ป.ป.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย. ระบบการจัดการเหตุฉุกเฉินแห่งชาติ (NATIONAL INCIDENT MANAGEMENT SYSTEM : NIMS). กรุงเทพฯ : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, ม.ป.ป.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย. สถิติสถานการณ์สาธารณภัยของประเทศไทย, ประจำปี พ.ศ. 2552 - 2556. กรุงเทพฯ.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย. หนังสือคำศัพท์ด้านการบริหารจัดการความเสี่ยง จากภัยพิบัติ. กรุงเทพฯ : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2557.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้าง, 2553.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้าง, 2553.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้าง, 2553.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2552. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้าง, 2553.
- กรมศุลกากร. ระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียว (Single Window System). สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2550.
- กระทรวงการคลัง. คู่มือการปฏิบัติงานตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2556. กรุงเทพฯ : กรมบัญชีกลาง, 2556.
- คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ. แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2553-2557. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2552.

คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ. แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2553-2557 “บทว่าด้วยการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย”. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2556.

โครงการบริหารจัดการและประสานงานการพัฒนาระบบ e-logistics ของหน่วยงานภาครัฐ. เข้าถึงได้จาก <http://www.edisiam.com>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2558).

พระราชกำหนดกองทุนส่งเสริมการประกันภัยพิบัติ พ.ศ. 2555. เล่ม 129 ตอนที่ 10 ก ราชกิจจานุเบกษา 26 มกราคม 2555.

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2543. เข้าถึงได้จาก <http://www.local.moi.go.th/law52.htm>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2557).

พระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ที่ได้รับ ความเสียหายจากอุทกภัย พ.ศ. 2555. เล่ม 129 ตอนที่ 10 ก ราชกิจจานุเบกษา 26 มกราคม 2555.

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 108 ตอนที่ 156 ฉบับพิเศษ หน้า 1. 4 กันยายน 2534.

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2-3) พ.ศ. 2543. เข้าถึงได้จาก http://www.tasaton.go.th/datacenter/.../a_060914_091239p... (สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2557).

ศูนย์วิจัยทางระบาดวิทยาภัยพิบัติ. ความสูญเสียจากสาธารณภัยในทวีปเอเชีย. Centre for Research on the Epidemiology of Disasters : CRED, UNISDR.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานรัฐมนตรี. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ม.ป.ป.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. คู่มือการบริหารความพร้อมต่อสภาวะวิกฤต. 2556.

สำนักงานรัฐมนตรี. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2538 และที่แก้ไขเพิ่มเติมราชกิจจานุเบกษา เล่ม 112/ตอนที่ 95 ง/ หน้า 34/28 พฤศจิกายน 2538. สำนักนายกรัฐมนตรี, ม.ป.ป.

องค์กรระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน. แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว. 2555.

ASEAN Secretariat. ASEAN Agreement on Disaster Management and Emergency Response. Jakarta : ASEAN Secretariat, 2006.

ASEAN Secretariat. ASEAN Agreement on Disaster Management and Emergency Response (AADMER) Work Program for 2010 - 2015. Jakarta : ASEAN Secretariat, 2010.

ASEAN Secretariat. Standard Operating Procedure for Regional Standby Arrangements and Coordination of Joint Disaster Relief and Emergency Response Operations. Jakarta : ASEAN Secretariat, 2011.

Jerry Velasquez. **Practitioners' Workshop on Disaster Resilience**. UNISDR.

Tim Deal, Chuck Mills and Mike Deal. **All Hazard Field Guide ICS**. USA, 2011.

Tim Tim Deal, Micheal de Bettencourt and Vickie Deal. **Beyond Initial Response ICS**. USA, 2010.

United Nations Development Programme. **Post Disaster Needs Assessments**. UNDP.

ที่ปรึกษา

1. นายฉัตรชัย	พรหมเลิศ	อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
2. นายอนุสรณ์	แก้วกังวล	รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
3. นายพรพจน์	เพ็ญพาส	รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
4. นายสุปกิต	โพธิ์ภาพันธ์	รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ผศ.ดร. ทวีดา	กมลเวชช	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะผู้จัดทำ

1. นายกอบชัย	บุญอรณะ	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
2. นางสาวชัชดาพร	บุญพีระณัช	ผู้อำนวยการส่วนนโยบายภัยธรรมชาติ
3. นางมณีนรัตน์	อดุลยประภากร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
4. นางสาวสร้อยสิริ	บรรณวัฒน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
5. นางสาวฉัตรภรณ์	แก้วยนต์	รท. นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการพิเศษ
6. นายณัฐวัฒน์	วงศ์ศิริคุณากร	รท. นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
7. นางสิริพิน	ทิพย์รภัสกุล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
8. ร้อยเอก พงศ์ชนก	ยิ่งวิริยะ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
9. นางสาวดาวหวัน	แสงอ่อนง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
10. นายสิทธิกร	ขวัญดี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
11. นางสาวนฤมล	ตันสุวรรณดี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
12. นางสาววิยดา	โสภณ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
13. นายรัฐปต์ย์	ปางวัชรกร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
14. นางสาวปรารงค์เนตร	เฟื่องฟุ้ง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
15. นางสาวอรอนงค์	มโนหรรทัด	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
16. นางสาวสุปรียา	ปรีดามย์โรจน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
17. นางสุนันทา	สิทธิสุข	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
18. นางสาวยุพาวรรณ	กรองสันเทียะ	พนักงานนโยบายและแผน
19. นางสาวปาริฉัตร	นิमितกุล	พนักงานนโยบายและแผนงาน

